ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

កម្មវិធីសិក្សាលម្អិត

មុខវិជ្ជា

អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ

សម្រាប់

កម្រិតមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ

២០១៨

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

លេខ: ៥០៤ អយក.ប្រក

ប្រកាស
ស្តីពី
ការដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់កម្មវិធីសិក្សាលម្អិតគ្រប់មុខវិជ្ជា កម្រិតមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៩១៣/៩០៣ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៣ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/១២១៣/១៣៩៣ ចុះថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៣ ស្តីពីការកែសម្រួល និងបំពេញបន្ថែមសមាសភាពរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៤១៦/៣៦៨ ចុះថ្ងៃទី០៤ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៦ ស្តីពីការកែសម្រួល និងបំពេញបន្ថែមសមាសភាពរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/០១ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១២០៧/០៣២ ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការអប់រំ
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ១៥៦ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៦ ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
- បានឃើញប្រកាសលេខ៣០២ អយក.ប្រក ចុះថ្ងៃទី៩ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៧ ស្តីពីការដាក់ឱ្យអនុវត្តក្របខណ្ឌកម្មវិធីសិក្សាចំណេះទូទៅនិងអប់រំបច្ចេកទេស
- តាមសំណើរបស់គណៈកម្មការនិងអនុគណៈកម្មការកែលម្អកម្មវិធីសិក្សានិងសៀវភៅសិក្សាគោល

សម្រេច

ប្រការ១.-

ប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើជាផ្លូវការ "**កម្មវិធីសិក្សាលម្អិតគ្រប់មុខវិជ្ជាកម្រិតមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ**" ។

អាសយដ្ឋានលេខ៨០ មហាវិថី ព្រះនរោត្តម ភ្នំពេញ កម្ពុជា ទូរស័ព្ទ: (៨៥៥-២៣) ២២០ ៦៧៣ / ២២០ ៣០៤ ទូរសារ: (៨៥៥-២៣) ២១៧ ២៥០ / ២១២ ៥១២
អ៊ីមែល: info@moeys.gov.kh / administration@moeys.gov.kh គេហទំព័រ : www.moeys.gov.kh

ប្រការ២ .-

កម្មវិធីសិក្សាលម្អិតគ្រប់មុខវិជ្ជាកម្រិតមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិនេះ មានមាតិកាសំខាន់ៗ ដូចខាងក្រោម៖

- សេចក្តីផ្តើម
- គោលបំណង
- គោលគំនិតសំខាន់ៗ
- របាយម៉ោងសិក្សា
- ការណែនាំអនុវត្ត
- ការវាយតម្លៃ
- តារាងកម្មវិធីសិក្សា

ខ្លឹមសារលម្អិតនៃកម្មវិធីសិក្សាលម្អិតគ្រប់មុខវិជ្ជាកម្រិតមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិជាឧបសម្ព័ន្ធនៃប្រកាសនេះ។

ប្រការ៣ .-

បទបញ្ញត្តិទាំងឡាយណាដែលមានខ្លឹមសារផ្ទុយនឹងប្រកាសនេះត្រូវទុកជានិរាករណ៍។

ប្រការ៤ .-

អគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលនិងហិរញ្ញវត្ថុ អគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានអប់រំ អគ្គនាយកនៃអគ្គនាយដ្ឋានឧត្តមសិក្សា អគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានគោលនយោបាយនិងផែនការ អគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានយុវជន អគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានកីឡា អគ្គាធិការនៃអគ្គាធិការដ្ឋាន ប្រធាននាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍកម្មវិធីសិក្សា ប្រធាននាយកដ្ឋានមធ្យមសិក្សាចំណេះទូទៅ ប្រធាននាយកដ្ឋានបណ្តុះបណ្តាលនិងវិក្រឹតការ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធត្រូវទទួលបន្ទុកអនុវត្តប្រកាសនេះឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពតាមភារកិច្ចរៀងៗខ្លួនចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខាតទៅ។

ថ្ងៃអង្គារ ៧រោច ខែជេស្ឋ ឆ្នាំច សំរឹទ្ធិស័ក ព.ស.២៥៦២

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី០៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

បណ្ឌិតសភាចារ្យ ហង់ ជួន ណារ៉ុន

កន្លែងទទួល :

- ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- អគ្គលេខាធិការរាជរដ្ឋាភិបាល
- ខុទ្ទកាល័យរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួង អយក
  "ដើម្បីជូនជ្រាបជាព័ត៌មាន"
- អង្គភាពក្រោមឱវាទក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
- មន្ទីរអប់រំ យុវជន និងកីឡារាជធានី ខេត្ត
- ដូចប្រការ៤ "ដើម្បីអនុវត្ត"
- ឯកសារ កាលប្បវត្តិ អគ.អរ

បុព្វកថា

ការអប់រំជាវិស័យគន្លឹះមួយក្នុងការរួមចំណែកអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស សំដៅជំរុញឱ្យសង្គមនិងសេដ្ឋកិច្ចរីកចម្រើន។ បច្ចុប្បន្ននេះ សង្គមនិងសេដ្ឋកិច្ចមានការអភិវឌ្ឍនិងការរីកចម្រើនដែលជាកម្លាំងចលករជំរុញឱ្យមានការកែលម្អការអប់រំ ដើម្បីអាចឆ្លើយតបទៅនឹងការវិវត្តថ្មីៗរបស់សង្គមនិងសេដ្ឋកិច្ច។ ប៉ុន្មានទសវត្សរ៍ចុងក្រោយនៃសតវត្សរ៍ទី២០និងដើមសតវត្សរ៍ទី២១នេះ សង្គមនិងសេដ្ឋកិច្ចឈានដល់បរិបទថ្មីដែលមិនធ្លាប់មានកន្លងមកដោយពិភពលោកកាន់តែបើកចំហ ការប្រកួតប្រជែងកាន់តែស្រួចស្រាល់ជាងមុន វិស័យបច្ចេកវិទ្យា និងវិទ្យាសាស្ត្រកាន់តែទំនើបនិងប្រសើរឡើង។ កត្តាទាំងនេះនាំឱ្យប្រទេសឬជាតិសាសន៍នានាខិតខំពង្រឹងធនធានមនុស្សរបស់ខ្លួន ដើម្បីតាមឱ្យទាន់និងអាចឈរជើងប្រកបដោយឧត្តមភាពក្នុងបរិបទថ្មីនៃសង្គមនិងសេដ្ឋកិច្ចរបស់ពិភពលោក។

ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការរីកចម្រើនរបស់សង្គមនិងសេដ្ឋកិច្ចថ្មី ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានដាក់ចេញនូវការកែទម្រង់កម្មវិធីសិក្សាអប់រំចំណេះទូទៅដែលជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ឱ្យអ្នកសិក្សាអាចបន្តការសិក្សា និងទទួលការបណ្ដុះបណ្ដាលផ្សេងៗទៀត សំដៅលើកកម្ពស់គុណភាពធនធានមនុស្សប្រកបដោយវិជ្ជាសម្បទា បំណិនសម្បទា ចរិយាសម្បទា និងកាយសម្បទា ដែលជាធាតុសំខាន់ក្នុងកម្មវិធីសិក្សា។ កម្មវិធីសិក្សាលម្អិតនេះចែកជាបីភូមិសិក្សាដាច់ដោយឡែកពីគ្នាតែប្រទាក់ក្រឡានិងគាំទ្រគ្នា។ កម្មវិធីសិក្សាលម្អិតកម្រិតមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិនេះ បានបន្ថែមម៉ោងសិក្សាច្រើនជាងមុនទៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សា។ ការកែទម្រង់កម្មវិធីសិក្សានៅកម្រិតមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ សំដៅកសាងមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់ការអប់រំនៅកម្រិតបន្តដោយពង្រីកវិសាលភាពចំណេះដឹង បំណិនការអប់រំសីលធម៌ គំនិតច្នៃប្រឌិត គំនិតបង្កើតថ្មី និងស្មារតីសហគ្រិនភាព ព្រមទាំងផ្ដល់នូវចំណេះដឹងមូលដ្ឋានផ្នែកបច្ចេកវិទ្យា បំណិនសតវត្សរ៍ទី២១ និងបំណិនសិក្សាពេញមួយជីវិត ដើម្បីឱ្យក្លាយខ្លួនជាបុគ្គលល្អដែលមានប្រយោជន៍សម្រាប់ខ្លួនឯង គ្រួសារ សហគមន៍ ប្រទេសជាតិ និងពិភពលោក។

ក្រសួង សង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំថា កម្មវិធីសិក្សាលម្អិតនេះនឹងបម្រើជាប្រយោជន៍ដ៏មានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការអភិវឌ្ឍសៀវភៅសិក្សាគោល សម្ភារៈឧបទេស ឯកសារជំនួយនានាក្នុងការរៀននិងបង្រៀន និងឧបករណ៍ពិនិត្យតាមដាន វាយតម្លៃផ្សេងៗ។

ក្រសួង សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅបំផុតចំពោះអនុគណៈកម្មការមុខវិជ្ជាឯកទេសទាំងអស់ លេខាធិការដ្ឋានកែលម្អកម្មវិធីសិក្សានិងសៀវភៅសិក្សាគោល នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍកម្មវិធីសិក្សា និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ដែលបានចូលរួមនិងដើរតួនាទីស្នូលក្នុងការសម្របសម្រួល ព្រមទាំងដឹកនាំរៀបចំតាក់តែងកម្មវិធីសិក្សាលម្អិតនេះឱ្យបានសម្រេចជាផ្លែផ្កាឡើងនាពេលនេះ។

ថ្ងៃ អង្គារ ៧រោច ខែ ជេស្ឋ ឆ្នាំច សំរឹទ្ធិស័ក ព.ស.២៥៦២

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ០៥ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ២០១៨

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

បណ្ឌិតសភាចារ្យ ហង់ ជួន ណារ៉ុន

អារម្ភកថា

ដើម្បីលើកកម្ពស់គុណភាពអប់រំនៅកម្ពុជា ឱ្យទាន់ការអភិវឌ្ឍនៃប្រទេសជាតិ ការរីកចម្រើនរបស់ប្រទេសនានាក្នុងតំបន់ និងសាកលលោក ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានធ្វើកំណែទម្រង់កម្មវិធីសិក្សាជាបន្តបន្ទាប់ពិសេសក្រសួង បានអភិវឌ្ឍជាស្ថាពរនូវក្របខណ្ឌកម្មវិធីសិក្សាចំណេះទូទៅ សម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍កម្មវិធីសិក្សាអប់រំចំណេះទូទៅ និងបច្ចេកទេស។ ដូច្នេះការអភិវឌ្ឍកម្មវិធីសិក្សាលម្អិតមុខវិជ្ជាអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ សម្រាប់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិថ្នាក់ទី១០ដល់ទី១២ ជាការចាំបាច់ ដើម្បីផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យសិស្សបានសិក្សាកាន់តែស៊ីជម្រៅ ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការជាក់ស្តែង ទាំងក្នុងការប្រើប្រាស់ប្រចាំថ្ងៃ ទាំងក្នុងការសិក្សាបន្ត និងការឈោងចាប់យកអាជីព។

កម្មវិធីសិក្សាលម្អិតនេះបង្ហាញពីសាវតារ ការកែទម្រង់កម្មវិធីសិក្សា ខ្លឹមសារសំខាន់ៗ ប្រភេទអត្ថបទផ្សេងៗ កំណាព្យ ចម្រៀង ច្បាប់ទូន្មានផ្សេងៗ និមិត្តសញ្ញាជាតិ តែងសេចក្តី វេយ្យាករណ៍ អក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ អក្សរសិល្ប៍បរទេស សិក្សាអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍។ ក្រៅពីនេះ មានប្រធានបទ និងបំណិនចាំបាច់ផ្សេងៗទៀត ដែលផ្សារភ្ជាប់នឹងជីវភាពជាក់ស្តែងដូចជា ការចងក្រងឯកសារ ការធ្វើផែនការ ការធ្វើគម្រោង ការធ្វើបទបង្ហាញ សម្ភាស វាគ្មិន ការថ្លែងសុន្ទរកថា បាឋកថា ការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបណ្តាញសង្គម។ល។ ទន្ទឹមនឹងនោះក៏មានបំណិនសំណេរអនុវត្ត ដែលជាបំណិនប្រចាំថ្ងៃដូចជា ការសរសេររបាយការណ៍ កំណត់ហេតុ សន្ទរកថា វិយោគកថា បទវិចារណកថា និងលិខិតផ្សេងៗទៀត។ ក្រៅពីនេះឯកសារនេះក៏បានបង្ហាញពី ការណែនាំអនុវត្ត ការប្រើប្រាស់សម្ភារឧបទេស វិធីសាស្ត្របង្រៀន របាយម៉ោងសិក្សាតាមបណ្តុំវិទ្យាសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម និងលទ្ធផលសិក្សារំពឹងទុក(វិជ្ជាសម្បទា បំណិនសម្បទា និងចរិយាសម្បទា) និងការវាយតម្លៃ ដែលមានលក្ខណៈងាយស្រួល ក្នុងការអនុវត្តប្រកបដោយគុណភាព។

អនុគណៈកម្មការមុខវិជ្ជាឯកទេសអក្សរសាស្ត្រខ្មែរសង្ឃឹមថា កម្មវិធីសិក្សាលម្អិតមុខវិជ្ជាអក្សរសាស្ត្រខ្មែរនេះជាគោលលំអានសម្រាប់ការរៀបចំសៀវភៅសិក្សាគោល ការវាយតម្លៃ សម្ភារឧបទេស វិធីសាស្ត្របង្រៀន និងឯកសារជំនួយផ្សេងៗ ក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យអប់រំមួយ ដែលមានការចូលរួមពីសំណាក់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ សិស្សានុសិស្ស មាតាបិតា សហគមន៍ និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ដទៃទៀត ដើម្បីលើកកម្ពស់ការអប់រំនៅកម្ពុជាឱ្យមានការអភិវឌ្ឍដូចប្រទេសនានាក្នុងតំបន់និងលើសកលលោក។

អនុគណៈកម្មការមុខវិជ្ជាឯកទេសអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ

មាតិកា

ប្រកាស.. i

បុព្វកថា.. iii

អារម្ភកថា.. iv

មាតិកា.. v

១- សេចក្តីផ្តើម.. 1

២- គោលបំណង.. 2

៣- គោលគំនិតៗសំខាន់ៗ.. 3

៤- របាយម៉ោងសិក្សា.. 4

៥- ការណែនាំអនុវត្ត.. 7

៦- ការវាយតម្លៃ.. 8

៧- តារាងកម្មវិធីសិក្សា.. 11

៧.១- កម្មវិធីសិក្សាលម្អិតថ្នាក់ទី១០.. 12

៧.២- កម្មវិធីសិក្សាលម្អិតថ្នាក់ទី១១.. 30

៧.៣- កម្មវិធីសិក្សាលម្អិតថ្នាក់ទី១២.. 52

៨- ឯកសារយោង.. 72

៩- បញ្ជីឈ្មោះគណៈកម្មការ.. 73

១- សេចក្ដីផ្ដើម

១.១- សាវតារ

ក្រសួងអប់រំ យុវជននិងកីឡា បានធ្វើកំណែទម្រង់កម្មវិធីសិក្សា ជាបន្តបន្ទាប់ច្រើនលើកច្រើនគ្រាមកហើយ។ ដំណាក់កាលទី១ ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៧៩ដល់ឆ្នាំ១៩៨៦ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានអនុវត្តប្រព័ន្ធអប់រំ១០ឆ្នាំ គឺនៅបឋមសិក្សា៤ឆ្នាំ មធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ៣ឆ្នាំ និងមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ៣ឆ្នាំ។ ដំណាក់កាលនេះ វិស័យអប់រំយើងបានប្រមែប្រមូលអ្នកចេះដឹង ដែលនៅសល់ពីការសម្លាប់នៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យមកធ្វើជាគ្រូបង្រៀន ដោយអនុវត្តគោលការណ៍ អ្នកចេះច្រើនបង្រៀនអ្នកចេះតិច អ្នកចេះតិចបង្រៀនអ្នកមិនចេះសោះ។ ដំណាក់កាលទី២ ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៨៧ដល់ឆ្នាំ១៩៩៦ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានធ្វើកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធអប់រំចំណេះទូទៅ ដោយប្ដូរពីប្រព័ន្ធអប់រំ១០ឆ្នាំ មកអនុវត្តប្រព័ន្ធអប់រំ១១ឆ្នាំ គឺនៅបឋមសិក្សា៥ឆ្នាំ មធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ៣ឆ្នាំ និងមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ៣ឆ្នាំ។ ក្នុងដំណាក់កាលនេះ យើងបានធ្វើការកែលម្អបន្ថែមលើរបាយម៉ោងសិក្សា និងខ្លឹមសារសំខាន់ៗ មួយចំនួន ជាពិសេសបានពង្រឹងនិងពង្រីកទៅលើផ្នែកភាសាខ្មែរនិងអក្សរសាស្ត្រជាតិខ្មែរ។ ដំណាក់កាលទី៣ ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៩៧ដល់ឆ្នាំ២០០៤ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានធ្វើកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធអប់រំ ដោយបានប្ដូរពីប្រព័ន្ធអប់រំ១១ឆ្នាំ មកអនុវត្តប្រព័ន្ធអប់រំ១២ឆ្នាំ គឺនៅបឋមសិក្សា៦ឆ្នាំ មធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ៣ឆ្នាំ និងមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ៣ឆ្នាំ។ ក្នុងដំណាក់កាលនេះ បានកែសម្រួលលើ ទម្រង់ មុខវិជ្ជា របាយម៉ោង ខ្លឹមសារ វិធីសាស្ត្រ និងការអនុវត្ត។ ដំណាក់កាលទី៤ ចាប់ពីឆ្នាំ២០០៥ដល់ឆ្នាំ២០១៥ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានធ្វើកំណែទម្រង់ និងបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពលើកម្មវិធីសិក្សាជាបន្តបន្ទាប់ថែមទៀតគឺ សិស្សសិក្សាតាមជម្រើសមុខវិជ្ជា និងសិក្សាតាមបណ្ដុំមុខវិជ្ជា មានបណ្ដុំវិទ្យាសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម។ ដំណាក់កាលទី៥ នៅក្នុងឆ្នាំ២០១៦ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានធ្វើកំណែទម្រង់មួយលើកទៀត គឺបានអភិវឌ្ឍក្របខណ្ឌកម្មវិធីសិក្សា និងកម្មវិធីសិក្សាថ្មីគ្រប់មុខវិជ្ជា ព្រមទាំងបានបន្ថែមមុខវិជ្ជាមួយចំនួនទៀត។ ក្នុងដំណាក់កាលនេះ បានកែសម្រួលលើទម្រង់ មុខវិជ្ជា របាយម៉ោង ខ្លឹមសារ វិធីសាស្ត្រ និងការអនុវត្ត សំដៅធានាឱ្យការអប់រំមានគុណភាពប្រកបដោយសមធម៌ បរិយាបន្ននិងលើកកម្ពស់ឱកាសសិក្សាពេញមួយជីវិត ព្រមទាំងធ្វើឱ្យស្របតាមការវិវឌ្ឍយ៉ាងឆាប់រហ័សនៃសេដ្ឋកិច្ចសង្គម និងវប្បធម៌ ក្នុងតំបន់និងអន្តរជាតិ។

១.២- ការកែទម្រង់កម្មវិធីសិក្សា

ការកែទម្រង់កម្មវិធីសិក្សា ជានិន្នាការមួយស្របទៅនឹងការវិវត្តយ៉ាងលឿននៃសេដ្ឋកិច្ចសង្គមនិងវប្បធម៌កម្ពុជាក្នុងសម័យបច្ចុប្បន្ន និងស្របពេលដែលពិភពលោកមានការប្រែប្រួលយ៉ាងឆាប់រហ័ស។ ទស្សនវិជ្ជាថ្មី មានទំនោរកំណត់បញ្ចូលលទ្ធផលសិក្សា ជាគោលបំណងចម្បងក្នុងការអភិវឌ្ឍកម្មវិធីសិក្សា។ បញ្ញត្តិនៃកម្មវិធីសិក្សាបានធ្វើឱ្យមានការផ្លាស់ប្ដូរទស្សនៈ គោលគំនិត គរុកោសល្យ និងវិធីសាស្ត្របង្រៀន។ ការកែទម្រង់កម្មវិធីសិក្សា ជាផ្នែកមួយនៃកំណែទម្រង់វិស័យអប់រំនៅកម្ពុជា ដែលក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា មានចក្ខុវិស័យ កសាងនិងអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សប្រកបដោយគុណភាព និងគុណធម៌ប្រសើរបំផុតលើគ្រប់ផ្នែក ដើម្បីកសាងសង្គមកម្ពុជា ឱ្យក្លាយជាសង្គមរីកចម្រើន លើផ្នែកចំណេះដឹងនិងចំណេះធ្វើជាមូលដ្ឋាន។ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងចក្ខុវិស័យនេះ ក្រសួងបានរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រវិស័យអប់រំពីរចំណុចគឺ(១)ធានាឱ្យការអប់រំមានគុណភាពប្រកបដោយសមធម៌ បរិយាបន្ន និងលើកកម្ពស់ឱកាសសិក្សាពេញមួយជីវិត និង(២)ធានាភាពសក្តិសិទ្ធនៃភាពជាអ្នកដឹកនាំ និងគ្រប់គ្រងរបស់មន្ត្រីអប់រំគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់។ ដើម្បីអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រវិស័យអប់រំបាន គឺត្រូវពឹងផ្អែកទៅលើសសរស្តម្ភទាំង៥មាន (១)ការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពគោលនយោបាយគ្រូបង្រៀន (២)ការពិនិត្យឡើងវិញកម្មវិធីសិក្សា សៀវភៅសិក្សាគោល និងកែលម្អបរិស្ថាន (៣)ការដាក់ឱ្យអនុវត្តអធិការកិច្ច (៤)ការពង្រឹងវង្វាយតម្លៃសិក្សាដូចជាការប្រឡង វង្វាយតម្លៃថ្នាក់ជាតិ តំបន់ និងអន្តរជាតិ និង(៥)ការកែទម្រង់ឧត្តមសិក្សា។ ក្រសួងបានរៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធដែលមានអនុវិស័យទាំង

៧ក្នុងនោះមាន (១)អនុវិស័យការអប់រំកាយនិងកីឡា (២)អនុវិស័យការអភិវឌ្ឍយុវជន (៣)អនុវិស័យការអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ (៤)អនុវិស័យការអប់រំឧត្តមសិក្សា (៥)អនុវិស័យការអប់រំមធ្យមសិក្សានិងអប់រំបច្ចេកទេស (៦)អនុវិស័យការអប់រំបឋមសិក្សា និង(៧)អនុវិស័យការអប់រំកុមារតូច។ ដើម្បីសម្រេចបានជោគជ័យក្នុងវិស័យអប់រំ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានដាក់ចេញនូវកម្មវិធីកំណែទម្រង់១៥ចំណុចគឺ (១)ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (២)ការពង្រាយគ្រូបង្រៀន (៣)កំណែទម្រង់មជ្ឈមណ្ឌលបណ្ដុះបណ្ដាលគ្រូបង្រៀន (៤)ការលើកកម្ពស់គុណវុឌ្ឍិគ្រូបង្រៀន (៥)ការងារអធិការកិច្ច (៦)វង្វាយតម្លៃលទ្ធផលសិក្សា (៧)កំណែទម្រង់ការប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ និងទុតិយភូមិ (៨)កំណែទម្រង់កម្មវិធីសិក្សានិងសៀវភៅសិក្សា (៩)ការសាងសង់អគារសិក្សានិងការជួសជុល (១០)ការវាយតម្លៃគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា (១១)ការលើកកម្ពស់វិស័យកីឡា (១២)ការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពគោលនយោបាយយុវជន (១៣)ការអប់រំបច្ចេកទេស (១៤)ការបង្កើតសាលារៀនជំនាន់ថ្មី និង(១៥)ការរៀបចំគន្លងអាជីព និងបណ្ដុះបណ្ដាលនាយកសាលា។

២- គោលបំណង

អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ជាអត្តសញ្ញាណនៃវប្បធម៌ និងប្រពៃណីរបស់ជាតិខ្មែរ។ ការចេះដឹង យល់ ស្គាល់ ប្រើប្រាស់ ថែរក្សា និងឱ្យតម្លៃភាសានិងអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ជាមោទនភាពរបស់យើង ជាពលរដ្ឋខ្មែរគ្រប់រូប។ កម្មវិធីសិក្សាលម្អិតនៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិថ្នាក់ទី១០ដល់ថ្នាក់ទី១២ មានគោលបំណងដូចតទៅ៖

- បន្តអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពផ្នែកភាសាខ្មែរនិងអក្សរសាស្ត្រខ្មែរពីមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ដោយតម្រង់ទិស ការសិក្សារបស់សិស្សទៅតាមជម្រើសបណ្ដុំមុខវិជ្ជា(វិទ្យាសាស្ត្រសង្គមនិងវិទ្យាសាស្ត្រ) ដើម្បីបន្តការសិក្សា ឬចាប់យកអាជីពការងារក្នុងសង្គម។
- ផ្ដល់ដល់សិស្ស នូវការសិក្សាស៊ីជម្រៅទៅលើប្រវត្តិភាសា អក្សរ អក្សរសាស្ត្រ អក្សរសិល្ប៍ សិល្បៈ ជំនឿ សាសនា ប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់របស់ជាតិ និងអន្តរជាតិមួយចំនួន។
- ផ្ដល់ការសិក្សាស៊ីជម្រៅទៅលើគ្រប់ទម្រង់ និងប្រភេទនៃអក្សរសិល្ប៍ ដោយបង្ហាញ វិភាគ វែកញែក បញ្ចេញយោបល់ធ្វើការសន្និដ្ឋាន និងវាយតម្លៃបានត្រឹមត្រូវ ប្រកបដោយភាពច្បាស់លាស់ និងសុភវិនិច្ឆ័យ។
- បណ្ដុះសិស្សឱ្យមានជំនាញ ក្នុងការទទួលព័ត៌មាន(ស្ដាប់) ការផ្ដល់ព័ត៌មានការបង្ហាញ បញ្ចេញយោបល់...(និយាយ) ការស្វែងរកព័ត៌មាន ការស្វែងយល់ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ...(អាន) និងការប្រើប្រាស់សំណេរគ្រប់ប្រភេទក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ទំនាក់ទំនងក្នុងជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ ទីផ្សារការងារ និងអាជីព(សំណេរ)។
- បណ្ដុះសិស្សឱ្យចេះវិភាគ បានច្បាស់លាស់ ទៅលើស្នាដៃអក្សរសិល្ប៍ជាតិ និងអន្តរជាតិធំៗ ដោយបង្ហាញពីប្រវត្តិស្នាដៃ អ្នកនិពន្ធ អត្ថរូប អត្ថន័យ អត្ថរស និងគុណតម្លៃនៃស្នាដៃ។
- ប្រើប្រាស់ភាសាខ្មែរនិងអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ក្នុងទំនាក់ទំនងប្រចាំថ្ងៃ កិច្ចការរដ្ឋបាល ទីផ្សារការងារ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងសិល្បៈ។
- បណ្ដុះស្មារតីសិស្សឱ្យចេះស្រឡាញ់ ថែរក្សា និងឱ្យតម្លៃទៅលើភាសា អក្សរសាស្ត្រជាតិ ប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់ និងវប្បធម៌ អរិយធម៌ខ្មែរ។
- ចូលរួមអភិវឌ្ឍភាសានិងអក្សរសាស្ត្រជាតិ ឱ្យមានលក្ខណៈទំនើបទាន់សម័យ ឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រើប្រាស់ក្នុងសង្គមរីកចម្រើន និងសកលភាវូបនីយកម្ម ។
- បណ្ដុះស្មារតីត្រិះរិះពិចារណា វិភាគរកហេតុផល វាយតម្លៃ ដោះស្រាយបញ្ហា និងអន្តរកម្មក្នុង ក្របខណ្ឌជាតិ តំបន់ និងលើសកលលោក។

៣- គោលគំនិតសំខាន់ៗ

៣.១- គោលដៅរួម

មុខវិជ្ជាអក្សរសាស្ត្រខ្មែរនៅថ្នាក់ទី១០ ទី១១ និងថ្នាក់ទី១២ ទាំងបណ្ដុំវិទ្យាសាស្ត្រ និងបណ្ដុំវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម មានគោលដៅសិក្សាដូចតទៅ៖

- ស្ដាប់អត្ថបទព័ត៌មានជាតិ អន្តរជាតិ អត្ថបទអត្ថាធិប្បាយ អត្ថបទពាក់ព័ន្ធផ្លូវច្បាប់ ទស្សនៈ ការឃោសនា អត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ និងបរទេស ព្រមទាំងអត្ថបទផ្សេងៗទៀត ដើម្បីទទួលបានបទពិសោធ និងបង្ហាញពីគោលបំណង ទស្សនៈ ផ្នត់គំនិត ការអូស ទាញរបស់អ្នកដទៃ បន្ទាប់ពីធ្វើការវិភាគ សំយោគ វាយតម្លៃ សន្និដ្ឋាន និងវិនិច្ឆ័យប្រកបដោយគតិបណ្ឌិត។
- ពន្យល់ បកស្រាយ បញ្ចេញមតិគាំទ្រ ជំទាស់ ពង្រីកគំនិត ពិភាក្សា វែកញែក សំយោគ សន្និដ្ឋាន បង្ហាញហេតុផលបានច្បាស់លាស់ សមហេតុផល និងត្រឹមត្រូវ។
- ប្រើបច្ចេកទេសក្នុងការសម្របសម្រួល ការបញ្ចុះបញ្ចូល ការអូសទាញ ស្របតាមស្ថានភាព ជាក់ស្តែង ទាក់ទងទៅនឹងទស្សនៈ ផ្នត់គំនិត ជីវភាពសង្គម វប្បធម៌ និងសេដ្ឋកិច្ចជាដើម។
- អានដើម្បីយល់ន័យទៅលើអត្ថបទព័ត៌មានជាតិនិងអន្តរជាតិ ទស្សនៈ ពាក្យស្លោក សុភាសិត របាំ អត្ថបទអត្ថាធិប្បាយ អត្ថបទពាក់ព័ន្ធផ្លូវច្បាប់ ការឃោសនា សន្ទរកថា វិយោគកថា បទវិចារណកថា អត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ និងបរទេស ព្រមទាំងអត្ថបទផ្សេងៗទៀត។
- វិភាគកាន់តែស៊ីជម្រៅទៅលើអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ និងបរទេសសំខាន់ៗមួយចំនួន ដោយបង្ហាញឱ្យឃើញអត្ថរូប អត្ថន័យ អត្ថរស និងគុណតម្លៃ របស់ស្នាដៃនីមួយៗ។
- អានអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ប្រជាប្រិយ អក្សរសិល្ប៍សម័យបុរាណ សម័យកណ្ដាល សម័យទំនើប ល្ខោន កំណាព្យបទមូលដ្ឋាន បទទ្វេមាត្រ ចម្រៀង រឿងបរទេស និងអត្ថបទទាក់ទងទៅនឹងការវិវឌ្ឍនៃភាសា អក្សរសាស្ត្រ អក្សរសិល្ប៍ ផ្នត់គំនិត ប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់ ជំនឿ សាសនា ទ្រឹស្តីអក្សរសិល្ប៍ ប្រវត្តិអក្សរសិល្ប៍ លក្ខណៈអក្សរសិល្ប៍។ល។
- សរសេរបំពេញទម្រង់បែបបទនានាក្នុងការសិក្សា កិច្ចការជំនួញ និងជីវភាពសង្គម អាជីព សេវាកម្ម ពាក្យសុំទិដ្ឋាការ លិខិតឆ្លងដែន កិច្ចសន្យា លិខិតមួយចំនួនក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់ និងតុលាការ។
- សរសេរលិខិតមួយចំនួន ក្នុងកិច្ចការរដ្ឋបាលសាធារណៈ ដូចជាកំណត់ហេតុ របាយការណ៍ សំណើផ្សេងៗ ផ្ទេរសិទ្ធិ វិយោគកថា សុន្ទរកថា។ល។
- សរសេរតែងសេចក្តីអត្ថាធិប្បាយពន្យល់ ប្រៀបធៀប ពិភាក្សា។
- តែងកំណាព្យ តែងអត្ថបទផ្សេងៗ និងសំណេរស្រាវជ្រាវដែលមានលក្ខណៈជានិក្ខេបបទ។

៣.២- អត្ថបទអក្សរសិល្ប៍

៣.២.១- អក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ

រឿងរាមកេរ្តិ៍ខ្មែរ សិលាចារឹក រឿងមួយចំនួនក្នុងទសជាតក(ព្រះវេស្សន្តរតេមិយ ព្រះមហោសថ សុវណ្ណសាម...) រឿងមួយចំនួនក្នុងបញ្ញាសជាតក(រឿងហង្សយន្ត ចៅស្រទបចេក...) រឿងទុំទាវ(ភិក្ខុសោម) រឿងព្រះអាទិត្យថ្មី រះលើផែនដីចាស់(សួន សុរិន្ទ) រឿងភូមិតិរច្ឆាន(ឌឹក គាម និងឌៀក អំ) រឿងគូលីកំណែន(អ៊ឹម ថុក) រឿងគ្រូបង្រៀនស្រុកស្រែ(អ៊ឹម ថុក) រឿងមួយចំនួនក្នុងប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរ រឿងតេជោយ៉ត(ទី ជីហួត) រឿងថៅកែចិត្តចោរ (ពៅ យូឡេង អ៊ុំ ឈឺន) រឿង ជាតិស្ត្រី(ឡឹក វ៉ារី) រឿងល្ខោន និងយីកេខ្មែរមួយចំនួនទៀត។

៣.២.២ - អក្សរសិល្ប៍បរទេស

រឿងអ៊ីលីយ៉ាត និងអូឌីសេ (អក្សរសិល្ប៍ក្រិច) រឿងជនកំណាញ់ (អក្សរសិល្ប៍បារាំង) រឿងរាមាយណៈ (អក្សរសិល្ប៍ឥណ្ឌា) រឿងមហាភារតយុទ្ធ(អក្សរសិល្ប៍ឥណ្ឌា) រឿងហាំឡែត (អក្សរសិល្ប៍អង់គ្លេស) រឿងរ៉ូមីអូ និងជូលីយែត (អក្សរសិល្ប៍អង់គ្លេស) រឿងអាណាចក្របី(អក្សរសិល្ប៍ចិន) រឿងទុរគតជន(វិចទ័រហ៊ុយហ្គោ)និងរឿងមួយចំនួនទៀតរបស់ប្រទេសនានាក្នុងតំបន់ និងលើពិភពលោក។

៣.២.៣ - ការសិក្សាអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍

ទាំងបណ្តុំវិទ្យាសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម ត្រូវសិក្សាវិភាគអត្ថបទ៖

- ថ្នាក់ទី១០ : រឿងទុំទាវ និងរឿងតេជោយ៉ត
- ថ្នាក់ទី១១ : រឿងមហាវេស្សន្តរជាតក និងរឿងព្រះអាទិត្យថ្មីរះលើផែនដីចាស់
- ថ្នាក់ទី១២ : រឿងរាមកេរ្តិ៍ និងរឿងថៅកែចិត្តចោរ។

៣.៣- ប្រធានបទសំខាន់ៗ

ក- ថ្នាក់ទី១០

មោទនភាពជាតិ អត្តសញ្ញាណជាតិ ការគោរពបូជា សប្បុរសធម៌ សោភណ៍ភាសា ភាតរភាពពិភពលោក ការទទួលស្គាល់ការពិត ភាពជាពលរដ្ឋ ការសម្រេចចិត្ត សោភ័ណសិល្បៈ វប្បធម៌និងសង្គមធម៌ ជំនឿ ភាសា អក្សរ អក្សរសិល្ប៍ សិល្បៈ(ស្ថាបត្យកម្ម ចម្លាក់ ភ្លេង របាំប្រពៃណី) អក្សរសិល្ប៍ប្រជាប្រិយ។ល។

ខ- ថ្នាក់ទី១១

ផ្ទត់គំនិត ទំនៀមទម្លាប់ សេចក្តីក្លាហាន ការលះបង់ អតីតកាល ការគោរពបូជា តថភាព សុទិដ្ឋិនិយម អក្សរសាស្ត្រ និងអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ អក្សរសិល្ប៍បរទេស ដើមកំណើតជាតិខ្មែរ អក្សរសាស្ត្រនិងអក្សរសិល្ប៍សម័យមុនអង្គរ អក្សរសាស្ត្រ និងអក្សរសិល្ប៍សម័យអង្គរ អក្សរសាស្ត្រនិងអក្សរសិល្ប៍សម័យកណ្តាល អក្សរសាស្ត្រ និងអក្សរសិល្ប៍សម័យបារាំង អក្សរសាស្ត្រ អក្សរសិល្ប៍សម័យបច្ចុប្បន្ន។ល។

គ- ថ្នាក់ទី១២

អក្សរសិល្ប៍ខេមរនិយម អក្សរសិល្ប៍ព្រាហ្មណ៍និយម អក្សរសិល្ប៍ពុទ្ធនិយម សិល្បៈ ល្ខោន សិលាចារឹក និងរបាំ ប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់ កំណាព្យ ទំនាក់ទំនងរវាងអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរនិងបរទេស អក្សរសិល្ប៍បរទេស អក្សរសិល្ប៍ប្រជាប្រិយ របាំប្រពៃណី ទម្រង់នានានៃសិល្បៈ ចម្រៀង តន្ត្រី(ប្រពៃណីនិងសម័យ) ប្រលោមលោក ឥទ្ធិពលសាសនាមកលើអក្សរសាស្ត្រនិងអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ។ល។

៣.៤- ខ្លឹមសារសំខាន់ៗ

ក- សមត្ថភាពស្តាប់

បង្ហាញពីឥរិយាបថវិជ្ជមានក្នុងការស្តាប់ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព យល់ដឹងពីរបៀបស្តាប់ ដើម្បីកំណត់បានខ្លឹមសារ និងរបៀបរកព័ត៌មានសំខាន់ៗ ដើម្បីឆ្លើយនឹងសំណួរទាក់ទងនឹងការស្តាប់អត្ថបទផ្សេងៗ។ ការស្តាប់អត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ប្រជាប្រិយរឿងប្រជាប្រិយមាន រឿងបុរាណ រឿងទំនើប និងរឿងល្ខោន។ អត្ថបទកំណាព្យ និងចម្រៀងមានបទមូលដ្ឋាន បទទ្វេមាត្រ និងចម្រៀង។ អត្ថបទផ្សេងៗមាន អត្ថាធិប្បាយ ព័ត៌មាន ការឃោសនា សេចក្តីថ្លែងការណ៍ វិយោគកថា សុន្ទរកថា សង្កកថា អារម្ភកថា បុព្វកថា និងបាឋកថា។

សិស្សមានសមត្ថភាពក្នុងការចងចាំ យល់ន័យ អនុវត្ត វិភាគ វាយតម្លៃ និងបង្កើតថ្មី ដោយឆ្លើយទៅនឹងសំណួរ អ្វី នរណា ឯណា ពេលណា ដូចម្តេច ហេតុអ្វី ក្នុងការរកសេចក្តីលម្អិតបង្ហាញត្រង់និងបង្កប់។ ការប្រើបរិបទដើម្បី

យល់ន័យពាក្យ ពន្យល់ពាក្យ ពហុន័យ បន្ទេរន័យ ទំហៀបន័យ មេតាផរ និងបម្រៀបន័យ...។ ប្រាប់អំពីចំណងជើង ប្រភព ប្រភេទ ចលនា អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង កាលប្រវត្តិ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ សង្ខេប ចំណោទបញ្ហា កាលអាកាស ទំនាស់ វិភាគតួអង្គ គំនិតផ្ទាល់ខ្លួននិងអំណះអំណាង តម្លៃអប់រំ ឧត្តមគតិរឿង វិធីតែងនិពន្ធ ផ្ដើមរឿង ដំណើររឿង បញ្ចប់រឿង ។ ញែកភាពខុសគ្នារវាងរឿងប្រជាប្រិយ បុរាណ ទំនើប និងរឿងល្ខោន។ ការបកស្រាយដោយផ្ដល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីការញែករវាង តួអង្គឯក តួអង្គរង តួអង្គបន្ទាប់បន្សំ និងតួអង្គរំព្វក។ ការបកស្រាយអំពីផ្នត់គំនិតអ្នកនិពន្ធ ប្រធានរឿង មូលបញ្ហារឿង និងខ្លឹមសាររឿង។ ស្ដាប់អត្ថបទកំណាព្យបទមូលដ្ឋាន បទទ្វេមាត្រ ដោយផ្ដល់អំពីបញ្ញត្តិ ប្រភេទ លក្ខណៈសម្គាល់ ប្រភព អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង ចំណាប់ជួន ផ្ទួន រណ្ដំ ក្បួនកាព្យមាត្រ ចង្វាក់ សង្គមបរិយាកាស គំនិតសំខាន់ និមិត្តរូប ភាសាច្បាស់លាស់ ភាសារស់រវើក អត្ថន័យ តម្លៃអប់រំ និងការប្រើប្រាស់រូបារម្មណ៍ និងភាពខុសគ្នានៃបទកំណាព្យ។ សង្ខេបគំនិតសំខាន់ លំដាប់គំនិត ប៉ាន់ស្មានខ្លឹមសារ កត់ត្រាចំណុចសំខាន់ៗ សន្និដ្ឋាន អត្ថន័យ តម្លៃអប់រំ រៀបព្រឹត្តិការណ៍ដែលមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញតាមលំដាប់កាលបរិច្ឆេទ។ វាយតម្លៃគំនិត ព័ត៌មាន ហេតុការណ៍ រឿងរ៉ាវព្រឹត្តិការណ៍ ឬការឃោសនា ភាពលម្អៀង បុរេនិច្ឆ័យ និងវិធីអូសទាញឬបញ្ចុះបញ្ចូលរបស់អ្នកនិពន្ធ។

ខ- សមត្ថភាពនិយាយ

បង្ហាញឥរិយាបថក្នុងការនិយាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព យល់ដឹងពីរបៀបនិយាយ ដោយចេះលើកដាក់សំឡេង សម្ដែងកាយវិការ និងទឹកមុខបានសមស្របទៅតាមប្រធានបទនីមួយៗមាន ការពង្រីកគំនិតដើម្បីផ្ដល់សេចក្ដីពន្យល់ ការការពារប្រធានបទដែលបានបង្ហាញ ការឃោសនា ការធ្វើបទសម្ភាស ការចរចានិងសម្របសម្រួល ការធ្វើអត្ថាធិប្បាយ ការថ្លែងសុន្ទរកថា បាឋកថា ការធ្វើវាគ្មិនក្នុងវេទិកាផ្សេងៗ ការធ្វើបទបង្ហាញ ការបញ្ចេញទស្សនៈលើប្រធានបទនិងព័ត៌មាន និងការសម្របសម្រួល វែកញែក ពិភាក្សាបញ្ចេញយោបល់ ត្រិះរិះពិចារណា រកហេតុផលសំយោគ វាយតម្លៃ និងដោះស្រាយបញ្ហាប្រកបដោយ ប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ។

គ- សមត្ថភាពអាន

បង្ហាញពីឥរិយាបថវិជ្ជមានក្នុងការអានប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ចេះលើកដាក់សំឡេង ចេះគោរពសញ្ញាសម្ព័ន្ធ មានទឹកមុខ កាយវិការសមរម្យ យល់ដឹងពីរបៀបអានដើម្បីកំណត់បានពី ខ្លឹមសារ និងរបៀបរកព័ត៌មាន។ ការអានអត្ថបទរឿងដកស្រង់ពីអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរនិងបរទេសមានរឿងប្រជាប្រិយ រឿងបុរាណ រឿងទំនើប។ ទ្រឹស្ដីអក្សរសិល្ប៍មានចលនាអក្សរសិល្ប៍មាន ព្រាហ្មណ៍និយម ពុទ្ធនិយម ខេមរនិយម បរទេសនិយម និងលក្ខណៈអក្សរសិល្ប៍មាន លក្ខណៈជាតិ លក្ខណៈសង្គម លក្ខណៈប្រវត្តិ លក្ខណៈអន្តរជាតិ លក្ខណៈវណ្ណៈ លក្ខណៈតថៈលក្ខណៈបក្ស និងលក្ខណៈប្រជាជន។ ការសិក្សាអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍រឿងរាមកេរ្តិ៍ និងរឿងថៅកែចិត្តចោរ។ កំណាព្យនិងចម្រៀងមានកំណាព្យបទមូលដ្ឋាន បទទ្វេមាត្រ និងចម្រៀងមានចម្រៀងប្រជាប្រិយចម្រៀង និងប្រពៃណី។ ការអានអត្ថបទដែលមានទម្រង់ខុសគ្នាមាន អត្ថបទអត្ថាធិប្បាយ ព័ត៌មាន ការឃោសនា វិយោគកថា សុន្ទរកថា សង្កកថា សេចក្ដីថ្លែងការណ៍ អារម្ភកថា បុព្វកថា បទវិចារណកថា វិភាគកថា និងបាឋកថា។ អត្ថបទស្រាវជ្រាវ និងការប្រើប្រាស់ឯកសារយោងដូចជា វប្បធម៌អរិយធម៌ខ្មែរ វប្បធម៌អរិយធម៌បរទេស និងឥទិ្ធពលវប្បធម៌បរទេសនៅក្នុងសង្គមខ្មែរ ព្រមទាំងអត្ថបទដែលបានស្រាវជ្រាវរកឃើញ និងការប្រើប្រាស់ឯកសារយោង។

សិស្សយល់ដឹងពីរបៀបអាន របៀបរកព័ត៌មាន និងមានសមត្ថភាពក្នុងការចងចាំ យល់ន័យ អនុវត្ត វិភាគ វាយតម្លៃ និងបង្កើតថ្មី ឧបបទ មេតាផរ បំរៀបន័យ បន្ទេរន័យ និងទំហៀបន័យ។ ការបកស្រាយអំពីចំណងជើង ប្រភព ប្រភេទ ចលនា អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង កាលប្រវត្តិ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ សង្ខេប តួអង្គឯក តួអង្គរង តួអង្គបន្ទាប់បន្សំ តួអង្គរំព្វក កាលអាកាស ប្រធានរឿង មូលបញ្ហា ទំនាស់ វិភាគតួអង្គ ឧត្តមគតិរឿង វិធីតែងនិពន្ធ ផ្ដើម

រឿង ដំណើររឿង បញ្ចប់រឿង កុសលរស សង្គមរស តថរស វីររស អច្ឆរិយរស ហាសរស ទារុណរស នាដរស នយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច វប្បធម៌ សន្និដ្ឋាន គំនិតបង្កើតថ្មីដើម្បីច្នៃប្រឌិតរឿង និងភាពខុសគ្នានៃរឿង។ ការបកស្រាយអំពីចលនាអក្សរសិល្ប៍ និងលក្ខណៈអក្សរសិល្ប៍។ ការសិក្សាអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍រឿងមហាវេស្សន្តរជាតក និងរឿងព្រះអាទិត្យថ្មីរះលើផែនដីចាស់។ ការបកស្រាយអំពីប្រភេទ លក្ខណៈសម្គាល់ ប្រភព អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង សញ្ញាពិសេសនៃកំណាព្យ ចំណាប់ជួន ផ្ទួន រណ្ដំ ក្បួនកាព្យមាត្រ គំនិតសំខាន់ ភាសាច្បាស់លាស់ ភាសារស់រវើក អត្ថន័យតម្លៃអប់រំ ចង្វាក់ របៀបស្នូត និងបរិយាកាស កាព្យរូបារម្មណ៍មាន បំរៀបន័យរូបារម្មណ៍ រូបារូប្បារម្មណ៍ និងភាពខុសគ្នានៃកំណាព្យ។ ចម្រៀងចម្រៀងប្រជាប្រិយ ប្រពៃណី និងសម័យតាមបែបបទ។ ការបកស្រាយអំពីការវាយតម្លៃគំនិតព័ត៌មាន ហេតុការណ៍ រឿងរ៉ាវ ព្រឹត្តិការណ៍ ឬការឃោសនា) គំនិតអូសទាញ ភាពលម្អៀង និងបុរេនិច្ឆ័យ និយមន័យវប្បធម៌អរិយធម៌និងសង្គមធម៌ ប្រវត្តិនៃផ្នត់គំនិត ជំនឿ ប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់របស់ខ្មែរ និងមេកធាងរបស់អរិយធម៌នៃវប្បធម៌អរិយធម៌និងសង្គមធម៌ខ្មែរ និងបរទេស ឥទ្ធិពលវប្បធម៌បរទេសនៅក្នុងសង្គមខ្មែរ ការប្រើប្រាស់ឯកសារយោង និងស្នាដៃដែលបានស្រាវជ្រាវរកឃើញ។

ឃ- សមត្ថភាពសរសេរ

ការយល់ដឹងពីសំនួនពាក្យ ន័យ និងទម្រង់បែបបទនៃសំណេរផ្សេងៗដូចជា ការបំពេញទម្រង់បែបបទ ការសរសេរលិខិតឯកជន លិខិតរដ្ឋបាល កំណត់ហេតុ និងរបាយការណ៍។ សំណេរអត្ថបទដែលមានទម្រង់ខុសៗគ្នាមានដូចជា អត្ថបទអត្ថាធិប្បាយ ព័ត៌មាន ការឃោសនា វិយោគកថា សុន្ទរកថា សង្កកថា សេចក្ដីថ្លែងការណ៍ អារម្ភកថា បុព្វកថា បទវិចារណកថា វិភាគកថា បាឋកថា។ តែងកំណាព្យនិងចម្រៀងមាន កំណាព្យបទមូលដ្ឋាន បទទ្វេមាត្រ និងចម្រៀង។ សំណេរតែងសេចក្ដី សំណេរស្រាវជ្រាវចងក្រង ការធ្វើផែនការ ការប្រើលេខរៀង យោង និងឧបសម្ព័ន្ធ។ ការបកស្រាយទិន្នន័យតាមការវិភាគ ការធ្វើផែនការ ការធ្វើគម្រោង ការចងក្រងរឿងនិទាននិងរឿងល្ខោន ការចងក្រងប្រវត្តិទីកន្លែងសំខាន់ៗ និងសំណេរវិភាគនិងតាក់តែងអត្ថបទ

សិស្សមានសមត្ថភាពក្នុងការបំពេញទម្រង់បែបបទ តាក់តែងអត្ថបទ និងសរសេរបកស្រាយអំពីប្រធានបទផ្សេងៗដូចជា ពាក្យសុំចុះឈ្មោះប្រឡង ពាក្យសុំចូលបម្រើការងារ ពាក្យស្នើសុំអាហារូបករណ៍ និងពាក្យសុំប្រកបអាជីវកម្ម លិខិតថ្កោលទោស ពាក្យដាក់ដេញថ្លៃ លិខិតសូមអភ័យទោស លិខិតសរសើរ លិខិតលាលែង លិខិតបញ្ជាបេសកកម្ម ឧទ្ទេសនាម លិខិតតែងតាំង កំណត់ហេតុ របាយការណ៍។ តែងអត្ថបទដែលមានទម្រង់ខុសៗគ្នាដូចជា អារម្ភកថា បុព្វកថា និងបទវិចារណកថា វិភាគកថា និងបាឋកថា។ តែងកំណាព្យ និងចម្រៀង បទមូលដ្ឋាន បទទ្វេមាត្រ និងចម្រៀង។ តែងសេចក្ដី មាន សំណេរសំយោគ សំណេរប្រៀបធៀប សំណេរបញ្ចុះបញ្ចូល តែងសេចក្ដីបែបអត្ថាធិប្បាយពន្យល់ប្រៀបធៀប និងពិភាក្សា។ សំណេរការបកស្រាយទិន្នន័យតាមការវិភាគ ផែនការ គម្រោង ការចងក្រងរឿងនិទាន រឿងល្ខោន ប្រវត្តិទីកន្លែងសំខាន់ៗ ការវិភាគនិងការតាក់តែងអត្ថបទ និងសំណេរស្រាវជ្រាវបែបនិក្ខេបបទ។

ង- វេយ្យាករណ៍

សិក្សានិងការប្រើប្រាស់ប្រភេទនៃនាមនិងមុខងារនៃសាធារណនាមឬនាមសាធារណ៍ អសាធារណនាមឬនាមអសាធារណ៍ ករណនាមឬនាមករណ៍ និងការកនាមឬនាមការក៍។ ប្រភេទនៃសព្វនាមនិងមុខងារនៃសព្វនាមបុរិសៈ សព្វនាមចង្អុល សព្វនាមសំណួរ សព្វនាមឈ្នាប់ និងសព្វនាមមិនច្បាស់។ ប្រភេទនៃគុណនាមនិងមុខងារនៃគុណនាមប្រក្រតី គុណនាមកំណត់(កម្មសិទ្ធិ សំណួរ ចំនួន ចង្អុល និងមិនច្បាស់)។ ប្រភេទនៃកិរិយាសព្ទនិងមុខងារ នៃកិរិយាសុទ្ធ កិរិយាហេតុកិរិយាសកម្ម និងករិយាអកម្ម។ ប្រភេទនៃគុណកិរិយា និងមុខងារនៃ គុណករិយាកន្លែង គុណកិរិយាកាលគុណករិយាបរិមាណ គុណកិរិយាសំណួរ និងគុណកិរិយាបំណែប។ ចំណងធ្នាក់និងឈ្នាប់

និងមុខងារ។ ប្រភេទនៃជំនួយកិរិយា និងមុខងារនៃប្រាប់លទ្ធផល ប្រាប់ទិសដៅ ប្រាប់កាល និងប្រាប់ទិដ្ឋភាព។ សិស្សយល់ដឹងពីសារៈសំខាន់ សារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ល្បះទោល ល្បះផ្សំ ល្បះក្រុង និងសញ្ញាកត់សូរអន្តរជាតិ(API) កម្លាយ ការបន្លឺសំឡេង សូរស្រៈ សញ្ញាស្រៈខ្មែរ ព្យញ្ជនៈទោល សូរព្យញ្ជនៈ ព្យញ្ជនៈផ្សំ ព្យាង្គ និងសទ្ទក្នុងព្យាង្គ។បញ្ជិកានៃភាសា អំពីពាក្យ ការបន្លឺសំឡេង សូរស្រៈ សញ្ញាស្រៈខ្មែរ ព្យញ្ជនៈទោល សូរព្យញ្ជនៈ ព្យញ្ជនៈផ្សំ ព្យាង្គ និងសទ្ទក្នុងព្យាង្គ។

៤- របាយម៉ោងសិក្សា

ក្នុង១ឆ្នាំសិក្សា ត្រូវសិក្សា៣៥ សប្តាហ៍ ។សិក្សា៦ថ្ងៃក្នុង១សប្តាហ៍។ សិក្សាពី៤ទៅ៧ម៉ោងសិក្សាក្នុង១ថ្ងៃ។ ១ម៉ោងសិក្សា មានរយៈពេល ៥០នាទី។

របាយម៉ោងសិក្សាអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ សម្រាប់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ បានបែងចែកដូចក្នុងតារាងខាងក្រោម៖

ថ្នាក់	បណ្តុំវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម	បណ្តុំវិទ្យាសាស្ត្រ
១០	៦ម៉ោង x៣៥ សប្តាហ៍ = ២១០ម៉ោង/១ឆ្នាំសិក្សា	៥ម៉ោង x៣៥ សប្តាហ៍ = ១៧៥ម៉ោង/១ឆ្នាំសិក្សា
១១	៦ម៉ោង x៣៥ សប្តាហ៍ = ២១០ម៉ោង/១ឆ្នាំសិក្សា	៥ម៉ោង x៣៥សប្តាហ៍ = ១៧៥ម៉ោង/១ឆ្នាំសិក្សា
១២	៦ម៉ោង x៣៥ សប្តាហ៍ = ២១០ម៉ោង/១ឆ្នាំសិក្សា	៥ម៉ោង x៣៥សប្តាហ៍ = ១៧៥ម៉ោង/១ឆ្នាំសិក្សា

សមាសភាគនិងភាគរយម៉ោងសិក្សាមុខវិជ្ជាអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ថ្នាក់ទី១០-១២

ម៉ោងសិក្សានៅតាមសមាសភាគនានានៃមុខវិជ្ជាអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ត្រូវបានបែងចែកដូចខាងក្រោម៖

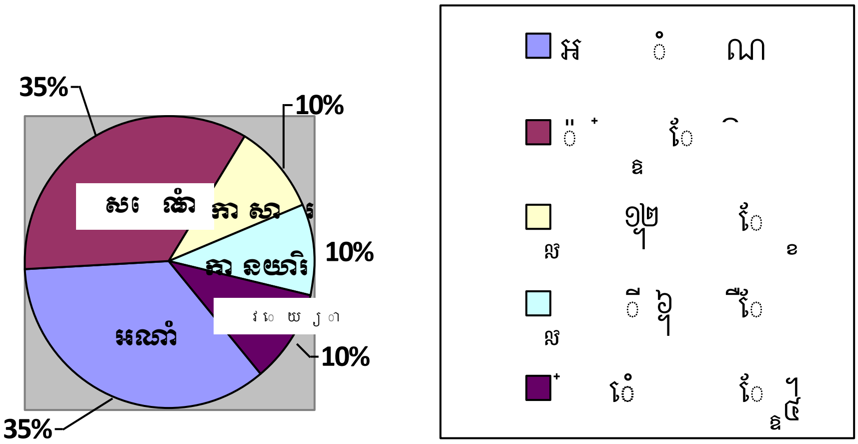

ម៉ោងសិក្សាទៅតាមសមាសភាគនីមួយៗ នៃមុខវិជ្ជាអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ នៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ ៖

សមាសភាគ	បណ្តុំវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម (២១០ម៉)	បណ្តុំវិទ្យាសាស្ត្រ(១៧៥ម៉)
ការស្តាប់	១០ ភាគរយ = ២១ ម៉ោង	១០ ភាគរយ = ១៧ ម៉ោង
ការនិយាយ	១០ ភាគរយ = ២១ ម៉ោង	១០ ភាគរយ = ១៧ ម៉ោង
ការអាន	៣៥ ភាគរយ = ៧៣.៥០ ម៉ោង	៣៥ ភាគរយ = ៦២ ម៉ោង
ការសរសេរ	៣៥ ភាគរយ = ៧៣.៥០ ម៉ោង	៣៥ ភាគរយ = ៦២ ម៉ោង
វេយ្យាករណ៍	១០ ភាគរយ = ២១ ម៉ោង	១០ ភាគរយ = ១៧ ម៉ោង
សរុប	**១០០ ភាគរយ = ២១០ ម៉ោង**	**១០០ ភាគរយ = ១៧៥ ម៉ោង**

កំណត់សម្គាល់ ៖ *ការកំណត់ចំនួនម៉ោងតាមភាគរយនៃសមាសភាគនីមួយៗ ត្រូវបានបង្គត់ខ្លះដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការបែងចែក ។*

៥- ការណែនាំអនុវត្ត

៥.១- ការអនុវត្តកម្មវិធីសិក្សាអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ

ការកែទម្រង់កម្មវិធីសិក្សាភាសាខ្មែរនិងអក្សរសាស្ត្រ ជាផ្នែកមួយក្នុង កំណែទម្រង់កម្មវិធីសិក្សានៃកម្មវិធីកំណែទម្រង់វិស័យអប់រំ ពោលគឺធានាឱ្យការអប់រំមានគុណភាពប្រកបដោយសមធម៌ បរិយាបន្ន និងលើកកម្ពស់ឱកាសសិក្សាពេញមួយជីវិត។ ការកែទម្រង់កម្មវិធីសិក្សាភាសាខ្មែរ ធ្វើឡើងដោយផ្អែកតាមក្របខណ្ឌកម្មវិធីសិក្សា ដែលផ្ដោតចំណុចសំខាន់ៗដូចជា ប្រធានបទ លទ្ធផលសិក្សា ខ្លឹមសារ គន្លឹះសំខាន់ៗ វិធីសាស្ត្របង្រៀន របាយម៉ោង ការវាយតម្លៃ ការពិនិត្យតាមដាន សៀវភៅសិក្សាគោល និងសម្ភារៈសិក្សា។ កម្មវិធីសិក្សាលម្អិតនេះ មានបួនសមត្ថភាពគឺ ស្ដាប់ និយាយ អាន និងសរសេរ។ នៅក្នុងសមត្ថភាពនីមួយៗ បានកំណត់នូវលទ្ធផលសិក្សាទៅតាមកម្រិតថ្នាក់។ ដូច្នេះដើម្បីអនុវត្តកម្មវិធីសិក្សាឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពត្រូវ៖

- ការអនុវត្តម៉ោងសិក្សា: របាយម៉ោងកម្មវិធីសិក្សា អនុវត្តតាមម៉ោងកំណត់ក្នុងក្របខណ្ឌកម្មវិធីសិក្សា។ ម៉ោងសិក្សា ត្រូវបានបែងចែកទៅតាមសមាសភាគ ស្ដាប់ និយាយ អាន សរសេរ និងវេយ្យាករណ៍។ ការអនុវត្តម៉ោងសិក្សា ត្រូវមានភាពទន់ភ្លន់ និងត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់ ទើបមានប្រសិទ្ធភាព។
- ការវាយតម្លៃ : ការវាយតម្លៃត្រូវធ្វើជាប្រចាំ អាស្រ័យនឹងពេលវេលា និងប្រភេទតេស្តនីមួយៗ។ រាល់ការធ្វើតេស្តត្រូវមានឧបករណ៍សម្រាប់វាយតម្លៃជាការចាំបាច់។ ឧបករណ៍តេស្ត គួររៀបចំជារួមទៅតាម ខណ្ឌ ក្រុង ស្រុក រាជធានី ខេត្ត និងអាចប្រើឧបករណ៍ថ្នាក់ជាតិ។ ការវាយតម្លៃមានច្រើនរូបភាពគឺ ការសង្កេត ការសម្ភាស ការពិនិត្យតាមដាន និងការធ្វើតេស្ត។ ការធ្វើតេស្ត មានច្រើនរូបភាពដូចជា បុរេតេស្ត តេស្តតាមដំណាក់ (តេស្តវាយតម្លៃដំណើរការរៀននិងបង្រៀន និងតេស្តវាយតម្លៃសមត្ថភាពសិស្ស) តេស្តបញ្ចប់ តេស្តប្រចាំខែ តេស្តប្រចាំឆមាស តេស្តថ្នាក់ជាតិ និងការប្រឡងថ្នាក់ជាតិ។ ចំពោះតេស្តប្រចាំខែនិងឆមាស គួរធ្វើឡើងដោយមានឧបករណ៍តេស្តរួមគ្នាទៅតាមកម្រង ខណ្ឌ ក្រុង ស្រុក រាជធានីខេត្ត និងអាចប្រើឧបករណ៍ថ្នាក់ជាតិ។
- សម្ភារៈឧបទេស : សម្ភារៈឧបទេស គឺជាសមាសភាគចាំបាច់មួយ សម្រាប់ជួយឱ្យការរៀននិងបង្រៀនមានប្រសិទ្ធភាព។ ការប្រើប្រាស់សម្ភារៈឧបទេស ត្រូវធានាថាបានប្រើប្រាស់ទាំងគ្រូទាំងសិស្ស។ សម្ភារឧបទេសមានដូចជា សម្ភារៈជាក់ស្ដែង សម្ភារៈច្នៃប្រឌិត ករណីសិក្សា ឯកសារផ្សេងៗ សម្ភារៈអេឡិចត្រូនិចអ៊ិនធើណែត និងប្រព័ន្ធបណ្ដាញសង្គមជាដើម។
- ឯកសារជំនួយ : ការប្រើប្រាស់សៀវភៅសិក្សាគោលតែមួយមុខ មិនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការអនុវត្តកម្មវិធីសិក្សាឱ្យបានល្អនោះទេ។ ការផលិតនិងប្រើប្រាស់ឯកសារជំនួយ គឺមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ជួយដល់ដំណើរការរៀននិងបង្រៀន។ ឯកសារជំនួយមានដូចជា អំណានបន្ថែម សម្ភារៈសិក្សា វចនានុក្រម គរុកោសល្យ វិធីសាស្ត្របង្រៀន លំហាត់កិច្ចការ ខ្លឹមសារគន្លឹះ ឧបករណ៍វាយតម្លៃ និងឯកសារយោងផ្សេងៗជាដើម។
- ការយល់ដឹងពីកម្មវិធីសិក្សា : សមាសភាគសំខាន់ៗមាន លទ្ធផលសិក្សា(វិជ្ជាសម្បទា បំណិនសម្បទា និងចរិយាសម្បទា) វិធីសាស្ត្របង្រៀន របាយម៉ោងសិក្សា សម្ភារឧបទេស ឯកសារជំនួយ ការណែនាំអនុវត្ត ប្រធានបទ ការវាយតម្លៃ និងឯកសារជំនួយ។ ដើម្បីអនុវត្តកម្មវិធីសិក្សាមានប្រសិទ្ធភាព គ្រូបង្រៀននិងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ត្រូវយល់ដឹងពីកម្មវិធីសិក្សា និងចេះប្រើប្រាស់កម្មវិធីសិក្សា ព្រមទាំងដាក់បញ្ចូលលទ្ធផលសិក្សាទៅក្នុងកិច្ចតែងការបង្រៀន និងបំណែងចែកកម្មវិធីបង្រៀនប្រចាំខែ។
- ការផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងជីវភាពជាក់ស្ដែង : ការរៀននិងបង្រៀនអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ត្រូវផ្សារភ្ជាប់ជាមួយនឹងជីវភាពជាក់ស្ដែង។ ក្នុងការរៀននិងបង្រៀន ធ្វើយ៉ាងណាឱ្យសិស្សទទួលបាននូវចំណេះដឹងនិងបំណិនឬជំនាញ។ សិស្សត្រូវយល់ដឹងពីសារៈសំខាន់និងសារប្រយោជន៍នៃចំណេះដឹងនិងបំណិនឬជំនាញទាំងនោះ ហើយចេះ

យកចំណេះដឹងនិងបំណិនឬជំនាញទាំងនោះទៅប្រើប្រាស់ឬអនុវត្ត សំដៅធ្វើឱ្យទទួលបាននូវគុណតម្លៃ ដែលកើតឡើងពីការសិក្សាភាសានិងអក្សរសាស្ត្រខ្មែរគ្រប់កម្រិត។

៥.២- ការអភិវឌ្ឍសៀវភៅសិក្សាគោល

ដើម្បីអនុវត្តកម្មវិធីសិក្សាអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ នៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិថ្នាក់ទី១០ ទី១១ និងទី១២ ប្រកបដោយគុណភាព និងប្រសិទ្ធភាពនោះ អ្នកពាក់ព័ន្ធគប្បីធ្វើឱ្យសម្រេចនូវចំណុចសំខាន់ៗដូចខាងក្រោម៖

- សៀវភៅសិក្សាគោល : ការតាក់តែងសៀវភៅសិក្សាគោល ត្រូវមានទាំងសៀវភៅសម្រាប់សិស្ស និងសៀវភៅសម្រាប់គ្រូ។ សៀវភៅសិក្សាគោល ត្រូវរៀបចំឱ្យមានភាពគ្របដណ្តប់ខ្លឹមសាររបស់កម្មវិធីសិក្សា និងមានចង្អុលបង្ហាញពី ខ្លឹមសារគន្លឹះសំខាន់ៗ វិធីសាស្ត្រ ម៉ោងសិក្សា សម្ភារៈឧទេស ការវាយតម្លៃ និងផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងជីវភាពជាក់ស្តែង។ ការរៀបចំសៀវភៅសិក្សាគោល ត្រូវធានាថា សិស្សគ្រប់តំបន់ ជនជាតិ ជនពិការ អាចយកមកច្នៃប្រឌិតអនុវត្តបានទាំងអស់គ្នា។
- សៀវភៅសិក្សាគោល គប្បីអភិវឌ្ឍទៅតាមបណ្តុំមុខវិជ្ជា គឺបណ្តុំវិទ្យាសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម មានសៀវភៅសម្រាប់សិស្ស និងសម្រាប់គ្រូ ដោយអភិវឌ្ឍទៅតាមបំណែងចែកម៉ោងសិក្សា និងបំណែងចែកសមាសភាគលទ្ធផលសិក្សា ទៅតាមបណ្តុំមុខវិជ្ជាសិក្សា។ ចំណែកឯកសារជំនួយ និងសម្ភារៈឧបទេសដទៃទៀត ក៏ត្រូវបានអភិវឌ្ឍ ដើម្បីជួយពង្រឹងការរៀន និងបង្រៀនប្រកបដោយគុណភាព និងប្រសិទ្ធភាព។

៥.៣- វិធីសាស្ត្របង្រៀន

- វិធីសាស្ត្របង្រៀន ការរៀននិងបង្រៀនអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ធ្វើយ៉ាងណាឱ្យសិស្សយល់ដឹងពីរបៀបរៀនដោយខ្លួនឯង ពោលគឺមិនត្រូវឱ្យសិស្សរៀនបានត្រឹមតែគ្រាប់តាមនោះទេ។ គ្រូគប្បីប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្របង្រៀនសម្បូរបែបស្របតាមកាលៈទេសៈ និងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ជាពិសេសវិធីសាស្ត្របង្រៀនថ្មីៗមាន វិធីសាស្ត្របែបស្រាវជ្រាវ បែបសហការ និងបែបបិះរកជាដើម។ ការបង្រៀនត្រូវរកឱ្យឃើញចំណុចគន្លឹះ ដែលអាចធ្វើឱ្យសិស្សយល់ដឹងច្បាស់លាស់។ដូចជាចំណុចគន្លឹះក្នុងការបង្រៀនវេយ្យាករណ៍ បំណិន អក្សរសិល្ប៍ជាដើមត្រូវឱ្យសិស្សចេះបកស្រាយបញ្ញត្តិ ចេះវិភាគនិងចេះប្រើប្រាស់។ការរៀននិងបង្រៀនអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ត្រូវប្រើប្រាស់សំណួរទាំង៦កម្រិតគឺ ចងចាំ យល់ដឹង អនុវត្ត វិភាគ វាយតម្លៃ និងបង្កើតថ្មី។
- ការរៀននិងបង្រៀនអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ធ្វើយ៉ាងណាឱ្យសិស្សយល់ដឹងពីរបៀបរៀនដោយខ្លួនឯង ពោលគឺមិនត្រូវឱ្យសិស្សរៀនបានត្រឹមតែគ្រាប់តាមនោះទេ។ គ្រូគប្បីប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្របង្រៀនសម្បូរបែប ស្របតាមកាលៈទេសៈនិងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ជាពិសេសវិធីសាស្ត្របង្រៀនថ្មីៗមាន វិធីសាស្ត្របែបស្រាវជ្រាវ បែបសហការ និងបែបបិះរកជាដើម។
- រៀបចំសកម្មភាពការរៀននិងបង្រៀន ដោយមានភាពទន់ភ្លន់ និងច្នៃប្រឌិតធ្វើយ៉ាងណា ឱ្យសម្រេចតាមវត្ថុបំណងមេរៀនដែលបានគ្រោងទុក។
- នាំសិស្សឱ្យស្គាល់ពីគោលបំណងនិងតម្លៃនៃសមត្ថភាពស្តាប់និយាយ អាន និងសរសេរឱ្យបានច្បាស់លាស់។
- រៀបចំសិស្សឱ្យមានសកម្មភាពច្រើន ក្នុងការសិក្សា ដូចជាសកម្មភាពក្រុម ការងារដៃគូ ជាបុគ្គល ល្បែងដើរតួ ពិភាក្សា សម្របសម្រួល និងស្រាវជ្រាវជាដើម។
- ជំរុញសិស្សឱ្យមានភាពក្លាហាន ចូលរួមសិក្សាក្នុងការបញ្ចេញមតិ យោបល់ គាំទ្រ ជំទាស់បង្ហាញហេតុផល ហ៊ានសួរ ឆ្លើយ ហ៊ានទទួលខុស ត្រូវស្ថិតក្នុងក្របខណ្ឌវិន័យ និងច្បាប់។
- ជំរុញនិងលើកទឹកចិត្តសិស្ស ឱ្យចូលចិត្តអាននិងស្រាវជ្រាវឯកសារនានា ដែលមានប្រយោជន៍ សម្រាប់ការសិក្សា ដូចជាអត្ថបទព័ត៌មាន អត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ និងបរទេស។

- ជំរុញនិងលើកទឹកចិត្តសិស្ស ឱ្យចូលចិត្តតាក់តែងស្នាដៃ ដែលបម្រើឱ្យការសិក្សា និងការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ ដូចជា
- សំណេរតែងសេចក្តី តាក់តែងកំណាព្យ រឿងផ្សេងៗ លិខិតរដ្ឋបាលមួយចំនួនដូចជារបាយការណ៍ កំណត់ហេតុ សុន្ទរកថា។ល។
- បណ្តុះទម្លាប់សិស្សឱ្យចេះរៀនដោយខ្លួនឯង រៀនជាក្រុម រៀនក្នុងក្លឹបសិក្សាក្នុងបណ្ណាល័យស្រាវជ្រាវ។ល។
- បង្ហាញពីគុណតម្លៃ និងសម្រួចទេពកោសល្យរបស់សិស្ស ទៅតាមជំនាញរបស់សិស្ស ក្នុងការសិក្សាទៅតាមបណ្តុំមុខវិជ្ជាសិក្សា(វិទ្យាសាស្ត្រ ឬវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម)។

៥.៤- ការប្រើប្រាស់សម្ភារៈឧបទេសនិងសម្ភារៈដំណើរការរៀននិងបង្រៀន

សម្ភារៈឧបទេស គឺជាធនធានទាំងឡាយណាដែលគ្រូនិងសិស្សយកមកប្រើប្រាស់ក្នុងការរៀននិងបង្រៀន។ សម្ភារៈឧបទេសនិងសម្ភារៈជំនួយ ជាមធ្យោបាយនិងជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់ សម្រាប់ ប្រើប្រាស់ក្នុងដំណើរការរៀននិងបង្រៀន ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីឱ្យខ្លឹមសារមេរៀនកាន់តែច្បាស់លាស់ ងាយយល់ ងាយចាប់បាន ហើយអាចសម្រេច វត្ថុបំណងមេបានល្អប្រសើរ។ ការបង្រៀន ដែលប្រើប្រាស់សម្ភារៈឧបទេស គឺជាការជួយពង្រឹងដល់ការសិក្សារបស់សិស្ស ឱ្យកាន់តែយល់ច្បាស់នូវន័យរបស់ពាក្យគន្លឹះ កន្សោមពាក្យ ខ្លឹមសារអត្ថបទពិសេសផ្នែកវេយ្យាករណ៍។ លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ គប្បីឱ្យសិស្ស ហាត់ប្រើសម្ភារៈដោយខ្លួនឯង ចុះស្រាវជ្រាវ សង្កេតដោយផ្ទាល់ដល់ទីកន្លែង ដើម្បីឱ្យសិស្សកាន់តែយល់ច្បាស់ខ្លឹមសារមេរៀនដែលបានបង្រៀនរួច។កត្តាសំខាន់គ្រូបង្រៀនត្រូវកំណត់សម្ភារៈបង្រៀនឱ្យបានច្បាស់លាស់ទៅតាមតម្រូវការនៃមេរៀននីមួយៗ។ សម្ភារៈឧបទេស ដែលគ្រូបង្រៀនត្រូវប្រើប្រាស់ សម្រាប់ដំណើរការរៀននិងបង្រៀន គឺជាសម្ភារៈទាំងឡាយណាដែលងាយរក ងាយផលិត ងាយសង្កេត និងប្រើប្រាស់ ហើយមានគុណភាព និងមានប្រសិទ្ធភាព។

ក- សម្ភារៈរូបី

កម្មវិធីសិក្សាលម្អិតចំណេះទូទៅ សម្រាប់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ ទាមទារឱ្យគ្រូបង្រៀនចេះប្រើប្រាស់វត្ថុពិត ជាក់ស្តែង រុក្ខជាតិ សត្វ ធម្មជាតិ វត្ថុសិល្បៈ ទីកន្លែង បេតិកភណ្ឌ សម្ភារៈប្រពៃណី ទស្សនីយភាពពិត ដូចជាចម្រៀង វីដេអូជាដើម ដោយគ្រូចេះដឹកនាំសិស្សចុះសិក្សា សង្កេត ស្រាវជ្រាវ វិភាគ ពន្យល់ បង្ហាញជាក់ស្តែង ដើម្បីបង្កើនការយល់ដឹងអំពីបញ្ញត្តិ ខ្លឹមសារ មេរៀនទាក់ទងនឹងប្រធានបទ។ សម្ភារៈរូបីសម្រាប់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ គឺសំដៅលើប្រភេទសម្ភារៈដូចជា កែវ ថូ គ្រឿងអលង្ការ សម្ភារៈប្រើប្រាស់បុរាណ ចម្លាក់ សិលាចារឹក ទីកន្លែងជាក់ស្តែង។ល។

ខ- សម្ភារៈពាក់កណ្តាលរូបី

សម្ភារៈរូបីឬលក្ខណៈជាក់ស្តែង មិនអាចឆ្លើយតបទៅនឹងស្ថានភាពនៃការសិក្សា តាមតំបន់នានាបានឡើយ គឺទាមទារឱ្យគ្រូបង្រៀនចេះផលិត និងប្រើប្រាស់សម្ភារៈពាក់កណ្តាលរូបី។ សម្ភារៈពាក់កណ្តាលរូបី សំដៅលើប្រភេទសម្ភារៈមួយចំនួន ដែលផលិតតំណាងពីរូបពិត វត្ថុពិត ឬទីកន្លែងពិត។ សម្ភារៈទាំងនេះមានដូចជា រូបថត ឬរូបភាពមនុស្ស សត្វ វត្ថុ រុក្ខជាតិ ធម្មជាតិ ទីកន្លែង ដែលគ្រូផលិត ឡើងសម្រាប់ជាជំនួយក្នុងការរៀន និងបង្រៀន។

គ- សម្ភារៈអរូបី

សម្ភារៈអរូបី គឺសម្ភារៈដែលមិនមែនជាក់ស្តែង និងមិនមែនជារូបថតឬរូបភាពសម្គាល់ច្បាស់លាស់នោះទេ វាគ្រាន់តែត្រូវគេលើកមកជាតំណាង សន្មតឬជាគ្រឿងសម្គាល់ឈ្មោះមនុស្ស សត្វ វត្ថុ រុក្ខជាតិ ទីកន្លែង...។ សម្ភារៈទាំងនេះគ្រូផលិតឬលើកឡើងសម្រាប់ជាជំនួយក្នុងការរៀន និងបង្រៀន។

ឃ- សម្ភារៈអេឡិចត្រូនិច

ក្រៅពីការណែនាំប្រើប្រាស់សម្ភារៈសំខាន់ៗ ទាំងបីខាងលើ អ្នកគ្រូ លោកគ្រូត្រូវមានសមត្ថភាព ក្នុងការប្រើប្រាស់ប្រភេទសម្ភារៈអេឡិចត្រូនិចទំនើបមួយចំនួនទៀតដូចខាងក្រោម៖

- **សម្ភារៈអេឡិចត្រូនិចសម្រាប់ធ្វើបទបង្ហាញ** : សម្ភារៈឧបទេសប្រភេទនេះ មានការទាក់ទងអារម្មណ៍អ្នកសិក្សា
- ឬអ្នកចូលរួមបានជាច្រើន។ សម្ភារៈ នេះទាមទារឱ្យមានការរៀបចំ និងចងក្រងខ្លឹមសារមេរៀន ឬប្រធានបទនានាតាមរយៈការប្រើប្រាស់បច្ចេក វិទ្យាព័ត៌មានទំនើបដោយប្រើប្រាស់កម្មវិធីមួយចំនួនរបស់កុំព្យូទ័រ ម៉ាស៊ីនបញ្ចាំង ព្រមទាំងសម្ភារៈ មួយ ចំនួនទៀតដូចជា ឌីវីឌី ម៉ាញេ វិដេអូ ជាដើម។
- **សម្ភារៈអេឡិចត្រូនិច សម្រាប់ធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងផ្តល់ព័ត៌មាន** : សម្ភារៈសម្រាប់ធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវមានដូចជាកុំព្យូទ័រ អិុនធឺណិត ហ្វេសប៊ុក តេឡេក្រាម អ៊ីមែល យូធូប និងទូរស័ព្ទជាដើម។សម្ភារៈប្រភេទនេះទាមទារឱ្យគ្រូបង្រៀនមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ និងចំណេះដឹងពីបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានឱ្យច្បាស់លាស់។ ការប្រើសម្ភារៈទាំងបានល្អប្រសើរ គឺទាមទារឱ្យ គ្រូបង្រៀនមានចំណេះដឹងផ្នែកភាសាបរទេសថែមទៀត។ នៅក្នុងកម្មវិធីទាំងនេះ យើងអាចមើលឃើញឯកសារជាច្រើនជុំវិញពិភពលោក និងការចែករំលែក។ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវដែលប្រើប្រាស់សម្ភារៈទាំង នេះធ្វើឱ្យមានការយល់ដឹងកាន់តែទូលំទូលាយ និងមានប្រសិទ្ធភាពថែមទៀត។

៦- ការវាយតម្លៃ

៦.១- គោលបំណងការវាយតម្លៃ

ជាទូទៅការវាយតម្លៃ មានគោលបំណងដូចតទៅ៖

- វាស់កម្រិតចំណេះដឹង បំណិន ឬសមត្ថភាពរបស់សិស្ស ក្រោយពីបានសិក្សាចប់មេរៀន ជំពូក ប្រធានបទ ឬកម្មវិធីសិក្សាតាមថ្នាក់ តាមមុខវិជ្ជា ឬក៏តាមភូមិសិក្សានីមួយៗ។
- វាស់កម្រិតនៃការប្រែប្រួលឬការរីកចម្រើនផ្លូវចិត្ត និងគុណតម្លៃនានា ដូចជាតម្លៃសីលធម៌ ឥរិយាបថ សាមគ្គីភាព ព្រហ្មវិហារធម៌។ល។
- ឆ្លុះបញ្ចាំងពីលទ្ធផលនៃការរៀន និងបង្រៀនដោយផ្តល់ព័ត៌មានត្រឡប់ ក្នុងការជួយគ្រូ សិស្សមាតាបិតាឬអាណាព្យាបាលសិស្ស និងគណៈគ្រប់គ្រង ដើម្បីលើកកម្ពស់គុណភាពនៃការរៀននិងបង្រៀន ឱ្យកាន់តែមានគុណភាព និងប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។

៦.២- នានាភាពនៃការវាយតម្លៃ

- ការវាយតម្លៃលទ្ធផលសិក្សារបស់សិស្សតាមកម្រិតថ្នាក់នីមួយៗ
- ការវាយតម្លៃលទ្ធផលសិក្សាធៀបទៅនឹងស្តង់ដាកម្មវិធីសិក្សា
- ការវាយតម្លៃបញ្ចប់ភូមិសិក្សាឬប្រឡងថ្នាក់ជាតិ។ល។
- ការវាយតម្លៃលទ្ធផលសិក្សារបស់សិស្ស តាមកម្រិតថ្នាក់នីមួយៗត្រូវធ្វើឡើងទៅតាមដំណាក់៖
  - ✓ ការវាយតម្លៃជាប្រចាំ : ធ្វើឡើងក្នុងពេលកំពុងបង្រៀនមេរៀននីមួយៗ។
  - ✓ ការវាយតម្លៃតាមដំណាក់: ធ្វើឡើងនៅពេលបញ្ចប់ដំណាក់តូចៗនៃមេរៀន ជំពូក ឬផ្នែកនីមួយៗ។ ការវាយតម្លៃនេះមានគោលបំណងត្រួតពិនិត្យមើលដំណើរការរៀននិងបង្រៀន និងពិនិត្យសមត្ថភាពសិស្ស។
  - ✓ ការវាយតម្លៃប្រចាំខែនិងប្រចាំឆមាសៈ ធ្វើឡើងនៅពេលដំណាច់ខែឬបញ្ចប់ឆមាសនីមួយៗនៃឆ្នាំសិក្សា។ ចំពោះតេស្តប្រចាំខែនិងឆមាស គួរធ្វើឡើងដោយមានឧបករណ៍តេស្តរួមគ្នាទៅតាមខណ្ឌ ក្រុង ស្រុក រាជធានី ខេត្ត និងអាចប្រើឧបករណ៍ថ្នាក់ជាតិ។

៦.៣- វិធីវាយតម្លៃ

វិធីវាយតម្លៃ អាចធ្វើជាសំណួរផ្ទាល់មាត់ សំណេរ ឬជាការប្រតិបត្តិ ដូចជាការសម្តែង ល្បែងសិក្សា ករណីសិក្សា ស្រាវជ្រាវ។ល។ គ្រូនិងគណៈគ្រប់គ្រងសាលាគួរផ្តល់ការបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់លាស់ដល់សិស្ស និងមាតាបិតា ឬអាណាព្យាបាលសិស្ស អំពីលទ្ធផលសិក្សា ដែលសិស្សទទួលបាន ទៅតាមដំណាក់នីមួយៗ។ សិស្សគួរតែទទួលបានព័ត៌មានច្បាស់លាស់អំពីចំណុចខ្លាំង ចំណុចខ្សោយ និងជំហានដែលពួកគេត្រូវអភិវឌ្ឍបន្តដើម្បីបង្កើនលទ្ធផលសិក្សារបស់ពួកគេ។

៧- តារាងកម្មវិធីសិក្សា

៧.១- កម្មវិធីសិក្សាលម្អិតថ្នាក់ទី១០

បណ្តុំវិទ្យាសាស្ត្រ១៧៥ម៉ និងបណ្តុំវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម២១០ម៉

ខ្លឹមសារ	លទ្ធផលរំពឹងទុក	ម៉ោង	
		វិ.សង្គម	វិ.សាស្ត្រ
សមត្ថភាពស្នូល			
I. អត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ និងបរទេស		០៦ម៉	០៤ម៉
១- រឿងប្រជាប្រិយ ២- រឿងបុរាណ ៣- រឿងទំនើប ៤- រឿងល្ខោន	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីភាពខុសគ្នារវាងរឿងប្រជាប្រិយ បុរាណ ទំនើប និងរឿងល្ខោន នៃអត្ថបទរឿងខ្មែរ និងបរទេស - ***ប្រាប់ពីវិធីបកស្រាយដោយផ្តល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីគំនិតផ្ទាល់ចំពោះទស្សនៈរបស់អ្នកនិពន្ធ*** - ប្រាប់អំពីចំណងជើង ប្រភព ប្រភេទ ចលនា អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង កាលប្រវត្តិ ព្រឹត្តិការណ៍ និងតួអង្គ។ **បំណិនសម្បទា** - បង្ហាញពីកាលអាកាស ប្រធានរឿង មូលបញ្ហា ទំនាស់ វិភាគតួអង្គ ឧត្តមគតិរឿង វិធីតែងនិពន្ធ ផ្តើមរឿង ដំណើររឿង និងបញ្ចប់រឿង - ***បកស្រាយដោយផ្តល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីគំនិតផ្ទាល់ចំពោះទស្សនៈរបស់អ្នកនិពន្ធ ។*** **ចរិយាសម្បទា** - មានស្មារតីស្រឡាញ់ ឱ្យតម្លៃអក្សរសិល្ប៍និងស្នាដៃអ្នកនិពន្ធ ស្រាវជ្រាវ ដើម្បីទទួលបានពុទ្ធិ បទពិសោធនៃជីវិត និងវិនិច្ឆ័យទស្សនៈ គំនិតអ្នកនិពន្ធដោយផ្សារភ្ជាប់នឹងស្ថានភាពរស់នៅជាក់ស្តែងរបស់ខ្លួន ។		

II. អត្ថបទកំណាព្យ និងចម្រៀង		**០៧ម៉**	**០៦ម៉**
១- បទមូលដ្ឋាន ២- បទទ្វេមាត្រ ៣- ចម្រៀង	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីរបៀបសូត្រកំណាព្យ និងច្រៀងចម្រៀងតាមបែបបទ - ប្រាប់អំពី ប្រភេទ ប្រភព អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង ចំណាប់ជួន ជួន រណ្ដំ កាព្យមាត្រ ចង្វាក់ សង្គមបរិយាកាស គំនិតសំខាន់ និមិត្តរូប ភាសាច្បាស់លាស់ ភាសារស់រវើក អត្ថន័យ តម្លៃអប់រំ និងភាពខុសគ្នានៃបទកំណាព្យនីមួយៗ ។ **បំណិនសម្បទា** - សូត្រកំណាព្យបទមូលដ្ឋាន បទទ្វេមាត្រ និងច្រៀងចម្រៀងតាមបែបបទ - បង្ហាញអំពី សង្គមបរិយាកាស គំនិតសំខាន់ និមិត្តរូប ភាសាច្បាស់លាស់ ភាសារស់រវើក អត្ថន័យ តម្លៃអប់រំ និងភាពខុសគ្នានៃបទកំណាព្យនីមួយៗ - ***បង្ហាញពីរូបារម្មណ៍មួយចំនួនដែលប្រើប្រាស់ ក្នុងអត្ថបទ ដូចជា ចក្ខុរូបារម្មណ៍ សោតរូបារម្មណ៍ ឃានរូបារម្មណ៍ ជីវ្ហារូបារម្មណ៍ កាយរូបារម្មណ៍។ល។*** - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់បំណិន និងកំណាព្យនីមួយៗ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្ដែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការសូត្រកំណាព្យ ច្រៀងចម្រៀង ព្រមទាំងស្រឡាញ់ និងអភិរក្សកំណាព្យ និងចម្រៀងខ្មែរ ។		
III. អត្ថបទផ្សេងៗ		**០៨ម៉**	**០៧ម៉**
១- អត្ថាធិប្បាយ ២- ព័ត៌មាន ៣- ការឃោសនា ៤- សេចក្តីថ្លែងការណ៍ ៥- វិយោគកថា ៦- សុន្ទរកថា ៧- សង្កថា ៨- អារម្ភកថា ៩- បុព្វកថា ១០- បាឋកថា	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីប្រភេទអត្ថបទ ប្រភព ទម្រង់ អ្នកនិពន្ធ ប្រធានបទ គោលបំណង កាលកំណត់តែង គំនិតសំខាន់ ។ **បំណិនសម្បទា** - កត់ត្រាចំណុចសំខាន់ៗ សង្ខេប សន្និដ្ឋាន រៀបព្រឹត្តិការណ៍ដែលមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញតាមលំដាប់កាលបរិច្ឆេទ - បង្ហាញអត្ថន័យ និងតម្លៃអប់រំ នៃអត្ថបទដែលបានស្ដាប់ - វាយតម្លៃគំនិត ព័ត៌មាន ហេតុការណ៍ រឿងរ៉ាវព្រឹត្តិការណ៍ ឬការឃោសនា និងភាពខុសគ្នានៃអត្ថបទ - ***បកស្រាយដោយផ្ដល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីភាពលម្អៀង បុរេនិច្ច័យ និងវិធីអូសទាញឬបញ្ចុះបញ្ចូល*** - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់បំណិន និងអត្ថបទនីមួយៗ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្ដែង។		

	ចរិយាសម្បទា - មានទម្លាប់ស្តាប់ដោយយកចិត្តទុកដាក់ មានទំនុកចិត្ត និង ក្នុងការប្រើប្រាស់ព័ត៌មានបានលឺនៅក្នុងជីវភាពជាក់ស្តែង ។		
	សមត្ថភាពនិយាយ		
១- ការពង្រីកគំនិតដើម្បីផ្តល់សេចក្តីពន្យល់	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ និងបែបបទនៃការនិយាយពង្រីកគំនិតដើម្បីផ្តល់សេចក្តីពន្យល់ ។ **បំណិនសម្បទា** - ពង្រីកគំនិតដើម្បីផ្តល់សេចក្តីពន្យល់ និងបកស្រាយដោយផ្តល់អំណះអំណាងអំពីប្រធានបទអ្វីមួយ - ពង្រីកគំនិតដើម្បីផ្តល់សេចក្តីពន្យល់ និងការពន្យល់ដោយផ្តល់អំណះអំណាងនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការនិយាយបកស្រាយពន្យល់ និងផ្តល់អំណះអំណាងច្បាស់លាស់ ។	០២ម៉	០២ម៉
២- ការការពារប្រធានបទដែលបានបង្ហាញ	**វិជ្ជាសម្បទា** - *ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ និងបែបបទនៃនិយាយការពារប្រធានបទដែលបានបង្ហាញ ។* **បំណិនសម្បទា** - *ធ្វើការបកស្រាយដើម្បីការពារប្រធានបទដែលបានបង្ហាញ* - *បង្ហាញពីអំណះអំណាងក្នុងការបកស្រាយ ដើម្បីការពារប្រធានបទនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។* **ចរិយាសម្បទា** - *មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការនិយាយបកស្រាយដើម្បីការពារប្រធានបទដែលបានបង្ហាញ។*	០២ម៉	០០ម៉
៣- ការឃោសនា	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ និងបែបបទក្នុងការនិយាយឃោសនា។ **បំណិនសម្បទា** - ឃោសនាទាក់ទាញអតិថិជន ឬសាធារណជន - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍នៃការឃោសនាទាក់ទាញអតិថិជន ឬសាធារណជន នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការនិយាយឃោសនា។	០២ម៉	០៣ម៉

៤- ការធ្វើបទ សម្ភាស	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីការរៀបចំសំនួនពាក្យនិងបែបបទក្នុងការសម្ភាស ។ **បំណិនសម្បទា** - រៀបចំនិងអនុវត្តការធ្វើបទសម្ភាស - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍និងការប្រើប្រាស់ការធ្វើបទសម្ភាស នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការធ្វើសម្ភាស ចេះប្រើពាក្យគួរសម និង មានទំនាក់ទំនងល្អ ។	០២ម៉	០២ម៉
៥- ការចរចា	**វិជ្ជាសម្បទា** - *ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ និងបែបបទក្នុងការនិយាយចរចា ។* **បំណិនសម្បទា** - *ចរចាដោះស្រាយបញ្ហានៅក្នុងសាលារៀនឬសហគមន៍* - *បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍នៃការចរចាដោះស្រាយបញ្ហានៅ ក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។* **ចរិយាសម្បទា** - *មានទំនុកចិត្តនិងច្នៃប្រឌិតក្នុងការចរចាដោះស្រាយបញ្ហា ។*	០២ម៉	០០ម៉
៦- ការធ្វើ អត្ថាធិប្បាយ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីការរៀបចំសេចក្តីនិងបែបបទនៃការធ្វើអត្ថាធិប្បាយ។ **បំណិនសម្បទា** - រៀបចំនិងធ្វើអត្ថាធិប្បាយក្នុងពិធីផ្សេងៗ និងព័ត៌មាន - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ នៃការធ្វើអត្ថាធិប្បាយនៅក្នុងស្ថាន ភាព ជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតពេលធ្វើអត្ថាធិប្បាយក្នុង ពិធីផ្សេងៗ និងព័ត៌មាន ។	០២ម៉	០២ម៉
៧- ការធ្វើវាគ្មិន ក្នុងវេទិកា ផ្សេងៗ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីការរៀបចំ សំនួនពាក្យ និងបែបបទក្នុងការប្រើវោហារ សព្ទពេលធ្វើជាវាគ្មិនក្នុងវេទិកាផ្សេងៗ ។ **បំណិនសម្បទា** - ប្រើវោហារសព្ទពេលធ្វើជាវាគ្មិនក្នុងវេទិកាផ្សេងៗ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ការថ្លែងសន្ទរកថា នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងការច្នៃប្រឌិតក្នុងការប្រើវោហារសព្ទពេល ធ្វើជាវាគ្មិនក្នុងវេទិកាផ្សេងៗ ។	០២ម៉	០២ម៉

៨- ការធ្វើបទ បង្ហាញ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីការរៀបចំសំនួនពាក្យ និងបែបបទ ក្នុងការធ្វើបទបង្ហាញ ។ **បំណិនសម្បទា** - រៀបចំនិងធ្វើបទបង្ហាញអំពីប្រធានបទអ្វីមួយ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ការធ្វើបទបង្ហាញនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - ក្លាហាន និងមានគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការធ្វើបទបង្ហាញ ។	០២ម៉	០២ម៉
៩- ការបញ្ចេញ ទស្សនៈលើ ប្រធានបទ និងព័ត៌មាន	**វិជ្ជាសម្បទា** - *ប្រាប់ពីការរៀបចំ សំនួនពាក្យ និងបែបបទក្នុងការនិយាយបញ្ចេញទស្សនៈលើប្រធានបទនិងព័ត៌មាន ។* **បំណិនសម្បទា** - *បញ្ចេញទស្សនៈលើប្រធានបទ និងព័ត៌មាន ។* - *បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍នៃការបញ្ចេញទស្សនៈលើប្រធានបទនិងព័ត៌មាននៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។* **ចរិយាសម្បទា** - ***មានទំនុកចិត្តនិងមានគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការធ្វើបទបង្ហាញ។***	០២ម៉	០០ម៉
១០- ការសម្រប សម្រួល	វិជ្ជាសម្បទា - ប្រាប់ពីការរៀបចំ សំនួនពាក្យ និងបែបបទក្នុងការនិយាយសម្របសម្រួល។ បំណិនសម្បទា - ធ្វើការសម្របសម្រួលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍នៃការសម្របសម្រួលនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ ចរិយាសម្បទា - មានទំនុកចិត្ត និងច្នៃប្រឌិតក្នុងការធ្វើបទបង្ហាញ។	០២ម៉	០២ម៉
សមត្ថភាពអាន			
I. អត្ថបទរឿងដកស្រង់ពីអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ និងបរទេស		**១០ម៉**	**០៨ម៉**
១- រឿងប្រជាប្រិយ ២- រឿងបុរាណ ៣- រឿងទំនើប ៤- រឿងល្ខោន	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់លក្ខណៈសម្គាល់រឿងបែបពុទ្ធនិយម ព្រាហ្មណ៍និយម និងខេមរនិយម - ប្រាប់ចំណងជើង ប្រភព ប្រភេទ ចលនា អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង កាលប្បវត្តិ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ នយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច វប្បធម៌ ។		

	- ប្រាប់បញ្ញត្តិ តួអង្គឯក តួអង្គរង តួអង្គបន្ទាប់បន្សំ តួអង្គរំពូក កាលអាកាស ប្រធានរឿង មូលបញ្ហា ទំនាស់ វិភាគតួអង្គ ឧត្តមគតិរឿង ផ្តើមរឿង ដំណើររឿង បញ្ចប់រឿង កុសលរស សង្គមរស តថរស វីររស អច្ឆរិយរស ហាសរស ទារុណរស នាដរស ។ល។ - ប្រាប់ពីបញ្ញត្តិឆាក និងឈុត ក្នុងល្ខោន ។ **បំណិនសម្បទា** - ញែកបានរវាងរឿងប្រជាប្រិយ បែបពុទ្ធនិយម ព្រាហ្មណ៍និយម និងខេមរនិយម - បង្ហាញពីព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ តួអង្គឯក តួអង្គរង តួអង្គបន្ទាប់បន្សំ តួអង្គរំពូក កាលអាកាស ប្រធានរឿង មូលបញ្ហា ទំនាស់ វិភាគតួអង្គ ឧត្តមគតិរឿង វិធីតែងនិពន្ធ ផ្តើមរឿង ដំណើររឿង បញ្ចប់រឿង កុសលរស សង្គមរស តថរស វីររស អច្ឆរិយរស ហាសរស ទារុណរស នាដរស នយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច វប្បធម៌ ។ - សន្និដ្ឋាននិងផ្តល់គំនិតបង្កើតថ្មីដើម្បីច្នៃប្រឌិតតាមរយៈបទពិសោធតួអង្គក្នុងរឿង - ញែកភាពខុសគ្នារវាងរឿងប្រជាប្រិយ បុរាណ ទំនើប និងរឿងល្ខោន ។ - *ញែករវាងអត្ថបទពាក្យរាយ និងអត្ថបទល្ខោន* ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានស្មារតីថែរក្សា ឱ្យតម្លៃ សិក្សាស្រាវជ្រាវទាញយកទស្សនៈ បទពិសោធ អំពីស្នាដៃអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ និងបរទេស - មានគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការផ្សារភ្ជាប់ស្នាដៃអក្សរសិល្ប៍ទៅនឹងស្ថានភាពរស់នៅក្នុងសង្គម ។		
II. ទ្រឹស្តីអក្សរសិល្ប៍		០៨ម៉	០៦ម៉
១- ចលនាអក្សរសិល្ប៍៖ - ព្រាហ្មណ៍និយម - ពុទ្ធនិយម - ខេមរនិយម - បរទេសនិយម	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីបញ្ញត្តិចលនាអក្សរសិល្ប៍មាន ព្រាហ្មណ៍និយម ពុទ្ធនិយម ខេមរនិយម និងបរទេសនិយម ។ **បំណិនសម្បទា** - ញែកភាពខុសគ្នារវាងចលនាអក្សរសិល្ប៍ ព្រាហ្មណ៍និយម ពុទ្ធនិយម ខេមរនិយម និងបរទេសនិយម - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់បំណិន និងចលនាអក្សរសិល្ប៍ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានស្មារតីថែរក្សាឱ្យតម្លៃ សិក្សាស្រាវជ្រាវទាញយកទស្សនៈ		

	បទពិសោធ អំពីស្នាដៃអក្សរសិល្ប៍ - មានគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការផ្សារភ្ជាប់ស្នាដៃអក្សរសិល្ប៍ទៅនឹងស្ថានភាពរស់នៅក្នុងសង្គម។		
២- លក្ខណៈអក្សរសិល្ប៍៖ - លក្ខណៈជាតិ - លក្ខណៈសង្គម - លក្ខណៈប្រវត្តិ - ។ល។	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីបញ្ញត្តិនៃលក្ខណៈអក្សរសិល្ប៍មាន លក្ខណៈជាតិ លក្ខណៈសង្គម និងលក្ខណៈប្រវត្តិ។ល។ **បំណិនសម្បទា** - ***បង្ហាញពីភាពខុសគ្នារវាង លក្ខណៈអក្សរសិល្ប៍ មាន លក្ខណៈជាតិ លក្ខណៈសង្គម និងលក្ខណៈប្រវត្តិ។ល។*** - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់បំណិន និងលក្ខណៈអក្សរសិល្ប៍នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការផ្សារភ្ជាប់ស្នាដៃអក្សរសិល្ប៍ទៅនឹងស្ថានភាពរស់នៅក្នុងសង្គម ។		
III. ការសិក្សាអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍		**២៤ម៉**	**២៤ម៉**
១- រឿង ទុំទាវ ២- រឿង តេជោយ៉ត	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីវិធីវិភាគ និងបកស្រាយចំណុចគន្លឹះ ដើម្បីសិក្សាអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ទៅតាមទម្រង់នៃការវិភាគអត្ថបទ ។ **បំណិនសម្បទា** សិក្សាអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍រឿងទុំទាវ និងរឿងតេជោយ៉ត៖ I. ការបង្ហាញអត្ថបទ **១- អត្ថបទ** - ចំណងជើង - ប្រភព - ប្រភេទ(រឿងនិទាន រឿងបុរាណ ទំនើប ល្ខោន...) - ចលនា(ព្រាហ្មណ៍និយម ពុទ្ធនិយម ខេមរនិយម និងបរទេសនិយម) **២- អ្នកនិពន្ធ** - ឈ្មោះអ្នកនិពន្ធ - ជីវប្រវត្តិ - ស្នាដៃសំខាន់ៗ **៣- កាលកំណត់តែង** - ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការតាក់តែង - ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការបោះពុម្ព **៤- សង្គមបរិយាកាស** - កាលប្រវត្តិ(សម័យកាលកកើតរឿង)		

	- ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ **II.** ការវិភាគអត្ថបទ **ក- ស្ថានភាពរឿង** - សង្ខេបរឿង - តួអង្គ(តួអង្គឯក តួអង្គរង តួអង្គបន្ទាប់បន្សំ និង តួអង្គរំឭក) - កាលអាកាស - ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ ឬបញ្ហាសង្គមដែលបង្ហាញ... **ខ- អត្ថន័យ** - ប្រធានរឿង - មូលបញ្ហារឿង - ទំនាស់ - វិភាគតួអង្គ(គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិ) - ឧត្តមគតិរឿង **គ- អត្ថរូប** - វិធីតែងនិពន្ធ(ពាក្យរាយ ពាក្យកាព្យ កម្រងកែវ ល្ខោន និងការប្រើប្រាស់ភាសា...) - ការផ្ដើមរឿង(វិធីផ្ដើមរឿង : បង្ហាញតួអង្គ រៀបរាប់ ទេសភាព នមស្សការព្រះរតនត្រៃ ហោមពិធី...) - ដំណើររឿង(ពណ៌នាដំណើររឿងដោយ សំវាទវិធី ឯកវាទវិធី សន្ទេហវិធី...) - ការបញ្ចប់រឿង(សង្ឃឹមគឺជួបជុំទទួលជោគជ័យ និងអស់សង្ឃឹមគឺបែកបាក់ព្រាត់ប្រាសបរាជ័យ) **ឃ- អត្ថរស** - កុសលរស - សង្គមរស - តថរស - វីររស - អច្ឆរិយរស - ហាសរស - ទារុណរស - នាដករស... ។ល។ **ង- បញ្ហាសង្គម** **១- នយោបាយ** - ក្នុងប្រទេស (អ្នកគ្រប់គ្រង របបគ្រប់គ្រង...) - ក្រៅប្រទេស (ទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិ...)		

	២- សេដ្ឋកិច្ច - កសិកម្ម - ផលិតកម្ម សិប្បកម្ម - ឧស្សាហកម្ម - ពាណិជ្ជកម្ម - គមនាគមន៍ - ទេសចរណ៍ **៣- សង្គមកិច្ច** - ស្ថានភាពរស់នៅ - សុខាភិបាល - មុខរបរនិងជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន ... ។ **៤- វប្បធម៌** - ជំនឿ ប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់ - សាសនា - ការសិក្សាអប់រំ - សិល្បៈ ។ល។ **III.** ការសន្និដ្ឋាន ○ បង្ហាញពីសារៈសំខាន់ សារប្រយោជន៍ និងការប្រើ ប្រាស់ការសិក្សាអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ នៅក្នុងស្ថានភាព ជាក់ស្តែង **ចរិយាសម្បទា** - ផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ ជំនួយក្នុងការតែងសេចក្តី ។ - លើកតម្កើងអក្សរសិល្ប៍ជាតិ ស្រឡាញ់ និងអភិរក្សស្នាដៃនិពន្ធខ្មែរ ។		
IV. កំណាព្យ និងចម្រៀង		០៨ម៉	០៦ម៉
១- កំណាព្យ៖ - បទមូលដ្ឋាន - បទទ្វេមាត្រ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីប្រភេទ លក្ខណៈសម្គាល់ ប្រភព អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង សញ្ញាពិសេសនៃកំណាព្យ (គូសលើព្យាង្គនិងបកស្រាយ) ចំណាប់ជួន ជួន រណ្តំ ក្បួនកាព្យមាត្រ គំនិតសំខាន់ អត្ថន័យ តម្លៃអប់រំ និងភាពខុសគ្នានៃបទកំណាព្យ - ***ប្រាប់អំពី ចង្វាក់ របៀបសូត្រ និងបរិយាកាស*** - ប្រាប់ពីបញ្ញត្តិកាព្យរូបារម្មណ៍មួយយចំនួនដូចជា បំរៀបន័យ រូបារម្មណ៍រូបារូប្បារម្មណ៍(ចក្ខុរូបារម្មណ៍ សោតរូបារម្មណ៍ ឃានរូបារម្មណ៍ ជីវ្ហារូបារម្មណ៍ និងកាយរូបារម្មណ៍) ។ **បំណិនសម្បទា** - បង្ហាញគំនិតសំខាន់ ភាសាច្បាស់លាស់ ភាសារស់រវើក		

	អត្ថន័យ តម្លៃអប់រំ និងភាពខុសគ្នានៃបទកំណាព្យនីមួយៗ - ***បកស្រាយអំពី ចង្វាក់ របៀបស្ទួន និងបរិយាកាស*** - បង្ហាញអំពីកាព្យរូបារម្មណ៍មាន បំរៀបន័យរូបារម្មណ៍ រូបារូប្បារម្មណ៍(ចក្ខុរូបារម្មណ៍ សោតរូបារម្មណ៍ ឃានរូបារម្មណ៍ ជីវ្ហារូបារម្មណ៍ និងកាយរូបារម្មណ៍)ដែលប្រើក្នុងអត្ថបទ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់បំណិន ព្រមទាំងប្រើប្រាស់បទកំណាព្យនីមួយៗនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការសូត្រកំណាព្យ និងមានស្មារតីស្រឡាញ់ ថែរក្សា អភិរក្ស និងសិក្សាស្រាវជ្រាវកំណាព្យខ្មែរ។		
២- ចម្រៀង៖ - ចម្រៀងប្រជាប្រិយ - ***ចម្រៀងប្រពៃណី***	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីរបៀបច្រៀងតាមបែបបទបានត្រឹមត្រូវ - ប្រាប់ពីលក្ខណៈសម្គាល់ ប្រភព អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង អត្ថន័យ តម្លៃអប់រំ ។ - ***ប្រាប់ពីប្រវត្តិ សង្គមបរិយាកាស អ្នកនិពន្ធ និងអត្ថន័យ និងការប្រើប្រាស់អត្ថបទចម្រៀងប្រជាប្រិយនិងប្រពៃណី ។*** **បំណិនសម្បទា** - ច្រៀងប្រជាប្រិយ និងប្រពៃណីតាមបែបបទ - បង្ហាញពីរូបារម្មណ៍ គំនិតសំខាន់ បុគ្គលិកកម្ម និមិត្តរូបភាសាច្បាស់លាស់ អត្ថន័យ តម្លៃអប់រំ របស់អត្ថបទ - រកឃើញភាពខុសគ្នានៃចម្រៀងប្រជាប្រិយ និងសម័យ - ***បកស្រាយអំពី ប្រវត្តិ សង្គមបរិយាកាស អ្នកនិពន្ធ និងអត្ថន័យ និងការប្រើប្រាស់អត្ថបទចម្រៀងប្រជាប្រិយនិងប្រពៃណី ។*** **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការច្រៀងចម្រៀងប្រជាប្រិយ និងប្រពៃណី - មានស្មារតីស្រឡាញ់ អភិរក្ស និងអភិវឌ្ឍចម្រៀងប្រជាប្រិយ និងចម្រៀងប្រពៃណីខ្មែរ ។		
V. អត្ថបទដែលមានទម្រង់ខុសគ្នា		**០៨ម៉**	**០៦ម៉**
១- អត្ថាធិប្បាយ ២- ព័ត៌មាន ៣- ការឃោសនា ៤- វិយោគកថា ៥- សុន្ទរកថា ៦- សង្គកថា	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់បញ្ញត្តិ និងទម្រង់អត្ថបទនីមួយៗ - ប្រាប់ពីរបៀបប្រើពាក្យពហុន័យ បន្ទរន័យ ទំហៀបន័យ មេតាផរ និងបម្រៀបន័យ ក្នុងអត្ថបទ - ប្រាប់ពីប្រភេទអត្ថបទ ប្រភព អ្នកនិពន្ធ ប្រធានបទ គោលបំណង កាលកំណត់តែង គំនិតសំខាន់ អត្ថន័យ តម្លៃអប់រំ		

៧- សេចក្ដីថ្លែងការណ៍ *៨- អាម្ភកថា* *៩- បុព្វកថា* *១០- បទវិចារណកថា* *១១- វិភាគកថា* *១២- បាឋកថា*	- ញែកភាពខុសគ្នានៃអត្ថបទ ។ **បំណិនសម្បទា** - រកឃើញពាក្យពហុន័យ បន្ទរន័យ ទំហៀបន័យ មេតាផរ និងបម្រៀបន័យ - *បកស្រាយដោយផ្ដល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីវាយតម្លៃ(គំនិត ព័ត៌មាន ហេតុការណ៍ រឿងរ៉ាវ ព្រឹត្តិការណ៍ ឬការឃោសនា) គំនិតអូសទាញ ភាពលម្អៀង និងបុព្វនិច្ឆ័យ* - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់បំណិន និងអត្ថបទនីមួយៗ នៅក្នុងសង្គមជាក់ស្ដែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការប្រើប្រាស់អត្ថបទផ្សេងៗ នៅក្នុងជីវភាពជាក់ស្ដែង - ប្រើប្រាស់បំណិនក្នុងជីវភាពរស់នៅដោយប្រសិទ្ធភាព ។		
VI. អត្ថបទទាក់ទងនឹងវប្បធម៌ អរិយធម៌		**១៦ម៉**	**១២ម៉**
១- វប្បធម៌ អរិយធម៌ខ្មែរ៖ - និយមន័យ - មែកធាង វប្បធម៌ - អម្បូរភាសាធំៗ - ជំនឿ ប្រពៃណី និងទំនៀមទម្លាប់ - *ការវិវត្តភាសាខ្មែរ* - *លក្ខណៈនៃភាសាខ្មែរ*	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីរបៀបអានដើម្បីកំណត់បានខ្លឹមសារ និងរបៀបរកព័ត៌មានដើម្បីឆ្លើយនឹងសំណួរទាក់ទងនឹងអត្ថបទ - ប្រាប់ពីនិយមន័យ(វប្បធម៌ អរិយធម៌ និងសង្គមធម៌) ប្រវត្តិនៃផ្នត់គំនិត ជំនឿ ប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់របស់ខ្មែរ និងមែកធាងរបស់អរិយធម៌ - *ប្រាប់ពីអម្បូរភាសាធំៗក្នុងលោក ការវិវត្តនៃភាសាខ្មែរ លក្ខណៈពិសេសនៃភាសាខ្មែរ* - ប្រាប់ពីវិធីរក និងប្រើប្រាស់ឯកសារយោងសម្រាប់ការចងក្រងអត្ថបទវប្បធម៌ អរិយធម៌ខ្មែរ ។ **បំណិនសម្បទា** - បង្ហាញពីខ្លឹមសារអត្ថបទដូចជា ប្រវត្តិនៃផ្នត់គំនិត ជំនឿ ប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់របស់ខ្មែរ និងមែកធាងរបស់អរិយធម៌ - រកនិងប្រើប្រាស់ឯកសារយោងសម្រាប់ការចងក្រងអត្ថបទវប្បធម៌ អរិយធម៌ខ្មែរ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានស្មារតីស្រឡាញ់ ថែរក្សា អភិរក្ស និងឱ្យតម្លៃ វប្បធម៌ អរិយធម៌ជាតិខ្មែរ ។		
២- វប្បធម៌ អរិយធម៌ បរទេស៖ - ជំនឿ សាសនា	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីជំនឿ សាសនា ប្រពៃណី និងទំនៀមទម្លាប់របស់បរទេសមួយចំនួន - *ប្រាប់ពីឥទ្ធិពលវប្បធម៌បរទេសមួយចំនួនក្នុងសង្គមខ្មែរ។*		

ប្រពៃណី និង ទំនៀមទម្លាប់ ***- ឥទ្ធិពលវប្បធម៌បរទេសនៅក្នុងសង្គមខ្មែរ***	**បំណិនសម្បទា** - បកស្រាយ និងផ្តល់អំណះអំណាងសមហេតុផល អំពី ឥទ្ធិពល ជំនឿ សាសនា ប្រពៃណី និងទំនៀមទម្លាប់បរទេស - បង្ហាញពីការរកនិងប្រើប្រាស់ឯកសារយោងសម្រាប់ការចងក្រងអត្ថបទវប្បធម៌ អរិយធម៌ខ្មែរ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ខ្លឹមសារអត្ថបទនីមួយៗ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទម្លាប់ក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវវប្បធម៌ អរិយធម៌បរទេស។		
សមត្ថភាពសរសេរ			
I. លិខិតដែលមានទម្រង់ខុសគ្នា		១១ម៉	១០ម៉
១- បំពេញទម្រង់បែបបទផ្សេងៗ៖ - បណ្ណតាមដានសុខភាព - ប្រវត្តិរូបសង្ខេប - លិខិតបញ្ជាក់ភាពនៅលីវ - ***ពាក្យសុំរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍*** ***-លិខិតផ្ទេរសិទ្ធិ***	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីខ្លឹមសារ ទម្រង់ និងរបៀបបំពេញទៅតាមទម្រង់ ។ **បំណិនសម្បទា** - បំពេញលិខិតផ្សេងៗទៅតាមទម្រង់នីមួយៗបានត្រឹមត្រូវ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់លិខិតទាំងនេះ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការបំពេញលិខិតផ្សេងៗ - ដោះស្រាយបញ្ហាក្នុងការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ ។		
២- ការសរសេរលិខិតឯកជន៖ - លិខិតជូនពរ - លិខិតអបអរសាទរ - ***លិខិតឆ្លើយបំភ្លឺ*** ***-ពាក្យបណ្តឹងទូទៅ***	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ ទម្រង់ និងរបៀបសរសេរបានត្រឹមត្រូវ ។ **បំណិនសម្បទា** - សរសេរលិខិតផ្សេងៗទៅតាមទម្រង់ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់លិខិតទាំងនេះ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការសរសេរលិខិតផ្សេងៗដើម្បីដោះស្រាយក្នុងការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ ។		
៣- ការសរសេរលិខិតរដ្ឋបាល៖ - បណ្ណសរសើរ - លិខិតជូនដំណឹង - សេចក្តីណែនាំ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ ទម្រង់ និងរបៀបសរសេរលិខិត។ **បំណិនសម្បទា** - សរសេរលិខិតផ្សេងៗទៅតាមទម្រង់ត្រឹមត្រូវ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់លិខិតទាំងនេះ		

	នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការសរសេរលិខិតផ្សេងៗដើម្បីដោះស្រាយក្នុងការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ ។		
II. សំណេរវាយការណ៍		**០៨ម៉**	**០៨ម៉**
១- កំណត់ហេតុ ២- របាយការណ៍	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ ទម្រង់ និងរបៀបសរសេរកំណត់ហេតុ និងរបាយការណ៍។ **បំណិនសម្បទា** - សរសេរកំណត់ហេតុ និងរបាយការណ៍បានត្រឹមត្រូវ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់កំណត់ហេតុ និងរបាយការណ៍ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តនិងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការសរសេរកំណត់ហេតុ និងរបាយការណ៍ក្នុងពិធីនានា ។		
III. ការតែងអត្ថាធិប្បាយនិងអត្ថបទផ្សេងៗ		**១៤ម៉**	**១០ម៉**
១- អត្ថបទដែលមានទម្រង់៖ - ព័ត៌មាន - ការឃោសនា - វិយោគកថា - សុន្ទរកថា ***- អារម្ភកថា*** ***- បុព្វកថា***	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីទម្រង់ ន័យ និងរបៀបតែងអត្ថបទតាមទម្រង់ ។ **បំណិនសម្បទា** - តែងអត្ថបទដែលមានទម្រង់ខុសៗគ្នាបានត្រឹមត្រូវ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់អត្ថបទទាំងនេះនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តនិងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការតែងអត្ថបទ ។		
២- កំណាព្យ និងចម្រៀង៖ - បទមូលដ្ឋាន ***- បទទ្វេមាត្រ*** ***- ចម្រៀង***	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីបទកំណាព្យ វគ្គ ព្យាង្គ ឃ្លា ពាក្យជួន ផ្ទួន រណ្ដំ(ស្រៈនិងស្រៈ ឬស្រៈ និងព្យញ្ជនៈប្រកបតួដូចគ្នា) និងគូសគំនូសតាងចំណាប់ជួនក្នុងវគ្គនិងឆ្លងវគ្គនៃកំណាព្យ៖ ○ បទមូលដ្ឋាន ○ ***បទទ្វេមាត្រ*** ○ ***ចម្រៀង*** ○ ប្រាប់ពីរបៀបតែងកំណាព្យតាមបទនីមួយៗ និងចម្រៀង។ **បំណិនសម្បទា** - តែងកំណាព្យតាមបទនីមួយៗ៖ ○ បទមូលដ្ឋាន		

	○ *បទទ្វេមាត្រ* ○ *ចម្រៀង* - បង្ហាញពីសារៈសំខាន់ សារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់កំណាព្យនិងចម្រៀងនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្ដែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការតែងកំណាព្យ និងមានស្មារតីសិក្សាស្រាវជ្រាវ ស្រឡាញ់ និងថែរក្សាកំណាព្យនិងចម្រៀងខ្មែរ ។		
IV. តែងសេចក្តី		**២០ម៉**	**១៨ម៉**
១- សំណេរសំយោគ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីទម្រង់ និងរបៀបសរសេរសំណេរសំយោគ។ **បំណិនសម្បទា** - សរសេរសំណេរសំយោគទស្សនៈ គំនិត យោបល់នានា - បង្ហាញពីសារៈសំខាន់ សារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់សំណេរសំយោគនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្ដែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងរហ័សរហួនក្នុងការសំយោគ ។		
២- សំណេរប្រៀបធៀប	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់សំនួនពាក្យ ទម្រង់ និងរបៀបសរសេរប្រៀបធៀប។ **បំណិនសម្បទា** - សរសេរសំណេរប្រៀបធៀបបានត្រឹមត្រូវនិងច្បាស់លាស់ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់សំណេរប្រៀបធៀបនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្ដែង **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងរហ័សរហួនក្នុងការប្រៀបធៀប ។		
៣- សំណេរបញ្ចុះបញ្ចូល	**វិជ្ជាសម្បទា** - *ប្រាប់សំនួនពាក្យ ទម្រង់ និងរបៀបសរសេរសំណេរបញ្ចុះបញ្ចូល។* **បំណិនសម្បទា** - *សរសេរសំណេរបញ្ចុះបញ្ចូលបានត្រឹមត្រូវ* - *បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់សំណេរបញ្ចុះបញ្ចូលនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្ដែង។* **ចរិយាសម្បទា** - *ប៉ិនប្រសប់ក្នុងបញ្ចុះបញ្ចូល អូសទាញ ឱ្យប្រកាន់យកអំពើល្អ សុចរិត និងយុត្តិធម៌ ។*		

៤- តែងសេចក្តីបែបអត្ថាធិប្បាយ៖ - ពន្យល់ - ប្រៀបធៀប - ពិភាក្សា	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីទម្រង់និងរបៀបសរសេរតែងសេចក្តីបែបអត្ថាធិប្បាយពន្យល់ ប្រៀបធៀប និងពិភាក្សា ។ **បំណិនសម្បទា** - សរសេរតែងសេចក្តីបែបអត្ថាធិប្បាយពន្យល់ ប្រៀបធៀប និងពិភាក្សាបានល្អនិងត្រឹមត្រូវ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់តែងសេចក្តីបែបអត្ថាធិប្បាយពន្យល់ ប្រៀបធៀប និងពិភាក្សា នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការសរសេរតែងសេចក្តីបែបអត្ថាធិប្បាយពន្យល់ ប្រៀបធៀប និងពិភាក្សា ។		
V. ការស្រាវជ្រាវចងក្រង ការធ្វើផែនការ ការប្រើលេខរៀង យោង និងឧបសម្ព័ន្ធ		**២០ម៉**	**១៦ម៉**
១- ការរៀបចំធ្វើផែនការ - ការធ្វើផែនការ - ការប្រើលេខយោង និងឧបសម្ព័ន្ធ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីទម្រង់ និងរបៀបសរសេរ៖ ○ ធ្វើផែនការ ○ ***រៀបចំដំណើរការធ្វើផែនការ និងអនុវត្តផែនការ*** ○ ប្រើលេខរៀង យោង និងឧបសម្ព័ន្ធ។ **បំណិនសម្បទា** - ពិភាក្សានៅក្នុងថ្នាក់រៀន ឬនៅក្នុងក្លឹបសិក្សាដើម្បី៖ ○ ធ្វើផែនការ ○ ***រៀបចំដំណើរការធ្វើផែនការ និងអនុវត្តផែនការ*** ○ ប្រើលេខរៀង យោង និងឧបសម្ព័ន្ធ - បង្ហាញពី សារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ផែនការ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការធ្វើផែនការ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។		
២- ការរៀបចំធ្វើគម្រោង - ការធ្វើគម្រោង - ការប្រើលេខរៀង យោង និងឧបសម្ព័ន្ធ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីទម្រង់ និងរបៀបសរសេរ៖ ○ ធ្វើគម្រោង ○ ***រៀបចំដំណើរការធ្វើគម្រោង និងអនុវត្តគម្រោង*** ○ ប្រើលេខរៀង យោង និងឧបសម្ព័ន្ធ។ **បំណិនសម្បទា** - ពិភាក្សានៅក្នុងថ្នាក់រៀន ឬនៅក្នុងក្លឹបសិក្សាដើម្បី៖		

	○ ធ្វើគម្រោង ○ *រៀបចំដំណើរការធ្វើគម្រោង និងអនុវត្តគម្រោង* ○ ប្រើលេខរៀង យោង និងឧបសម្ព័ន្ធ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់គម្រោង នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការធ្វើគម្រោង។		
៣- ការចងក្រងរឿងនិទាន និងរឿងល្ខោននៅតាមសហគមន៍	**វិជ្ជាសម្បទា** - *ប្រាប់ពីទម្រង់ និងរបៀបសរសេរចងក្រងរឿងនិទាន និងរឿងល្ខោននៅតាមសហគមន៍។* **បំណិនសម្បទា** - *សរសេរចងក្រងរឿងនិទាន និងរឿងល្ខោននៅតាមសហគមន៍* - *បង្ហាញពីសារៈសំខាន់ សារប្រយោជន៍នៃសំណេរចងក្រងរឿងនិទាន និងរឿងល្ខោន នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។* **ចរិយាសម្បទា** - *មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការចងក្រងរឿងនិទាន និងរឿងល្ខោន។*		
៤- ការចងក្រងប្រវត្តិទីកន្លែងសំខាន់ៗនៅតាមសហគមន៍	វិជ្ជាសម្បទា - ប្រាប់សំនួនពាក្យ ទម្រង់ និងរបៀបសរសេរចងក្រងពីប្រវត្តិទីកន្លែងសំខាន់ៗ នៅតាមសហគមន៍។ បំណិនសម្បទា - សរសេរចងក្រងពីប្រវត្តិទីកន្លែងសំខាន់ៗនៅតាមសហគមន៍ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ចងក្រងពីប្រវត្តិទីកន្លែងសំខាន់ៗនៅតាមសហគមន៍ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ ចរិយាសម្បទា - មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិត និងមានទម្លាប់ក្នុងការកត់ត្រាប្រវត្តិទីកន្លែងផ្សេងៗ។		
៥- ការតែងអត្ថបទ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីរបៀបវិភាគ ទម្រង់សំណេរ និងរបៀបសរសេរអត្ថបទ **បំណិនសម្បទា** - *សរសេរវិភាគអត្ថបទបានត្រឹមត្រូវ និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយទៅតាមលំនាំលម្អិតនៃ អត្ថរូប អត្ថន័យ និង អត្ថរស។* តែងរឿងប្រឌិតដែលមានកាលអាកាសច្រើននិងភាពសាំញ៉ាំ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ការវិភាគនិងការតាក់តែងអត្ថបទ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។		

	ចរិយាសម្បទា - មានទំនុកចិត្តក្នុងការវិភាគគ្រប់ជ្រុងជ្រោយទៅលើអ្នកនិពន្ធ ស្នាដៃ សង្គមប្រវត្តិ និងជីវភាព តាមសម័យកាលស្នាដៃ។		
វេយ្យាករណ៍			
១- ប្រភេទនៃ នាម និង មុខងារ៖ - សាធារណនាម ឬនាមសាធារណ៍ - អសាធារណនាម ឬនាមអសាធារណ៍ - ករណនាមឬ នាមករណ៍ - ការកនាមឬ នាមការក៍	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីនិយមន័យ មុខងារ និងការប្រើប្រាស់នាមតាមប្រភេទនីមួយៗ។ **បំណិនសម្បទា** - បកស្រាយនិយមន័យ មុខងារ និងការប្រើប្រាស់ នាមតាមប្រភេទរបស់នីមួយៗ - បកស្រាយពីសារៈសំខាន់ និងការប្រើប្រាស់ សាធារណនាម ឬនាមសាធារណ៍ អសាធារណនាមឬនាមអសាធារណ៍ ករណនាមឬនាមករណ៍និងការកនាមឬនាមការក៍ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការប្រើប្រាស់នាមតាមប្រភេទនីមួយៗ ។	០៣ម៉	០៣ម៉
២- ប្រភេទនៃសព្វនាមនិងមុខងារ៖ - សព្វនាមបុរិសៈ - សព្វនាមចង្អុល - សព្វនាមសំណួរ - សព្វនាមឈ្នាប់ - សព្វនាមមិនច្បាស់	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីនិយមន័យ មុខងារ និងការប្រើប្រាស់សព្វនាមតាមប្រភេទរបស់នីមួយៗ។ **បំណិនសម្បទា** - បកស្រាយនិយមន័យ មុខងារ និងការប្រើប្រាស់សព្វនាមតាមប្រភេទរបស់នីមួយៗ - បកស្រាយពី សារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់សព្វនាមបុរិសៈ សព្វនាមចង្អុល សព្វនាមសំណួរ សព្វនាមឈ្នាប់ និងសព្វនាមមិនច្បាស់ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការប្រើប្រាស់សព្វនាមតាមប្រភេទរបស់នីមួយៗក្នុងភាសាខ្មែរ ។	០២ម៉	០៣ម៉
២- ប្រភេទនៃ គុណនាមនិង មុខងារ៖ - គុណនាមប្រក្រតី - គុណនាម កំណត់(កម្មសិទ្ធិ សំណួរ ចំនួន ចង្អុលមិនច្បាស់)	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីនិយមន័យ មុខងារ និងការប្រើប្រាស់គុណនាមតាមប្រភេទរបស់នីមួយៗ ។ **បំណិនសម្បទា** - បកស្រាយនិយមន័យ មុខងារ និងការប្រើប្រាស់គុណនាមតាមប្រភេទរបស់នីមួយៗ - បកស្រាយពីសារៈសំខាន់ និងការប្រើប្រាស់គុណនាមតាមប្រភេទនីមួយៗ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។	០២ម៉	០២ម៉

	ចរិយាសម្បទា - ប្រើប្រាស់គុណនាមតាមប្រភេទនីមួយៗ ។		
៣- ប្រភេទនៃ កិរិយាសព្ទនិង មុខងារៈ - កិរិយាសុទ្ធ - កិរិយាហេតុ - កិរិយាសកម្ម - កិរិយាអកម្ម	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីនិយមន័យ មុខងារ និងការប្រើប្រាស់កិរិយាសព្ទតាមប្រភេទរបស់នីមួយៗ។ **បំណិនសម្បទា** - បកស្រាយនិយមន័យ មុខងារ និងការប្រើប្រាស់កិរិយាសព្ទតាមប្រភេទរបស់នីមួយៗ - បកស្រាយពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់កិរិយាសព្ទតាមប្រភេទរបស់នីមួយៗនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការប្រើប្រាស់កិរិយាសព្ទតាមប្រភេទ ។	០២ម៉	០២ម៉
៤-ប្រភេទនៃ គុណកិរិយា និង មុខងារៈ - គុណកិរិយា កន្លែង - គុណកិរិយាកាល - គុណកិរិយា បរិមាណ - គុណកិរិយា សំណួរ - គុណកិរិយា បំណែប	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីនិយមន័យ មុខងារ និងការប្រើប្រាស់គុណកិរិយាតាមប្រភេទនីមួយៗ។ **បំណិនសម្បទា** - បកស្រាយនិយមន័យ មុខងារ និងការប្រើប្រាស់គុណកិរិយាសព្ទតាមប្រភេទនីមួយៗ - បកស្រាយពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់គុណកិរិយាតាមប្រភេទរបស់នីមួយៗ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការប្រើប្រាស់គុណកិរិយាតាមប្រភេទ។	០២ម៉	០២ម៉
៥- ចំណងធ្នាក់ ឈ្នាប់ និង មុខងារ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីនិយមន័យ មុខងារ និងការប្រើប្រាស់ចំណងធ្នាក់ និងឈ្នាប់ ។ **បំណិនសម្បទា** - បកស្រាយនិយមន័យ មុខងារ និងការប្រើប្រាស់ចំណងធ្នាក់ និងឈ្នាប់ - បកស្រាយពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ចំណងធ្នាក់ និងឈ្នាប់នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការប្រើប្រាស់ចំណង ធ្នាក់ និងឈ្នាប់ ។	០៣ម៉	០៣ម៉

៦- ប្រភេទនៃ ជំនួយកិរិយា និងមុខងារ៖ *- ប្រាប់លទ្ធផល* *- ប្រាប់ទិសដៅ* *- ប្រាប់កាល* *- ប្រាប់ទិដ្ឋភាព*	**វិជ្ជាសម្បទា** *- ប្រាប់ពីនិយមន័យ មុខងារ និងការប្រើប្រាស់ជំនួយកិរិយាតាមប្រភេទនីមួយៗ។* **បំណិនសម្បទា** *- បង្ហាញមុខងារ និងការប្រើប្រាស់ជំនួយកិរិយាតាមប្រភេទរបស់នីមួយៗ* *- បកស្រាយពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ជំនួយកិរិយាតាមប្រភេទនីមួយៗ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។* **ចរិយាសម្បទា** *- មានទំនុកចិត្តក្នុងការប្រើប្រាស់ជំនួយកិរិយានីមួយៗ។*	០២ម៉	០០ម៉
៧- ល្បះ៖ *- ល្បះទោល* *- ល្បះផ្សំ* *- ល្បះក្រង*	**វិជ្ជាសម្បទា** *- ប្រាប់ពីនិយមន័យ ទម្រង់ វិធីតែង(គំនូសគាងជាមែកធាង និងប្រអប់)ល្បះទោល ល្បះផ្សំ និងល្បះក្រង ។* **បំណិនសម្បទា** *- បកស្រាយនិយមន័យ តែង គូសគំនូសគាងជាមែកធាងនិងប្រអប់ និងលក្ខណៈពិសេសរបស់សម្ព័ន្ធនៃល្បះទោល ល្បះផ្សំ និងល្បះក្រង* *- ប្រើប្រាស់ប្រភេទល្បះនីមួយៗក្នុងភាសាខ្មែរបានត្រឹមត្រូវ។* **ចរិយាសម្បទា** *- មានទំនុកចិត្តក្នុងការប្រើប្រាស់ប្រភេទល្បះនីមួយៗ។*	០៣ម៉	០០ម៉
៨- សញ្ញាកត់សូរអន្តរជាតិ (API)	**វិជ្ជាសម្បទា** - បង្ហាញសញ្ញាព្យញ្ជនៈខ្មែរជាសូរអន្តរជាតិ។ **បំណិនសម្បទា** - បង្ហាញសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់សញ្ញាកត់សូរអន្តរជាតិ(API) ។ **ចរិយាសម្បទា** - បង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ជនបរទេសសិក្សារៀនសូត្រភាសាខ្មែរដោយប្រើសញ្ញាកត់សូរអន្តរជាតិ(API)។	០២ម៉	០២ម៉

កំណត់សម្គាល់៖

ខ្លឹមសារលទ្ធផលសិក្សាទាំងអស់ នៅក្នុងតារាងសមត្ថភាពអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ សម្រាប់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ មានទម្រង់អក្សរទ្រេតដិត និងអក្សរធម្មតា។ សម្រាប់បណ្តុំវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម មានម៉ោងសិក្សាចំនួន ២១០ម៉ោង ស្មើនឹង ១០០% ដូច្នេះត្រូវសិក្សាខ្លឹមសារលទ្ធផលសិក្សាទាំងអស់ គឺទាំងទម្រង់អក្សរទ្រេតដិត និងអក្សរធម្មតា។ ចំណែកបណ្តុំវិទ្យាសាស្ត្រ មានម៉ោងសិក្សាចំនួន ១៧៥ម៉ោង ស្មើនឹង៨៥% ដូច្នេះត្រូវសិក្សាតែលើខ្លឹមសារលទ្ធផលសិក្សាដែលមានទម្រង់អក្សរធម្មតាប៉ុណ្ណោះ។

៧.២- កម្មវិធីសិក្សាលម្អិតថ្នាក់ទី១១

បណ្តុំវិទ្យាសាស្ត្រ១៧៥ម៉ និងបណ្តុំវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម២១០ម៉

ខ្លឹមសារ	លទ្ធផលរំពឹងទុក	ម៉ោង	
		វិ.សង្គម	វិ.សាស្ត្រ
	សមត្ថភាពស្តាប់		
I. អត្ថបទរឿងខ្មែរ និងបរទេស		០៨ម៉	០៦ម៉
១- រឿងប្រជាប្រិយ ២- រឿងបុរាណ ៣- រឿងទំនើប ៤- រឿងល្ខោន	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីចំណងជើង ប្រភព ប្រភេទ ចលនា អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង កាលប្រវត្តិ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ សង្ខេប តួអង្គ ចំណោទបញ្ហា កាលអាកាស និងទំនាស់ - *ប្រាប់ពីផ្នត់គំនិតអ្នកនិពន្ធ ប្រធានរឿង មូលបញ្ហារឿង និងឧត្តមគតិរឿង ។* **បំណិនសម្បទា** - វិភាគតួអង្គដោយគំនិតផ្ទាល់ខ្លួននិងអំណះអំណាងច្បាស់លាស់ទៅលើគុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិរបស់តួអង្គ - បង្ហាញភាពខុសគ្នារវាងរឿងប្រជាប្រិយ បុរាណ ទំនើប និងរឿងល្ខោន - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ បំណិន និង អក្សរសិល្ប៍នីមួយៗនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានស្មារតីស្រឡាញ់ ឱ្យតម្លៃអក្សរសិល្ប៍និងស្នាដៃអ្នកនិពន្ធ ស្រាវជ្រាវ ដើម្បីទទួលបានពុទ្ធិ បទពិសោធ និងវិនិច្ឆ័យទស្សនៈ គំនិតអ្នកនិពន្ធដោយផ្សារភ្ជាប់នឹងស្ថានភាពរស់នៅជាក់ស្តែងរបស់ខ្លួន។		
II. អត្ថបទកំណាព្យ និងចម្រៀង		០៧ម៉	០៥ម៉
១- បទមូលដ្ឋាន ២- បទទ្វេមាត្រ ៣- ចម្រៀង	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីរបៀបសូត្រកំណាព្យនិងច្រៀងចម្រៀងតាមបទ - ប្រាប់ពីប្រភេទ លក្ខណៈសម្គាល់ ប្រភព អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង ចំណាប់ជួន ផ្ទួន រណ្តំ ក្បួនកាព្យមាត្រ ចង្វាក់ សង្គមបរិយាកាស គំនិតសំខាន់ និមិត្តរូប ភាសាច្បាស់លាស់ ភាសារស់រវើក អត្ថន័យនិងតម្លៃអប់រំនៃអត្ថបទ។ **បំណិនសម្បទា** - រកឃើញបន្ទេរន័យ ទំហៀបន័យ មេតាផរ និងបម្រៀបន័យ		

	- *បង្ហាញរូបារម្មណ៍មួយ ដែលប្រើប្រាស់ក្នុងអត្ថបទដូចជា ចក្ខុរូបារម្មណ៍ សោតរូបារម្មណ៍ ឃានរូបារម្មណ៍ ជីវ្ហារូបារម្មណ៍ កាយរូបារម្មណ៍។ល។* - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់បំណិន និងកំណាព្យនីមួយៗ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការស្មូត្រកំណាព្យ ច្រៀងចម្រៀង ព្រមទាំងស្រឡាញ់ និងអភិរក្សកំណាព្យ និងចម្រៀងខ្មែរ។		
III. អត្ថបទផ្សេងៗ		០៦ម៉	០៦ម៉
១- អត្ថាធិប្បាយ ២- ព័ត៌មាន ៣- ការឃោសនា ៤- សេចក្តីថ្លែងការណ៍ ៥- វិយោគកថា ៦- សុន្ទរកថា ៧- សង្ខេកថា ៨- អារម្ភកថា ៩- បុព្វកថា ១០- បាឋកថា	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីរបៀបប្រើពាក្យ ពហុន័យ បន្ទូរន័យ ទំហៀបន័យ មេតាផរ និងបម្រៀបន័យ និងសំនួនពាក្យដែលប្រើក្នុងអត្ថបទតាមប្រភេទនីមួយៗ - ប្រាប់ប្រធានបទ គោលបំណង គំនិតសំខាន់ លំដាប់គំនិត ខ្លឹមសារឬអត្ថន័យ កត់ត្រាចំណុចសំខាន់ៗ សង្ខេប សន្និដ្ឋាន តម្លៃអប់រំ ។ - រៀបព្រឹត្តិការណ៍ដែលមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញតាមលំដាប់កាលបរិច្ឆេទ វាយតម្លៃគំនិត ព័ត៌មាន រឿងរ៉ាវ ហេតុការណ៍ ព្រឹត្តិការណ៍ ឬការឃោសនា ។ **បំណិនសម្បទា** - បកស្រាយដោយផ្តល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីប្រធានបទ គោលបំណង គំនិតសំខាន់ លំដាប់គំនិត ខ្លឹមសារឬអត្ថន័យ កត់ត្រាចំណុចសំខាន់ៗនិងសង្ខេប - សន្និដ្ឋាន តម្លៃអប់រំ វាយតម្លៃគំនិត ព័ត៌មាន ហេតុការណ៍ រឿងរ៉ាវព្រឹត្តិការណ៍ ឬការឃោសនា និងភាពខុសគ្នានៃអត្ថបទ - *បកស្រាយដោយផ្តល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីភាពលម្អៀងបុរេវិនិច្ឆ័យ និងវិធីអូសទាញឬបញ្ចុះបញ្ចូល។* **ចរិយាសម្បទា** - មានទម្លាប់ស្តាប់ដោយយកចិត្តទុកដាក់ មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការប្រើប្រាស់អត្ថបទផ្សេងៗនៅក្នុងជីវភាពជាក់ស្តែង។		
សមត្ថភាពនិយាយ			
១- ការពង្រីកគំនិតដើម្បីផ្តល់សេចក្តីពន្យល់	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីបែបបទនៃការនិយាយពង្រីកគំនិត ដើម្បីផ្តល់សេចក្តីពន្យល់។	០២ម៉	០២ម៉

	បំណិនសម្បទា - ពង្រីកគំនិតដើម្បីផ្ដល់សេចក្ដីពន្យល់និងការពន្យល់ដោយផ្ដល់អំណះអំណាងអំពីប្រធានបទអ្វីមួយ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ការពង្រីកគំនិតដើម្បីផ្ដល់សេចក្ដីពន្យល់ និងការពន្យល់ដោយផ្ដល់អំណះអំណាងនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្ដែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការនិយាយបកស្រាយពន្យល់ និងផ្ដល់អំណះអំណាងច្បាស់លាស់ ។		
២- ការការពារប្រធានបទដែលបានបង្ហាញ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ និងបែបបទនៃការនិយាយការពារប្រធានបទដែលបានបង្ហាញ។ **បំណិនសម្បទា** - បកស្រាយដើម្បីការពារប្រធានបទ ដែលបង្ហាញមានភាពត្រឹមត្រូវ សមហេតុផល និងភាពទទួលយកបាន - បង្ហាញពីសារៈសំខាន់ការបកស្រាយ ដើម្បីការពារប្រធានបទនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្ដែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការបកស្រាយដើម្បីការពារប្រធានបទដែលបានបង្ហាញ។	**០២ម៉**	**០៣ម៉**
៣- ការឃោសនា	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ និងបែបបទក្នុងការនិយាយឃោសនា **បំណិនសម្បទា** - ឃោសនាទាក់ទាញអតិថិជន ឬសាធារណជន - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ការឃោសនាទាក់ទាញអតិថិជន ឬសាធារណជន នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្ដែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការនិយាយឃោសនា។	**០២ម៉**	**០២ម៉**
៤- ការធ្វើបទសម្ភាស	**វិជ្ជាសម្បទា** - *ប្រាប់ពីការរៀបចំ សំនួនពាក្យ និងបែបបទក្នុងការធ្វើបទសម្ភាស។* **បំណិនសម្បទា** - *រៀបចំនិងអនុវត្តការធ្វើបទសម្ភាស* - *បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ការធ្វើបទ*	**០២ម៉**	**០០ម៉**

	សម្ភាសនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - ***មានទំនុកចិត្តក្នុងការធ្វើសម្ភាស ចេះប្រើពាក្យគួរសម និង មានទំនាក់ទំនងល្អ។***		
៥- ការចរចា	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ និងបែបបទក្នុងការនិយាយចរចា។ **បំណិនសម្បទា** - ធ្វើការចរចាដោះស្រាយបញ្ហានៅក្នុងសាលារៀនឬ សហគមន៍ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ការចរចាដោះ ស្រាយបញ្ហានៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងការច្នៃប្រឌិតក្នុងការចរចាដោះស្រាយ បញ្ហា។	**២ម៉**	**២ម៉**
៦- ការធ្វើ អត្ថាធិប្បាយ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីការរៀបចំ សំនួនពាក្យ និងបែបបទនៃការធ្វើ អត្ថាធិប្បាយ។ **បំណិនសម្បទា** - រៀបចំនិងធ្វើអត្ថាធិប្បាយក្នុងពិធីផ្សេងៗ និងព័ត៌មាន - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ការរៀបចំនិង ធ្វើអត្ថាធិប្បាយនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតពេលធ្វើអត្ថាធិប្បាយក្នុង ពិធីផ្សេងៗ និងព័ត៌មាន។	**០២ម៉**	**០២ម៉**
៧- ការធ្វើវាគ្មិន ក្នុងវេទិកាផ្សេងៗ	*វិជ្ជាសម្បទា* - *ប្រាប់ពីការរៀបចំ សំនួនពាក្យ ខ្លឹមសារ និងបែបបទក្នុង ការប្រើវោហារសព្ទពេលធ្វើជាវាគ្មិនក្នុងវេទិកាផ្សេងៗ។* *បំណិនសម្បទា* - *ប្រើវោហារសព្ទពេលធ្វើជាវាគ្មិនក្នុងវេទិកាផ្សេងៗ* - *បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ការថ្លែង នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។* *ចរិយាសម្បទា* - *មានទំនុកចិត្ត និងការច្នៃប្រឌិតក្នុងការប្រើវោហារសព្ទ ពេលធ្វើជាវាគ្មិនក្នុងវេទិកាផ្សេងៗ។*	**០៣ម៉**	**០០ម៉**

៨-ការធ្វើបទ បង្ហាញ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីការរៀបចំ សំនួនពាក្យ និងបែបបទក្នុងការធ្វើបទបង្ហាញ។ **បំណិនសម្បទា** - រៀបចំនិងធ្វើបទបង្ហាញអំពីប្រធានបទអ្វីមួយ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ការធ្វើបទបង្ហាញនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - ក្លាហាន និងមានគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការធ្វើបទបង្ហាញ។	០២ម៉	០២ម៉
៩- ការបញ្ចេញ ទស្សនៈលើ ប្រធានបទ និងព័ត៌មាន	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីគំនិតឬទស្សនៈលើប្រធានបទនិងព័ត៌មាន ។ **បំណិនសម្បទា** - បញ្ចេញទស្សនៈលើប្រធានបទ និងព័ត៌មាន ដោយមានអំណះអំណាងនិងហេតុផលច្បាស់លាស់ ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តនិងច្នៃប្រឌិតក្នុងការធ្វើបទបង្ហាញ ក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។	០២ម៉	០២ម៉
១០- ការសម្រប សម្រួល	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីការរៀបចំ សំនួនពាក្យ និងបែបបទក្នុងការនិយាយ សម្របសម្រួល។ **បំណិនសម្បទា** - ធ្វើការសម្របសម្រួលមានប្រសិទ្ធភាព - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ការសម្របសម្រួលនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងមានគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការធ្វើ បទបង្ហាញក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។	០២ម៉	០២ម៉
សមត្ថភាពអាន			
I. អត្ថបទរឿងដកស្រង់ពីអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ និងបរទេស		១០ម៉	០៨ម៉
១- រឿងប្រជាប្រិយ ២- រឿងបុរាណ ៣- រឿងទំនើប	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់និងផ្តល់អំណះអំណាងនិងហេតុផល អំពីលក្ខណៈសម្គាល់រឿងបែបពុទ្ធនិយម ព្រាហ្មណ៍និយម និងខេមរនិយម ព្រមទាំងញែកភាពខុសគ្នារវាងលក្ខណៈ សម្គាល់អក្សរសិល្ប៍នីមួយៗ - ប្រាប់ពីវិធីផ្តើមរឿង និងបញ្ចប់រឿងរបស់អក្សរសិល្ប៍តាម		

	ចលនាអក្សរសិល្ប៍នីមួយៗ - ប្រាប់ពីចំណាងជើង ប្រភព ប្រភេទ ចលនា អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង កាលប្រវត្តិ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ តួអង្គឯក តួអង្គរង តួអង្គបន្ទាប់បន្សំ តួអង្គរំពូក កាលអាកាស ប្រធានរឿង មូលបញ្ហា ទំនាស់ ឧត្តមគតិរឿង វិធីតែងនិពន្ធ ផ្ដើមរឿង ដំណើររឿង និងបញ្ចប់រឿង ។ **បំណិនសម្បទា** - ញែកភាពខុសគ្នារវាងលក្ខណៈសម្គាល់អក្សរសិល្ប៍តាមប្រភេទនីមួយៗប្រជាប្រិយ បុរាណ និងទំនើប - សង្ខេបរឿងបានត្រឹមត្រូវ - វិភាគតួអង្គ ឱ្យឃើញគុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិ - បង្ហាញពីតម្លៃរបស់អត្ថបទតាមរយៈកុសលរស សង្គមរស តថរស វីររស អច្ឆរិយរស ហាសរស ទារុណរស នាដរស នយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច វប្បធម៌ សន្និដ្ឋាន ។ - *បកស្រាយដោយផ្ដល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីលក្ខណៈតថៈក្នុងអក្សរសិល្ប៍។* **ចរិយាសម្បទា** - មានស្មារតីថែរក្សា ឱ្យតម្លៃ សិក្សាស្រាវជ្រាវ យកទស្សនៈបទពិសោធ អំពីស្នាដៃអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ និងបរទេស - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងមានគំនិតបង្កើតថ្មីដើម្បីច្នៃបម្រើឱ្យការរស់នៅរបស់ខ្លួន ប្រកបដោយភាពរុងរឿង ។		
៤- រឿងល្ខោន - ល្ខោនបាសាក់ - ល្ខោនខោល - ល្ខោននិយាយ - ល្ខោនយីកេ ...។	**វិជ្ជាសម្បទា** - *ប្រាប់ពីវិធីបង្ហាញតួអង្គក្នុងរឿងល្ខោន* - ប្រាប់ពីប្រភេទល្ខោនខ្មែរមួយចំនួនបានត្រឹមត្រូវ ។ - ប្រាប់ពីចំណាងជើង ប្រភព ប្រភេទ អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង តួអង្គ ប្រធានរឿង មូលបញ្ហា ទំនាស់ និងឧត្តមគតិរឿង - ប្រាប់អំពីបញ្ញត្តិឬនិយមន័យឈុតនិងឆាក និងភាពខុសគ្នារវាងឈុត និងឆាក ។ **បំណិនសម្បទា** - បង្ហាញពីគុណតម្លៃរបស់អត្ថបទ តាមរយៈកុសលរស សង្គមរស តថរស វីររស អច្ឆរិយរស ហាសរស ទារុណរស នាដរស នយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច វប្បធម៌ និងសន្និដ្ឋាន - ញែកភាពខុសគ្នារវាងប្រភេទល្ខោននីមួយៗ		

	- ញែកភាពខុសគ្នារវាងឈុត និងឆាកនៅក្នុងរឿងល្ខោន ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានមោទនភាព ឱ្យតម្លៃ ថែរក្សាការពារកេរដំណែលវប្បធម៌ជាតិ និងយកចិត្តទុកដាក់សិក្សាស្រាវជ្រាវរឿងល្ខោនខ្មែរ និងបរទេស - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងមានគំនិតបង្កើតថ្មីដើម្បីកែច្នៃបម្រើឱ្យការរស់នៅរបស់ខ្លួនក្នុងសង្គម ។		
II. ទ្រឹស្តីអក្សរសិល្ប៍		០៨ម៉	០៦ម៉
១- ចលនាអក្សរសិល្ប៍៖ - ព្រាហ្មណ៍និយម - ពុទ្ធនិយម - ខេមរនិយម - បរទេសនិយម	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីបញ្ញត្តិ របស់ចលនាអក្សរសិល្ប៍នីមួយៗ មានចលនាព្រាហ្មណ៍និយម ពុទ្ធនិយម ខេមរនិយម និងបរទេសនិយម - ប្រាប់ពីគោលការណ៍នានាក្នុងចលនានីមួយៗ ។ **បំណិនសម្បទា** - *បកស្រាយដោយផ្តល់អំណះអំណាង និងហេតុផល អំពីភាពខុសគ្នា រវាងចលនាអក្សរសិល្ប៍ ព្រាហ្មណ៍និយម ពុទ្ធនិយម ខេមរនិយម និងបរទេសនិយម។* **ចរិយាសម្បទា** - មានស្មារតីថែរក្សា ឱ្យតម្លៃ សិក្សាស្រាវជ្រាវទាញយកទស្សនៈ បទពិសោធ អំពីស្នាដៃអក្សរសិល្ប៍ - មានគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការផ្សារភ្ជាប់ស្នាដៃអក្សរសិល្ប៍ទៅនឹងស្ថានភាពរស់នៅក្នុងសង្គម ។		
២- លក្ខណៈអក្សរសិល្ប៍៖ *- លក្ខណៈជាតិ* *- លក្ខណៈសង្គម* *- លក្ខណៈប្រវត្តិ* *- លក្ខណៈអន្តរជាតិ* *- លក្ខណៈវណ្ណៈ* *- លក្ខណៈគថៈ*	**វិជ្ជាសម្បទា** - *ប្រាប់ពីបញ្ញត្តិ នៃលក្ខណៈអក្សរសិល្ប៍នីមួយៗ មាន លក្ខណៈជាតិ លក្ខណៈសង្គម លក្ខណៈប្រវត្តិ លក្ខណៈអន្តរជាតិ លក្ខណៈវណ្ណៈ និងលក្ខណៈគថៈ ព្រមទាំងការញែកភាពខុសគ្នារវាងលក្ខណៈអក្សរសិល្ប៍នីមួយៗ ។* **បំណិនសម្បទា** - *ញែកពីភាពខុសគ្នា រវាងលក្ខណៈអក្សរសិល្ប៍នីមួយៗ មានលក្ខណៈជាតិ លក្ខណៈសង្គម លក្ខណៈប្រវត្តិ លក្ខណៈអន្តរជាតិ លក្ខណៈវណ្ណៈ និងលក្ខណៈគថៈ* - *បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់លក្ខណៈ អក្សរសិល្ប៍នៅក្នុងការសិក្សាជំនាញ ។* **ចរិយាសម្បទា** - *មានស្មារតីថែរក្សា ឱ្យតម្លៃ សិក្សាស្រាវជ្រាវទាញយកទស្សនៈ បទពិសោធ អំពីស្នាដៃអក្សរសិល្ប៍*		

	- *មានគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការផ្សារភ្ជាប់ស្នាដៃអក្សរសិល្ប៍ ទៅនឹងស្ថានភាពរស់នៅក្នុងសង្គមឬបន្តការសិក្សា ។*		
III. ការសិក្សាអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍		២៤ម៉	២៤ម៉
១- រឿង មហាវេស្សន្តរជាតក ២-រឿង ព្រះអាទិត្យថ្មីរះលើផែនដីចាស់	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីវិធីវិភាគ និងបកស្រាយចំណុចគន្លឹះ ដើម្បីសិក្សាអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ទៅតាមទម្រង់នៃការវិភាគអត្ថបទ ។ **បំណិនសម្បទា** សិក្សាអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍រឿងមហាវេស្សន្តរជាតក និងរឿងព្រះអាទិត្យថ្មីរះលើផែនដីចាស់៖ **I. ការបង្ហាញអត្ថបទ** **១- អត្ថបទ** - ចំណងជើង - ប្រភព - ប្រភេទ(រឿងនិទាន រឿងបុរាណ ទំនើប ល្ខោន...) - ចលនា(ព្រាហ្មណ៍និយម ពុទ្ធនិយម ខេមរនិយម និងបរទេសនិយម) **២- អ្នកនិពន្ធ** - ឈ្មោះអ្នកនិពន្ធ - ជីវប្រវត្តិ - ស្នាដៃសំខាន់ៗ **៣- កាលកំណត់តែង** - ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការតាក់តែង - ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការបោះពុម្ព **៤- សង្គមបរិយាកាស** - កាលប្រវត្តិ(សម័យកាលកកើតរឿង) - ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ **II. ការវិភាគអត្ថបទ** **ក- ស្ថានភាពរឿង** - សង្ខេបរឿង - តួអង្គ(តួអង្គឯក តួអង្គរង តួអង្គបន្ទាប់បន្សំ និងតួអង្គរំពឹក) - កាលអាកាស - ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ ឬបញ្ហាសង្គមដែលបង្ហាញ... **ខ- អត្ថន័យ** - ប្រធានរឿង - មូលបញ្ហារឿង		

	- ទំនាស់ - វិភាគតួអង្គ(គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិ) - ឧត្តមគតិរឿង **គ- អត្ថរូប** - វិធីតែងនិពន្ធ(ពាក្យរាយ ពាក្យកាព្យ កម្រងកែវ ល្ពោន និងការប្រើប្រាស់ភាសា...) - ការផ្ដើមរឿង(វិធីផ្ដើមរឿង : បង្ហាញតួអង្គ រៀបរាប់ទេសភាព នមស្សការព្រះរតនត្រៃ ហោមពិធី...) - ដំណើររឿង(ពណ៌នាដំណើររឿងដោយ សំវាទវិធី ឯកវាទវិធី សន្ទេហវិធី...) - ការបញ្ចប់រឿង(សង្ឃឹមគឺជួបជុំទទួលជោគជ័យ និងអស់សង្ឃឹមគឺបែកបាក់ព្រាត់ប្រាសបរាជ័យ) **ឃ- អត្ថរស** - កុសលរស - សង្គមរស - តថរស - វីររស - អច្ឆរិយរស - ហាសរស - ទារុណរស - នាដករស... ។ល។ **ង- បញ្ហាសង្គម** **១- នយោបាយ** - ក្នុងប្រទេស (អ្នកគ្រប់គ្រង របបគ្រប់គ្រង...) - ក្រៅប្រទេស (ទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិ...) **២- សេដ្ឋកិច្ច** - កសិកម្ម - ផលិតកម្ម សិប្បកម្ម - ឧស្សាហកម្ម - ពាណិជ្ជកម្ម - គមនាគមន៍ - ទេសចរណ៍ **៣- សង្គមកិច្ច** - ស្ថានភាពរស់នៅ - សុខាភិបាល - មុខរបរនិងជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន ... ។		

	៤- វប្បធម៌ - ជំនឿ ប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់ - សាសនា - ការសិក្សាអប់រំ - សិល្បៈ ។ល។ **III. ការសន្និដ្ឋាន** ○បង្ហាញពីសារៈសំខាន់ សារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ការសិក្សាអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ នៅក្នុងស្ថានភាព ជាក់ស្តែង **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត គំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការសិក្សាវិភាគអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ និងចេះទាញយកបទពិសោធ មកផ្សារភ្ជាប់នឹងជីវភាពជាក់ស្តែង - លើកតម្កើងអក្សរសិល្ប៍ជាតិ ស្រឡាញ់ និងអភិរក្សស្នាដៃនិពន្ធខ្មែរ ។		
IV. កំណាព្យ និងចម្រៀង		**០៨ម៉**	**០៦ម៉**
១- កំណាព្យ៖ - បទមូលដ្ឋាន - បទទ្វេមាត្រ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់របៀបស្មូតកំណាព្យតាមបែបបទរបស់កំណាព្យ - ប្រាប់ពីកាព្យរូបារម្មណ៍មួយចំនួន មានបំរៀបន័យឬឧបមានរូបារម្មណ៍ រូបារូប្បារម្មណ៍ (ឥន្រ្ទីយ៍រូបារម្មណ៍ វេទនារូបារម្មណ៍ កាមរូបារម្មណ៍ និងនិមិត្តរូបារម្មណ៍ ដែលប្រើក្នុងអត្ថបទ - *ប្រាប់ពីវិធី បង្កើតកាព្យរូបារម្មណ៍មាន វិធីផ្ទួនពាក្យ វិធីរណ្តំ បដិវិធីឬវិធីបញ្ច្រាស និងឧបមានវិធី ... ។* **បំណិនសម្បទា** - ស្មូតកំណាព្យតាមបែបបទនីមួយៗបានត្រឹមត្រូវ - បង្ហាញពីប្រភេទ លក្ខណៈសម្គាល់ ប្រភព អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង សញ្ញាពិសេសនៃកំណាព្យ (គូសលើព្យាង្គនិងបកស្រាយ) ចំណាប់ជួន ផ្ទួន រណ្តំ ក្បួនកាព្យ មាត្រ ចង្វាក់ បរិយាកាស អត្ថន័យ នៃកំណាព្យនីមួយៗ - បកស្រាយដោយផ្តល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីកាព្យរូបារម្មណ៍មាន បំរៀបន័យឬឧបមានរូបារម្មណ៍ និងរូបារូប្បារម្មណ៍(ឥន្រ្ទីយ៍រូបារម្មណ៍ វេទនារូបារម្មណ៍ កាមរូបារម្មណ៍ និងនិមិត្តរូបារម្មណ៍ - *បកស្រាយដោយផ្តល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីវិធីបង្កើតកាព្យរូបារម្មណ៍មាន វិធីផ្ទួនពាក្យ វិធីរណ្តំ បដិវិធី*		

	ឬវិធីបញ្ច្រាស និងឧបមានវិធី... ក្នុងកំណាព្យ ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការសូត្រកំណាព្យ និងស្រឡាញ់ថែរក្សា អភិរក្ស និងការស្រាវជ្រាវកំណាព្យខ្មែរ - បណ្តុះធនធានមនុស្សផ្នែកតែងនិពន្ធ និងសិល្បៈកំណាព្យ		
២- ចម្រៀង៖ - ចម្រៀងប្រជាប្រិយ - *ចម្រៀងប្រពៃណី* - ចម្រៀងសម័យ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីរបៀបច្រៀងតាមបទនៃចម្រៀងនីមួយៗ - ប្រាប់ពីលក្ខណៈសម្គាល់របស់ចម្រៀងប្រជាប្រិយ ចម្រៀងប្រពៃណី និងចម្រៀងសម័យ - ប្រាប់ពីប្រភព អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង រូបារម្មណ៍ គំនិតសំខាន់ អត្ថន័យ និងតម្លៃអប់រំ នៃបទចម្រៀង ។ **បំណិនសម្បទា** - ច្រៀងប្រជាប្រិយ ប្រពៃណីនិងចម្រៀងសម័យតាមបទ - បង្ហាញពីរូបារម្មណ៍ដែលប្រើក្នុងចម្រៀងប្រភេទនីមួយៗ - *បកស្រាយដោយផ្តល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីប្រវត្តិ សង្គមបរិយាកាស អ្នកនិពន្ធ និងអត្ថន័យ និងការប្រើប្រាស់អត្ថបទចម្រៀងប្រជាប្រិយនិងប្រពៃណី* - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់បំណិន ព្រមទាំងការប្រើប្រាស់ចម្រៀងប្រជាប្រិយ ប្រពៃណី និងចម្រៀងសម័យនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - បណ្តុះស្មារតីស្រឡាញ់ ថែរក្សា អភិរក្ស និងអភិវឌ្ឍចម្រៀងខ្មែរប្រកបដោយគុណភាពមានតម្លៃជាតិ និងតម្លៃសកល - បណ្តុះធនធានមនុស្សមានគុណភាពផ្នែកចម្រៀង។		
V. អត្ថបទដែលមានទម្រង់ខុសគ្នា		០៨ម៉	០៦ម៉
១- អត្ថាធិប្បាយ ២- ព័ត៌មាន ៣- ការឃោសនា ៤- វិយោគកថា ៥- សុន្ទរកថា ៦- សង្កកថា ៧- សេចក្តីថ្លែងការណ៍ ៨- អារម្ភកថា *៩- បុព្វកថា*	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់បញ្ញត្តិ និងទម្រង់អត្ថបទនីមួយៗ - ប្រាប់ពីរបៀបប្រើពាក្យ ខ្លឹមសារក្នុងអត្ថបទ និងបរិយាកាសក្នុងការប្រើប្រាស់អត្ថបទទាំងនោះ - ប្រាប់ពីប្រភេទអត្ថបទ ប្រភព អ្នកនិពន្ធ ប្រធានបទ គោលបំណង កាលកំណត់តែង គំនិតសំខាន់របស់អត្ថបទ ។ **បំណិនសម្បទា** - ញែកភាពខុសគ្នានៃអត្ថបទនីមួយៗ - រកឃើញពាក្យពហុន័យ បន្ទរន័យ ទំហៀបន័យ មេតាផរ		

១០-បទវិចារណកថា *១១- វិភាគកថា* *១២- បាឋកថា*	និងបម្រៀបន័យ... ។ - *បកស្រាយដោយផ្ដល់អំណះអំណាងនិងហេតុផល អំពីការវាយតម្លៃ(គំនិត ព័ត៌មាន ហេតុការណ៍ រឿងរ៉ាវ ព្រឹត្តិការណ៍ ឬការឃោសនា) គំនិតអូសទាញ ភាពលម្អៀង និងបុរេវិនិច្ឆ័យ* - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់បំណិន និង អត្ថបទនីមួយៗ នៅក្នុងសង្គមជាក់ស្ដែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការប្រើប្រាស់អត្ថបទ ផ្សេងៗ នៅក្នុងជីវភាពជាក់ស្ដែង - ប្រើប្រាស់បំណិនក្នុងជីវភាពរស់នៅដោយប្រសិទ្ធភាព ។		
VI. អត្ថបទទាក់ទងនឹងវប្បធម៌ អរិយធម៌		**១៦ម៉**	**១២ម៉**
១- វប្បធម៌ អរិយធម៌ខ្មែរ៖ - ជំនឿ សាសនា ប្រពៃណី និងទំនៀម ទម្លាប់ - ភាសា និងអក្សរ - អក្សរសាស្ត្រ អក្សរសិល្ប៍ - ***សិលាចារឹក*** - ការប្រើប្រាស់ ឯកសារយោង	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីទំនៀមទម្លាប់ប្រពៃណីរបស់ខ្មែរមួយចំនួនដូចជា ពេលកើត ពេលរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ពេលស្លាប់ និង ទំនៀមទម្លាប់របស់ខ្មែរមួយចំនួនទៀត - ប្រាប់ពីវប្បធម៌អរិយធម៌(មែកធាងរបស់អរិយធម៌ និយម ន័យវប្បធម៌ ទំនាក់ទំនងរវាងវប្បធម៌និងសង្គមធម៌) អក្សរ សាស្ត្រ(ប្រវត្តិអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ បំណែងចែកតាម សម័យ កាល) ភាសានិងអក្សរខ្មែរ (ប្រវត្តិនៃភាសា និងអក្សរខ្មែរ ប្រភព វិវត្តន៍នៃទម្រង់អក្សរខ្មែរ) អក្សរសិល្ប៍ (និយមន័យ បំណែងចែកអក្សរសិល្ប៍ លក្ខណៈរបស់ អក្សរសិល្ប៍) - ***អានអត្ថបទសិលាចារឹក ឬអត្ថបទសំណេរបុរាណ(អាន បានត្រឹមត្រូវទៅតាមទម្រង់ អត្ថបទ បកស្រាយអត្ថន័យ ក្នុងអត្ថបទសិលាចារឹកឬអត្ថបទសំណេរបុរាណ) ។*** **បំណិនសម្បទា** - បកស្រាយដោយផ្ដល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពី៖ ○ វប្បធម៌អរិយធម៌ដោយបង្ហាញ៖ • មែកធាងរបស់អរិយធម៌ • និយមន័យវប្បធម៌ • ទំនាក់ទំនងរវាងវប្បធម៌និងសង្គមធម៌ ○ អក្សរសាស្ត្រដោយបង្ហាញ៖ • ប្រវត្តិអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ • បំណែងចែកតាមសម័យកាល ○ ភាសានិងអក្សរខ្មែរ ដោយបង្ហាញ៖ • ប្រវត្តិនៃភាសានិងអក្សរខ្មែរ		

	• ប្រភព • វិវត្តន៍នៃទម្រង់អក្សរខ្មែរ ○ អក្សរសិល្ប៍ដោយបង្ហាញ៖ • និយមន័យ • បំណែងចែកអក្សរសិល្ប៍ • លក្ខណៈរបស់អក្សរសិល្ប៍ ○ *អានអត្ថបទសិលាចារឹក ឬអត្ថបទសំណេរ បុរាណមួយចំនួនដោយ៖* • *អានបានត្រឹមត្រូវទៅតាមទម្រង់ អត្ថបទ* • *បកស្រាយអត្ថន័យ ក្នុងអត្ថបទសិលាចារឹក ឬអត្ថបទសំណេរបុរាណ* ○ គោលគំនិតសំខាន់ៗនៃសាសនា ព្រាហ្មណ៍ ○ គោលគំនិតសំខាន់ៗនៃព្រះពុទ្ធ សាសនា - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ខ្លឹមសារអត្ថបទនីមួយៗ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានមោទនភាពលើភាសា អក្សរ អក្សរសាស្ត្រ អក្សរសិល្ប៍ ផ្នត់គំនិតជំនឿ សាសនា ប្រពៃណីនិងទំនៀមទម្លាប់របស់ខ្មែរ ។ - ស្រឡាញ់ ថែរក្សា អភិរក្ស និងឱ្យតម្លៃវប្បធម៌ អរិយធម៌ជាតិខ្លួន ។		
២- វប្បធម៌ អរិយធម៌ បរទេស៖ - ជំនឿ សាសនា ប្រពៃណី និង ទំនៀមទម្លាប់ - ឥទ្ធិពលវប្បធម៌ បរទេសនៅ ក្នុងសង្គមខ្មែរ - ការប្រើប្រាស់ ឯកសារយោង	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីទស្សនៈ ជំនឿ សាសនា ប្រពៃណី និងទំនៀមទម្លាប់បរទេសរបស់ប្រទេសមួយចំនួនក្នុងតំបន់ និងលើពិភពលោក - ប្រាប់ពីឥទ្ធិពលវប្បធម៌បរទេសមួយចំនួនទៅលើវប្បធម៌ប្រពៃណីខ្មែរ ។ **បំណិនសម្បទា** - បកស្រាយដោយផ្តល់អំណះអំណាង និងហេតុផលអំពីទំនាក់ទំនងនិងឥទ្ធិពលនៃជំនឿ សាសនា ប្រពៃណី និងទំនៀមទម្លាប់របស់បរទេសមួយចំនួន - បង្ហាញពីឥទ្ធិពលវប្បធម៌បរទេសមួយចំនួន នៅក្នុងសង្គមខ្មែរហើយខ្មែរទទួលយកដោយមិនដឹងខ្លួន - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងផលចំណេញនៃឥទ្ធិពលនៃវប្បធម៌បរទេស នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។		

	ចរិយាសម្បទា - ទម្លាប់ក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវ វប្បធម៌ អរិយធម៌បរទេស - បណ្ដុះស្មារតីស្រឡាញ់ មិនរើសអើង រស់នៅក្នុងពិភពលោកប្រកបដោយសន្តិភាព ។		
សមត្ថភាពសរសេរ			
I. សំណេរលិខិតដែលមានទម្រង់ខុសគ្នា		**១៣ម៉**	**១១ម៉**
១- ការបំពេញទម្រង់បែបបទផ្សេងៗ ៖ - បណ្ណាំមរតក - លិខិតបញ្ជាក់មរណភាព - កិច្ចសន្យាជួលកិច្ចសន្យាលក់អចលនទ្រព្យ - ***ពាក្យស្នើសុំលិខិតឆ្លងដែន*** - សុំទីតាំងបើកអាជីវកម្ម	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ ន័យសេចក្ដី ទម្រង់ និងរបៀបបំពេញ **បំណិនសម្បទា** - បំពេញលិខិតផ្សេងៗទៅតាមទម្រង់បានត្រឹមត្រូវ - ប្រើប្រាស់លិខិតឆ្លើយតបនឹងការរស់នៅជាក់ស្ដែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការបំពេញលិខិតតាមទម្រង់ផ្សេងៗ និងតម្រូវការរបស់ខ្លួន - ប្រើប្រាស់លិខិតបទដ្ឋានទាំងនេះ តាមផ្លូវច្បាប់ ។		
២- ការសរសេរលិខិតឯកជន៖ - លិខិតចូលរួមរំលែកទុក្ខ - លិខិតថ្លែងអំណរគុណ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ ន័យសេចក្ដី ទម្រង់ និងរបៀបសរសេរ **បំណិនសម្បទា** - សរសេរលិខិតផ្សេងៗទៅតាមទម្រង់បានត្រឹមត្រូវ - ប្រើប្រាស់លិខិតឆ្លើយតបនឹងការរស់នៅជាក់ស្ដែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការបំពេញលិខិតតាមទម្រង់ផ្សេងៗ និងតម្រូវការរបស់ខ្លួន - បង្កើនតម្លៃសាមគ្គីភាព មិត្តភាពនិងភាពជាបងប្អូន ។		
៣- ការសរសេរលិខិតរដ្ឋបាល៖ *- លិខិតស្ដីបន្ទោស* *- ដីកាកោះហៅ* *- ដីកាអម* *- លិខិតបញ្ជាបេសកកម្ម* *- លិខិតឧទ្ទេសនាម*	វិជ្ជាសម្បទា - *ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យន័យសេចក្ដីទម្រង់ និងរបៀបបំពេញ។* បំណិនសម្បទា - *បំពេញលិខិតផ្សេងៗទៅតាមទម្រង់បានត្រឹមត្រូវ* - *ប្រើប្រាស់លិខិតឆ្លើយតបនឹងការរស់នៅជាក់ស្ដែង ។* ចរិយាសម្បទា - *មានទំនុកចិត្តក្នុងការបំពេញលិខិតតាមទម្រង់ផ្សេងៗ និងតម្រូវការរបស់ខ្លួន* - *ប្រើប្រាស់លិខិតបទដ្ឋានទាំងនេះ តាមផ្លូវច្បាប់ ។*		

II. សំណេររាយការណ៍		**០៦ម៉**	**០៧ម៉**
១- កំណត់ហេតុ ២- របាយការណ៍	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ ទម្រង់ និងរបៀបសរសេរ កំណត់ហេតុ និងរបាយការណ៍។ **បំណិនសម្បទា** - សរសេរកំណត់ហេតុ និងរបាយការណ៍បានល្អ - បង្ហាញពីសារៈសំខាន់ សារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ កំណត់ហេតុនិងរបាយការណ៍ក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្ដែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការសរសេរលិខិតផ្សេងៗ - បណ្ដុះធនធានមនុស្សផ្នែកសំណេររដ្ឋបាល ។		
III. ការតែងអត្ថបទផ្សេងៗ		**១៤ម៉**	**១០ម៉**
១- អត្ថបទដែល មានទម្រង់ ខុសគ្នា៖ - វិយោគកថា - សុន្ទរកថា - សង្កកថា - សេចក្ដីថ្លែង ការណ៍ *- អារម្ភកថា* *- បុព្វកថា* *- បទវិចារណកថា*	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ ន័យសេចក្ដី ទម្រង់ និងរបៀបតែង អត្ថបទតាមទម្រង់នីមួយៗបានត្រឹមត្រូវ ។ **បំណិនសម្បទា** - តែងអត្ថបទដែលមានទម្រង់ខុសៗគ្នាបានត្រឹមត្រូវ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់អត្ថបទទាំង នេះ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្ដែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តនិងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការតែងអត្ថបទ - បណ្ដុះធនធានមនុស្សផ្នែកសំណេរតែងនិពន្ធ ។		
២- កំណាព្យ និង ចម្រៀង៖ - បទមូលដ្ឋាន - បទទ្វេមាត្រ *- ចម្រៀង*	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីរបៀបតែងកំណាព្យតាមបទ និងចម្រៀង ៖ ○ បទមូលដ្ឋាន ○ បទទ្វេមាត្រ ○ *ចម្រៀង។* **បំណិនសម្បទា** - តែងកំណាព្យតាមបទនីមួយៗ៖ ○ បទមូលដ្ឋាន ○ បទទ្វេមាត្រ ○ *ចម្រៀង* - បង្ហាញពីសារៈសំខាន់ សារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ កំណាព្យនិងចម្រៀងនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្ដែង។		

	ចរិយាសម្បទា - មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការតែងកំណាព្យ និងមានស្មារតីសិក្សាស្រាវជ្រាវកំណាព្យនិងចម្រៀងខ្មែរ - បណ្ដុះចំណង់ចំណូលចិត្តក្នុងការតាក់តែងកំណាព្យ និងចម្រៀងគ្រប់ប្រភេទ ។		
IV. តែងសេចក្ដី		**២០ម៉**	**១៨ម៉**
១- សំណេរសំយោគ ២-សំណេរប្រៀបធៀប ៣- សំណេរបញ្ចុះបញ្ចូល	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីទម្រង់ និងរបៀបសរសេរ សំណេរសំយោគ សំណេរប្រៀបធៀប និងសំណេរបញ្ចុះបញ្ចូល។ **បំណិនសម្បទា** - សរសេរសំណេរសំយោគ សំណេរប្រៀបធៀប និងសំណេរបញ្ចុះបញ្ចូល - បង្ហាញពីសារៈសំខាន់ សារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់សំណេរសំយោគ សំណេរប្រៀបធៀប និងសំណេរបញ្ចុះបញ្ចូលនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្ដែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការសរសេរសំណេរសំយោគ សំណេរប្រៀបធៀប និងសំណេរបញ្ចុះបញ្ចូល - រហ័សរហួនក្នុងការប្រៀបធៀប សំយោគគំនិត ឬទស្សនៈមួយចំនួន ។		
៤- តែងសេចក្ដីបែបអត្ថាធិប្បាយ៖ - ពន្យល់ - ប្រៀបធៀប - ពិភាក្សា	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់សំនួនសេចក្ដី ទម្រង់ និងរបៀបសរសេរតែងសេចក្ដីបែបអត្ថាធិប្បាយពន្យល់ ប្រៀបធៀប និងពិភាក្សា។ **បំណិនសម្បទា** - សរសេរតែងសេចក្ដីបែបអត្ថាធិប្បាយពន្យល់ ប្រៀបធៀប និងពិភាក្សាបានត្រឹមត្រូវ - បង្ហាញពីសារៈសំខាន់ សារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់តែងសេចក្ដីបែបអត្ថាធិប្បាយពន្យល់ ប្រៀបធៀប និងពិភាក្សា នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្ដែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងច្នៃប្រឌិតក្នុងការសរសេរតែងសេចក្ដីបែបអត្ថាធិប្បាយពន្យល់ ប្រៀបធៀប និងពិភាក្សា។		

V.ការស្រាវជ្រាវចងក្រង កាធ្វើផែនការ ការប្រើប្រាស់ឯកសារយោង និងឧបសម្ព័ន្ធ		២០ម៉	១៦ម៉
១- សំណេរបកស្រាយ៖ - ការបកស្រាយទិន្នន័យតាមការវិភាគ - ការប្រើលេខរៀង និងយោង *- ការប្រើឧបសម្ព័ន្ធ*	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់សំនួនពាក្យ ទម្រង់ និងរបៀបសរសេរ៖ ○ បកស្រាយទិន្នន័យតាមការវិភាគ ○ ការប្រើលេខរៀង និងយោង ○ ***ការប្រើឧបសម្ព័ន្ធ ។*** **បំណិនសម្បទា** - សរសេរបកស្រាយ និងប្រើប្រាស់៖ ○ បកស្រាយទិន្នន័យតាមការវិភាគ ○ ការប្រើលេខរៀង និងយោង ○ ***ការប្រើឧបសម្ព័ន្ធ*** - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់បកស្រាយទិន្នន័យតាមការវិភាគ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិត ក្នុងការសរសេរបកស្រាយទិន្នន័យ។		
២- ការរៀបចំធ្វើផែនការ - ការធ្វើផែនការ - ការប្រើលេខរៀង យោង និងឧបសម្ព័ន្ធ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់សំនួនពាក្យ ទម្រង់ និងរបៀបសរសេរ៖ ○ រៀបចំដំណើរការធ្វើផែនការ និងធ្វើផែនការ ○ ***អនុវត្តផែនការ*** ○ ប្រើលេខរៀង យោង និងឧបសម្ព័ន្ធ។ **បំណិនសម្បទា** - ពិភាក្សានៅក្នុងថ្នាក់រៀន ឬនៅក្នុងក្លឹបសិក្សាដើម្បី៖ ○ រៀបចំដំណើរការធ្វើផែនការ និងធ្វើផែនការ ○ ***អនុវត្តផែនការ*** ○ ប្រើលេខរៀង យោង និងឧបសម្ព័ន្ធ - បង្ហាញពីសារៈសំខាន់ សារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ផែនការ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការធ្វើផែនការ។		
៣- ការរៀបចំធ្វើគម្រោង - ការធ្វើគម្រោង - ការប្រើលេខរៀង យោង និង	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់សំនួនពាក្យ ទម្រង់ និងរបៀបសរសេរ៖ ○ រៀបចំដំណើរការធ្វើគម្រោង និងធ្វើគម្រោង ○ ***អនុវត្តគម្រោង*** ○ ប្រើលេខរៀង យោង និងឧបសម្ព័ន្ធ។		

ឧបសម្ព័ន្ធ	**បំណិនសម្បទា** - ពិភាក្សានៅក្នុងថ្នាក់រៀន ឬនៅក្នុងក្លឹបសិក្សាដើម្បីៈ ○ រៀបចំដំណើរការធ្វើគម្រោង និងធ្វើគម្រោង ○ *អនុវត្តគម្រោង* ○ ប្រើលេខរៀង យោង និងឧបសម្ព័ន្ធ - បង្ហាញពីសារៈសំខាន់ សារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់គម្រោង នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការធ្វើគម្រោង។		
៤- ការចងក្រងប្រវត្តិទីកន្លែងសំខាន់ៗនៅតាមសហគមន៍	**វិជ្ជាសម្បទា** - *ប្រាប់សំនួនពាក្យ ទម្រង់ និងរបៀបសរសេរចងក្រងពីប្រវត្តិទីកន្លែងសំខាន់ៗ នៅតាមសហគមន៍* **បំណិនសម្បទា** - *សរសេរចងក្រងពីប្រវត្តិទីកន្លែងសំខាន់ៗនៅតាមសហគមន៍* - *បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ នៃសំណេរចងក្រងពីប្រវត្តិទីកន្លែងសំខាន់ៗនៅតាមសហគមន៍ ។* **ចរិយាសម្បទា** - *មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិត និងមានទម្លាប់ក្នុងការកត់ត្រាប្រវត្តិទីកន្លែងផ្សេងៗ។*		
៥- ការវិភាគនិងការតាក់តែងអត្ថបទ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីរបៀបវិភាគ ទម្រង់សំណេរ និងរបៀបសរសេរអត្ថបទ។ **បំណិនសម្បទា** - សរសេរវិភាគអត្ថបទបានត្រឹមត្រូវ និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយទៅតាមលំនាំលម្អិតនៃ អត្ថរូប អត្ថន័យ និងអត្ថរស(**សូមមើលគម្រោងលម្អិតក្នុងងឧបសម្ព័ន្ធ)** - តែងរឿងល្ខោនខ្លីៗតាមគំរូអត្ថបទ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ការវិភាគនិងការតាក់តែងអត្ថបទ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការវិភាគគ្រប់ជ្រុងជ្រោយទៅលើអ្នកនិពន្ធ ស្នាដៃ សង្គមប្រវត្តិ និងជីវភាព តាមសម័យកាលស្នាដៃ។		

៦- សំណេរ ស្រាវជ្រាវបែប និក្ខេបបទ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីទម្រង់ និងរបៀបសរសេរសំណេរស្រាវជ្រាវបែបនិក្ខេបបទ **បំណិនសម្បទា** - សរសេរសំណេរស្រាវជ្រាវបែបនិក្ខេបបទ - បង្ហាញពីសារៈសំខាន់ សារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់សំណេរស្រាវជ្រាវបែបនិក្ខេបបទ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត គំនិតច្នៃប្រឌិត និងមានចំណង់ចំណូលចិត្តក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវ សម្រាប់ជាមូលដ្ឋានបន្តការសិក្សានៅឧត្តមសិក្សា ។		
វេយ្យាករណ៍			
១- វិធីបង្កើតពាក្យខ្មែរដោយកម្លាយៈ - ផ្នត់ដើម - ផ្នត់ដែក	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីនិយមន័យ ក្បួនក្នុងការបង្កើតពាក្យខ្មែរ និងការប្រើប្រាស់ផ្នត់ដើម និងផ្នត់ដែក។ **បំណិនសម្បទា** - បង្ហាញពីវិធីក្នុងការបង្កើតពាក្យខ្មែរ ដោយកម្លាយមានផ្នត់ដើម និងផ្នត់ដែក - បកស្រាយពីសារៈសំខាន់ សារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ក្បួនក្នុងការបង្កើតពាក្យខ្មែរ ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានមោទនភាពចំពោះភាសាខ្មែរដែលមានវិធីបង្កើតពាក្យក្នុងការប្រើប្រាស់ ។	០៣ម៉	០៤ម៉
២- ការបន្លឺសំឡេង	**វិជ្ជាសម្បទា** - *ប្រាប់ពីលក្ខណៈបន្លឺរបស់សំឡេងដោយបង្ហាញ ពីទីបន្លឺ និងប្រដាប់បន្លឺ* - *ប្រាប់ពីលក្ខណៈខ្យល់ លក្ខណៈឮ របស់សំឡេងនិងមូលភេទ«អ-អ៊» ។* **បំណិនសម្បទា** - *បកស្រាយពីលក្ខណៈបន្លឺរបស់សំឡេង ដោយបង្ហាញពីទីបន្លឺ និងប្រដាប់បន្លឺ* - *បកស្រាយពីលក្ខណៈខ្យល់ លក្ខណៈឮរបស់សំឡេងនិងមូលភេទ«អ-អ៊» ។* **ចរិយាសម្បទា** - *មានស្មារតីយកចិត្តទុកដាក់សិក្សាស្រាវជ្រាវពីក្បួនខ្នាតនៃ*	០៣ម៉	០០ម៉

	ការបន្លឺសំឡេង។		
៣- សូរស្រៈ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពី និយមន័យស្រៈ លក្ខណៈរបស់សូរស្រៈខ្មែរ ការចែកស្រៈទៅតាមបញ្ចេក «អ-អ៊» បញ្ចេក«វែង ខ្លី» និងបញ្ចេក«ទោល ផ្សំ» និងការប្រើប្រាស់សូរស្រៈខ្មែរ។ **បំណិនសម្បទា** - បង្ហាញពី លក្ខណៈរបស់សូរស្រៈខ្មែរ ការចែកស្រៈទៅតាមបញ្ចេក «អ-អ៊» បញ្ចេក«វែង ខ្លី» និងបញ្ចេក«ទោល ផ្សំ» និងការប្រើប្រាស់សូរស្រៈខ្មែរ ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានស្មារតីសិក្សាស្រាវជ្រាវពីសូរស្រៈខ្មែរ។	**០២ម៉**	**០២ម៉**
៤- សញ្ញាស្រៈខ្មែរ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសញ្ញាស្រៈនិស្ស័យ សញ្ញាស្រៈពេញតួ និងការប្រើប្រាស់សញ្ញាស្រៈខ្មែរ ។ **បំណិនសម្បទា** - បង្ហាញពីសញ្ញាស្រៈនិស្ស័យ សញ្ញាស្រៈពេញតួ និងការប្រើប្រាស់សញ្ញាស្រៈខ្មែរ ។ - បកស្រាយពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់សញ្ញាស្រៈខ្មែរ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានស្មារតីសិក្សាស្រាវជ្រាវពីសញ្ញាស្រៈខ្មែរ។	**០២ម៉**	**០៣ម៉**
៥- ព្យញ្ជនៈទោល	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីនិយមន័យព្យញ្ជនៈទោល ទីតាំងរបស់ព្យញ្ជនៈទោលក្នុងពាក្យ លក្ខណៈបន្លឺរបស់ព្យញ្ជនៈទោល និងការប្រើប្រាស់ព្យញ្ជនៈទោល ។ **បំណិនសម្បទា** - បង្ហាញពីព្យញ្ជនៈទោល ទីតាំងរបស់ព្យញ្ជនៈទោលក្នុងពាក្យ លក្ខណៈបន្លឺរបស់ព្យញ្ជនៈទោល និងការប្រើប្រាស់ព្យញ្ជនៈទោល - បកស្រាយពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ព្យញ្ជនៈទោលនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានស្មារតីសិក្សាស្រាវជ្រាវពីព្យញ្ជនៈខ្មែរ ។	**០២ម៉**	**០២ម៉**

៦- សូរព្យញ្ជនៈ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសូរព្យញ្ជនៈ ការចែកទៅតាមលក្ខណៈខ្យល់និងលក្ខណៈឮរបស់ព្យញ្ជនៈ និងការប្រើប្រាស់សូរព្យញ្ជនៈ។ **បំណិនសម្បទា** - បង្ហាញពីសូរព្យញ្ជនៈ ការចែកទៅតាមលក្ខណៈខ្យល់និងលក្ខណៈឮរបស់ព្យញ្ជនៈនិងការប្រើប្រាស់សូរព្យញ្ជនៈ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានស្មារតីសិក្សាស្រាវជ្រាវពីសូរព្យញ្ជនៈខ្មែរ ។	០៣ម៉	០៣ម៉
៧- ព្យញ្ជនៈផ្សំ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីនិយមន័យព្យញ្ជនៈផ្សំ លក្ខណៈបន្សំរបស់ព្យញ្ជនៈ និងការប្រើប្រាស់ព្យញ្ជនៈផ្សំ ។ **បំណិនសម្បទា** - បង្ហាញព្យញ្ជនៈផ្សំ លក្ខណៈបន្សំរបស់ព្យញ្ជនៈ និងការប្រើប្រាស់ព្យញ្ជនៈផ្សំ - បកស្រាយពីភាពខុសគ្នារវាងព្យញ្ជនៈទោលនិងព្យញ្ជនៈផ្សំ នៅក្នុងភាសាខ្មែរ ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានស្មារតីយកចិត្តទុកដាក់ស្រាវជ្រាវពីសូរព្យញ្ជនៈខ្មែរ។	០៣ម៉	០៣ម៉
៨- ព្យាង្គ និងសទ្ទក្នុងព្យាង្គ	**វិជ្ជាសម្បទា** - *ប្រាប់ពីនិយមន័យព្យាង្គនិង ទីតាំងសទ្ទនៅក្នុងព្យាង្គ និងការប្រើប្រាស់ព្យាង្គនិងសទ្ទ ។* **បំណិនសម្បទា** - *បកស្រាយទីតាំងសទ្ទនៅក្នុងព្យាង្គ និងការប្រើប្រាស់ព្យាង្គនិងសទ្ទ ។* **ចរិយាសម្បទា** - ***មានស្មារតីយកចិត្តទុកដាក់សិក្សាស្រាវជ្រាវពីព្យាង្គនិងសទ្ទ ដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាពផ្នែកភាសាវិទ្យា ។***	០៣ម៉	០០ម៉

កំណត់សម្គាល់៖

ខ្លឹមសារលទ្ធផលសិក្សាទាំងអស់ នៅក្នុងតារាងសមត្ថភាពអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ សម្រាប់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ មានទម្រង់អក្សរទ្រេតដិត និងអក្សរធម្មតា។ សម្រាប់បណ្តុំវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម មានម៉ោងសិក្សាចំនួន ២១០ម៉ោង ស្មើនឹង១០០% ដូច្នេះត្រូវសិក្សាខ្លឹមសារលទ្ធផលសិក្សាទាំងអស់ គឺទាំងទម្រង់អក្សរទ្រេតដិត និងអក្សរធម្មតា។ ចំណែកបណ្តុំវិទ្យាសាស្ត្រ មានម៉ោងសិក្សាចំនួន ១៧៥ម៉ោង ស្មើនឹង៨៥% ដូច្នេះត្រូវសិក្សាតែលើខ្លឹមសារលទ្ធផលសិក្សាដែលមានទម្រង់អក្សរធម្មតាប៉ុណ្ណោះ។

៧.៣- កម្មវិធីសិក្សាលម្អិតថ្នាក់ទី១២

បណ្តុំវិទ្យាសាស្ត្រ១៧៥ម៉ និងបណ្តុំវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម២១០ម៉

ខ្លឹមសារ	លទ្ធផលរំពឹងទុក	ម៉ោង	
		វិ.សង្គម	វិ.សាស្ត្រ
សមត្ថភាពស្តាប់			
I. អត្ថបទរឿងខ្មែរ និងបរទេស		០៨ម៉	០៦ម៉
១- រឿងប្រជាប្រិយ ២- រឿងបុរាណ ៣- រឿងទំនើប ៤- រឿងល្ខោន	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីចំណងជើង ប្រភព ប្រភេទ ចលនា អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង កាលប្រវត្តិ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ សង្ខេប តួអង្គ ចំណោទបញ្ហា កាលអាកាស និងទំនាស់ - ប្រាប់ពីផ្នត់គំនិតអ្នកនិពន្ធ ប្រធានរឿង មូលបញ្ហារឿង និងឧត្តមគតិរឿង ។ **បំណិនសម្បទា** - វិភាគតួអង្គដោយគំនិតផ្ទាល់ខ្លួននិងអំណះអំណាងច្បាស់លាស់ទៅលើគុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិរបស់តួអង្គ - បង្ហាញភាពខុសគ្នារវាងរឿងប្រជាប្រិយ បុរាណ ទំនើប និងរឿងល្ខោន - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ បំណិន និងអក្សរសិល្ប៍នីមួយៗនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ - *វាយតម្លៃ និងប្រៀបធៀបទស្សនៈ អ្នកនិពន្ធអត្ថបទដែលបានស្តាប់ទៅនឹង អ្នកនិពន្ធផ្សេងទៀត ដោយផ្តល់អំណះអំណាងនិងហេតុផល* - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ បំណិន និងអក្សរសិល្ប៍នីមួយៗនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានស្មារតីស្រឡាញ់ ឱ្យតម្លៃអក្សរសិល្ប៍និងស្នាដៃអ្នកនិពន្ធស្រាវជ្រាវ ដើម្បីទទួលបានពុទ្ធិ បទពិសោធនៃជីវិត និងវិនិច្ឆ័យទស្សនៈ គំនិតអ្នកនិពន្ធដោយផ្សារភ្ជាប់នឹងស្ថានភាពរស់នៅជាក់ស្តែងរបស់ខ្លួន ។		
II. អត្ថបទកំណាព្យ និងចម្រៀង		០៧ម៉	០៥ម៉
១- បទមូលដ្ឋាន ២- បទទ្វេមាត្រ ៣- ចម្រៀង	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីរបៀបសូត្រកំណាព្យនិងច្រៀងចម្រៀងតាមបទ - ប្រាប់ពីប្រភេទ លក្ខណៈសម្គាល់ ប្រភព អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង ចំណាប់ជួន ជួន រណ្តំ ក្បួនកាព្យមាត្រ ចង្វាក់ សង្គមបរិយាកាស គំនិតសំខាន់ និមិត្តរូប ភាសាច្បាស់		

	លាស់ ភាសារស់រវើក អត្ថន័យនិងតម្លៃអប់រំនៃអត្ថបទ។ - *ប្រាប់ពីរូបារម្មណ៍មួយចំនួនដែលប្រើប្រាស់ក្នុងអត្ថបទ ដូចជា ចក្ខុរូបារម្មណ៍ សោតរូបារម្មណ៍ ឃានរូបារម្មណ៍ ជីវ្ហារូបារម្មណ៍ កាយរូបារម្មណ៍។ល។* **បំណិនសម្បទា** - សូត្រកំណាព្យបទមូលដ្ឋាន បទទ្វេមាត្រ និងច្រៀងចម្រៀងតាមបែបបទ - បកស្រាយដោយផ្ដល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីប្រភេទ លក្ខណៈសម្គាល់ ប្រភព អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង ចំណាប់ជួន ផ្ទួន វណ្ណ ក្បួនកាព្យមាត្រ ចង្វាក់ សង្គមបរិយាកាស គំនិតសំខាន់ ផ្ទត់គំនិត ប្រពៃណីទំនៀម ទម្លាប់ ការឆ្លុះបញ្ចាំងតថភាពសង្គម និមិត្តរូប ភាសាច្បាស់លាស់ ភាសារស់រវើក អត្ថន័យ តម្លៃអប់រំ និងភាពខុសគ្នានៃបទកំណាព្យនីមួយៗ - *ប្រាប់ពីបញ្ញត្តិ និងការប្រើប្រាស់រូបារម្មណ៍មួយចំនួនដែលប្រើប្រាស់ក្នុងអត្ថបទដូចជា ចក្ខុរូបារម្មណ៍ សោតរូបារម្មណ៍ ឃានរូបារម្មណ៍ ជីវ្ហារូបារម្មណ៍ កាយរូបារម្មណ៍។ល។* - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់បំណិន និងកំណាព្យនីមួយៗ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្ដែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការសូត្រកំណាព្យ ច្រៀងចម្រៀង ព្រមទាំងស្រឡាញ់ និងអភិរក្សកំណាព្យ និងចម្រៀងខ្មែរ។		
III. អត្ថបទផ្សេងៗ		**០៦ម៉**	**០៦ម៉**
១- អត្ថាធិប្បាយ ២- ព័ត៌មាន ៣- ការឃោសនា ៤- សេចក្ដីថ្លែងការណ៍ ៥- វិយោគកថា ៦- សុន្ទរកថា ៧- សង្កកថា ៨- អារម្ភកថា ៩- បុព្វកថា ១០- បាឋកថា	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីរបៀបប្រើពាក្យ ពហុន័យ បន្ទរន័យ ទំហៀបន័យ មេតាផរ និងបម្រៀបន័យ និងសំនួនពាក្យដែលប្រើក្នុងអត្ថបទតាមប្រភេទនីមួយៗ - ប្រាប់ប្រធានបទ គោលបំណង គំនិតសំខាន់ លំដាប់គំនិត ខ្លឹមសារឬអត្ថន័យ កត់ត្រាចំណុចសំខាន់ៗ សង្ខេបសន្និដ្ឋាន តម្លៃអប់រំ ។ - រៀបព្រឹត្តិការណ៍ដែលមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញតាមលំដាប់កាលបរិច្ឆេទ វាយតម្លៃគំនិត ព័ត៌មាន រឿងរ៉ាវ ហេតុការណ៍ ព្រឹត្តិការណ៍ ឬការឃោសនា ។ **បំណិនសម្បទា** - បកស្រាយដោយផ្ដល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីប្រធានបទ គោលបំណង គំនិតសំខាន់ តម្លៃអប់រំ		

	ខ្លឹមសារឬអត្ថន័យ កត់ត្រាចំណុចសំខាន់ៗនិងសង្ខេប - សន្និដ្ឋាន វាយតម្លៃគំនិត ព័ត៌មាន ហេតុការណ៍ រឿងរ៉ាវ ព្រឹត្តិការណ៍ ឬការឃោសនា និងភាពខុសគ្នានៃអត្ថបទ - *បកស្រាយដោយផ្តល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីភាពលម្អៀងបុព្វវិនិច្ឆ័យ និងវិធីអូសទាញឬបញ្ចុះបញ្ចូល។* **ចរិយាសម្បទា** - មានទម្លាប់ស្តាប់ដោយយកចិត្តទុកដាក់ មានទំនុកចិត្ត និងច្នៃប្រឌិតក្នុងការប្រើប្រាស់អត្ថបទផ្សេងៗនៅក្នុងជីវភាព។		
	សមត្ថភាពនិយាយ		
១- ការការពារប្រធានបទដែលបានបង្ហាញ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ និងបែបបទនៃការនិយាយការពារប្រធានបទដែលបានបង្ហាញ។ **បំណិនសម្បទា** - ធ្វើការបកស្រាយដើម្បីការពារប្រធានបទដែលបានបង្ហាញ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងគំនិតបកស្រាយដើម្បីការពារប្រធានបទរបស់ខ្លួន ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងជំហរច្បាស់លាស់ដើម្បីការពារគំនិត ក្នុងការបកស្រាយដើម្បីការពារប្រធានបទដែលបង្ហាញ។	០៣ម៉	០៣ម៉
២- ការឃោសនា	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ ប្រធានបទ និងបែបបទក្នុងការអូសទាញ ឬឃោសនាបញ្ចុះបញ្ចូល ។ **បំណិនសម្បទា** - ឃោសនាទាក់ទាញអតិថិជន ឬសាធារណជន - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ នៃការឃោសនាទាក់ទាញអតិថិជន ឬសាធារណជន នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការនិយាយឃោសនា អូសទាញអ្នកដទៃតាមផ្លូវវិជ្ជមាន និងមានប្រយោជន៍ ។	០២ម៉	០២ម៉

៣-ការធ្វើបទបង្ហាញ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីការរៀបចំ សំនួនពាក្យ ខ្លឹមសារ និងបែបបទក្នុងការធ្វើបទបង្ហាញ ។ **បំណិនសម្បទា** - រៀបចំនិងធ្វើបទបង្ហាញអំពីប្រធានបទអ្វីមួយ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ការធ្វើបទបង្ហាញនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - ក្លាហាន និងមានគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការធ្វើបទបង្ហាញ។	០២ម៉	០៤ម៉
៤- ការធ្វើវាគ្មិនក្នុងវេទិកាផ្សេងៗ	**វិជ្ជាសម្បទា** - *ប្រាប់ពីការរៀបចំ សំនួនពាក្យ និងបែបបទក្នុងការប្រើវោហារសព្ទពេលធ្វើជាវាគ្មិនក្នុងវេទិកាផ្សេងៗ* **បំណិនសម្បទា** - *ប្រើវោហារសព្ទពេលធ្វើជាវាគ្មិនក្នុងវេទិកាផ្សេងៗ* - *បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ការថ្លែងសន្ទរកថានៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង* **ចរិយាសម្បទា** *មានទំនុកចិត្ត និងការច្នៃប្រឌិតក្នុងការប្រើវោហារសព្ទពេលធ្វើជាវាគ្មិនក្នុងវេទិកាផ្សេងៗ*	០៤ម៉	០០ម៉
៥- ការបញ្ចេញទស្សនៈលើប្រធានបទនិងព័ត៌មាន	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីការរៀបចំ សំនួនពាក្យ និងបែបបទក្នុងការនិយាយបញ្ចេញទស្សនៈលើប្រធានបទនិងព័ត៌មាន **បំណិនសម្បទា** - បញ្ចេញទស្សនៈលើប្រធានបទ និងព័ត៌មានដែលបានឮ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ នៃការបញ្ចេញមតិ ទស្សនៈលើប្រធានបទ និងព័ត៌មាននៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងហ៊ានប្រហួនក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាសម្របសម្រួល និងវាយតម្លៃ ។	០២ម៉	០២ម៉
៦- ការចរចានិងសម្របសម្រួល	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីការរៀបចំ សំនួនពាក្យ បែបបទដើម្បីចរចា និងសម្របសម្រួល ។ **បំណិនសម្បទា** - ធ្វើការចរចា និងសម្របសម្រួលទៅតាមស្ថានភាពប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព	០៤ម៉	០៤ម៉

	- បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ នៃការចរចានិងសម្របសម្រួល ដោះស្រាយបញ្ហានៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តនិងភាពប៉ិនប្រសប់ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហា។		
៧-ការថ្លែងសុន្ទរកថា	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីការរៀបចំ សំនួនពាក្យ បែបបទដើម្បីថ្លែងសុន្ទរកថា ក្នុងអង្គពិធីណាមួយ ។ **បំណិនសម្បទា** - ថ្លែងសុន្ទរកថាក្នុងអង្គពិធីណាមួយ ទៅតាមប្រធានបទបាន ល្អនិងត្រឹមត្រូវ - បង្ហាញគំនិតទូលំទូលាយក្នុងការបកស្រាយ និងលើក ឧទាហរណ៍ ឆ្លើយតបទៅនឹងប្រធានបទឬបញ្ហា ដើម្បី ដោះស្រាយបញ្ហានៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** -មានទំនុកចិត្ត និងភាពប៉ិនប្រសប់ក្នុងការថ្លែងសុន្ទរកថា និងផ្តល់គំនិតដោះស្រាយបញ្ហា។	០២ម៉	០២ម៉
៨-ការធ្វើបាឋកថា	**វិជ្ជាសម្បទា** - *ប្រាប់ពីការរៀបចំ សំនួនពាក្យ បែបបទដើម្បីធ្វើបាឋកថា ក្នុង អង្គពិធីណាមួយ ។* **បំណិនសម្បទា** - *ធ្វើបាឋកថាក្នុងអង្គពិធីណាមួយ ទៅតាមប្រធានបទបាន ល្អនិងត្រឹមត្រូវ* - *បង្ហាញគំនិតទូលំទូលាយក្នុងការបកស្រាយ និងលើក ឧទាហរណ៍ ឆ្លើយតបទៅនឹងប្រធានបទឬបញ្ហា ដើម្បី ដោះស្រាយបញ្ហានៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។* **ចរិយាសម្បទា** - *មានទំនុកចិត្ត និងភាពប៉ិនប្រសប់ ក្នុងការធ្វើបាឋកថា និង ផ្តល់គំនិតដោះស្រាយបញ្ហា។*	០២ម៉	០០ម៉
សមត្ថភាពអាន			
I. អត្ថបទរឿងដកស្រង់ពីអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ និងបរទេស		០៨ម៉	០៦ម៉
១- រឿងប្រជាប្រិយ ២- រឿងបុរាណ ៣- រឿងទំនើប	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់និងផ្តល់អំណះអំណាងនិងហេតុផល អំពីលក្ខណៈ សម្គាល់រឿងបែបពុទ្ធនិយម ព្រាហ្មណ៍និយម និងខេមរ និយម ព្រមទាំងញែកភាពខុសគ្នារវាងលក្ខណៈ សម្គាល់ អក្សរសិល្ប៍នីមួយៗ		

	- ប្រាប់ពីវិធីផ្ដើមរឿង និងបញ្ចប់រឿងរបស់អក្សរសិល្ប៍តាមចលនាអក្សរសិល្ប៍នីមួយៗ - ប្រាប់ពីចំណងជើង ប្រភព ប្រភេទ ចលនា អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង កាលប្រវត្តិ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ តួអង្គឯក តួអង្គរង តួអង្គបន្ទាប់បន្សំ តួអង្គរំពឹក កាលអាកាស ប្រធានរឿង មូលបញ្ហា ទំនាស់ ឧត្ដមគតិរឿង វិធីតែងនិពន្ធ ផ្ដើមរឿង ដំណើររឿង និងបញ្ចប់រឿង ។ - *ប្រាប់អំពីវិធីតែងនិពន្ធមាន ផ្ដើមរឿង ដំណើររឿង និងបញ្ចប់រឿង* - *ប្រាប់អំពីលក្ខណៈសម្គាល់រឿងពុទ្ធនិយម ព្រាហ្មណ៍និយម និងខេមរនិយម ។* **បំណិនសម្បទា** - ញែកភាពខុសគ្នារវាងលក្ខណៈសម្គាល់អក្សរសិល្ប៍តាមប្រភេទនីមួយៗប្រជាប្រិយ បុរាណ និងទំនើប - សង្ខេបរឿងឡើងវិញបានត្រឹមត្រូវ - វិភាគតួអង្គ ឱ្យឃើញគុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិ - បង្ហាញពីតម្លៃរបស់អត្ថបទតាមរយៈកុសលរស សង្គមរស តថរស វីររស អច្ឆរិយរស ហាសរស ទារុណរស នាដរស នយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច វប្បធម៌ សន្តិដ្ឋាន ។ - *បកស្រាយដោយផ្ដល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីវិធីតែងនិពន្ធមាន ផ្ដើមរឿង ដំណើររឿង និងបញ្ចប់រឿង* - *បកស្រាយដោយផ្ដល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីលក្ខណៈសម្គាល់រឿងពុទ្ធនិយម ព្រាហ្មណ៍និយម និងខេមរនិយម ។* **ចរិយាសម្បទា** - មានស្មារតីថែរក្សា ឱ្យតម្លៃ សិក្សាស្រាវជ្រាវ យកទស្សនៈបទពិសោធ អំពីស្នាដៃអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ និងបរទេស ។		
៤- រឿងល្ខោន - ល្ខោនបាសាក់ - ល្ខោនខោល - ល្ខោននិយាយ - ល្ខោនយីកេ ...។	**វិជ្ជាសម្បទា** - *ប្រាប់ពីវិធីបង្ហាញតួអង្គក្នុងរឿងល្ខោន* - ប្រាប់ពីប្រភេទល្ខោនខ្មែរមួយចំនួនបានត្រឹមត្រូវ ។ - ប្រាប់ពីចំណងជើង ប្រភព ប្រភេទ អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង តួអង្គ ប្រធានរឿង មូលបញ្ហា ទំនាស់និងឧត្ដមគតិរឿង - ប្រាប់អំពីបញ្ញត្តិឬនិយមន័យឈុតនិងឆាក និងភាពខុសគ្នារវាងឈុត និងឆាក ។ **បំណិនសម្បទា** - បង្ហាញពីគុណតម្លៃ របស់អត្ថបទតាមរយៈ កុសលរស		

	សង្គមរស តថរស វីររស អច្ឆរិយរស ហាសរស ទារុណរស នាដរស នយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច វប្បធម៌ និងសន្ទិដ្ឋាន - ញែកភាពខុសគ្នារវាងប្រភេទល្ខោននីមួយៗ - ញែកភាពខុសគ្នារវាងឈុត និងឆាកនៅក្នុងរឿងល្ខោន ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានមោទនភាព ឱ្យតម្លៃ ថែរក្សាការពារកេរដំណែលវប្បធម៌ជាតិ និងយកចិត្តទុកដាក់សិក្សាស្រាវជ្រាវ រឿងល្ខោនខ្មែរ និងបរទេស - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងមានគំនិតបង្កើតថ្មីដើម្បីកែច្នៃបម្រើឱ្យការរស់នៅរបស់ខ្លួនក្នុងសង្គម ។		
II. ទ្រឹស្តីអក្សរសិល្ប៍		០៦ម៉	០៤ម៉
១- ចលនាអក្សរសិល្ប៍៖ *- ព្រាហ្មណ៍និយម* *- ពុទ្ធនិយម* *- ខេមរនិយម* *- បរទេសនិយម*	**វិជ្ជាសម្បទា** *- ប្រាប់អំពីបញ្ញត្តិនៃចលនាអក្សរសិល្ប៍មាន ព្រាហ្មណ៍និយម ពុទ្ធនិយម ខេមរនិយម និងបរទេសនិយម ។* **បំណិនសម្បទា** *- បកស្រាយដោយផ្តល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីភាពខុសគ្នានៃចលនាអក្សរសិល្ប៍មាន ព្រាហ្មណ៍និយម ពុទ្ធនិយម ខេមរនិយម និងបរទេសនិយម* *- បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់បំណិន និងចលនាអក្សរសិល្ប៍ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។* **ចរិយាសម្បទា** *- មានស្មារតីថែរក្សា ឱ្យតម្លៃ សិក្សាស្រាវជ្រាវទាញយកទស្សនៈ បទពិសោធ អំពីស្នាដៃអក្សរសិល្ប៍* *- មានគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការផ្សារភ្ជាប់ស្នាដៃអក្សរសិល្ប៍ទៅនឹងស្ថានភាពរស់នៅក្នុងសង្គម។*		
២- លក្ខណៈអក្សរសិល្ប៍៖ - លក្ខណៈជាតិ - លក្ខណៈសង្គម - លក្ខណៈប្រវត្តិ - លក្ខណៈអន្តរជាតិ - លក្ខណៈវណ្ណៈ - លក្ខណៈតថៈ - លក្ខណៈបក្ស	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីបញ្ញត្តិនៃលក្ខណៈអក្សរសិល្ប៍មាន លក្ខណៈជាតិ លក្ខណៈសង្គម លក្ខណៈប្រវត្តិ លក្ខណៈវណ្ណៈ លក្ខណៈបក្ស លក្ខណៈតថៈ លក្ខណៈប្រជាជនលក្ខណៈអន្តរជាតិ។ **បំណិនសម្បទា** *- ញែកភាពខុសគ្នារវាងលក្ខណៈអក្សរសិល្ប៍នីមួយៗដោយផ្តល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលច្បាស់លាស់។* - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់លក្ខណៈអក្សរសិល្ប៍នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។		

- លក្ខណៈប្រជាជន	**ចរិយាសម្បទា** - មានស្មារតីស្រឡាញ់ ថែរក្សា សិក្សាស្រាវជ្រាវទៅលើឥទ្ធិពល នានាមកលើស្នាដៃអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ ដូចជាសាសនា ទស្សនៈ ផ្នត់គំនិត ប្រពៃណី និងទំនៀមទម្លាប់ - មានគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការផ្សារភ្ជាប់ស្នាដៃអក្សរសិល្ប៍ទៅនឹងស្ថានភាពរស់នៅក្នុងសង្គម ។		
III. ការសិក្សាអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍		២៤ម៉	២៤ម៉
១- រឿង រាមកេរ្តិ៍ ២- រឿង ថៅកែចិត្តចោរ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីវិធីវិភាគអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ ទៅតាមទម្រង់ នៃការសិក្សាអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ មានការបង្ហាញ វិភាគអត្ថបទនិងសន្និដ្ឋាន ។ **បំណិនសម្បទា** - សិក្សាអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍រឿងរាមកេរ្តិ៍ និងរឿងថៅកែចិត្តចោរ៖ **I .ការបង្ហាញអត្ថបទ** **១- អត្ថបទ** - ចំណងជើង - ប្រភព - ប្រភេទ(រឿងនិទាន រឿងបុរាណ ទំនើប ល្ខោន...) - ចលនា(ព្រាហ្មណ៍និយម ពុទ្ធនិយម ខេមរនិយម និងបរទេសនិយម) **២- អ្នកនិពន្ធ** - ឈ្មោះអ្នកនិពន្ធ - ជីវប្រវត្តិ - ស្នាដៃសំខាន់ៗ **៣- កាលកំណត់តែង** - ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការតាក់តែង - ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការបោះពុម្ព **៤- សង្គមបរិយាកាស** - កាលប្រវត្តិ(សម័យកាលករកើតរឿង) - ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ **II. ការវិភាគអត្ថបទ** **ក- ស្ថានភាពរឿង** - សង្ខេបរឿង - តួអង្គ(តួអង្គឯក តួអង្គរង តួអង្គបន្ទាប់បន្សំ និង		

	តួអង្គរំឭក) - កាលអាកាស - ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ ឬបញ្ហាសង្គមដែលបង្ហាញ... **ខ- អត្ថន័យ** - ប្រធានរឿង - មូលបញ្ហារឿង - ទំនាស់ - វិភាគតួអង្គ(គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិ) - ឧត្តមគតិរឿង **គ- អត្ថរូប** - វិធីតែងនិពន្ធ(ពាក្យរាយ ពាក្យកាព្យ កម្រងកែវ ល្ខោន និងការប្រើប្រាស់ភាសា...) - ការផ្ដើមរឿង(វិធីផ្ដើមរឿង : បង្ហាញតួអង្គ រៀបរាប់ទេសភាព នមស្សការព្រះរតនត្រៃ ហោមពិធី...) - ដំណើររឿង(ពណ៌នាដំណើររឿងដោយ សំវាទវិធី ឯកវាទវិធី សន្ទេហវិធី...) - ការបញ្ចប់រឿង(សង្ឃឹមគឺជួបជុំទទួលជោគជ័យ និងអស់សង្ឃឹមគឺបែកបាក់ព្រាត់ប្រាសបរាជ័យ) **ឃ- អត្ថរស** - កុសលរស - សង្គមរស - តថរស - វីររស - អច្ឆរិយរស - ហាសរស - ទារុណរស - នាដករស... ។ល។ **ង- បញ្ហាសង្គម** **១- នយោបាយ** - ក្នុងប្រទេស (អ្នកគ្រប់គ្រង របបគ្រប់គ្រង...) - ក្រៅប្រទេស (ទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិ...) **២- សេដ្ឋកិច្ច** - កសិកម្ម - ផលិតកម្ម សិប្បកម្ម - ឧស្សាហកម្ម - ពាណិជ្ជកម្ម		

	- គមនាគមន៍ - ទេសចរណ៍ **៣- សង្គមកិច្ច** - ស្ថានភាពរស់នៅ - សុខាភិបាល - មុខរបរនិងជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន ... ។ **៤- វប្បធម៌** - ជំនឿ ប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់ - សាសនា - ការសិក្សាអប់រំ - សិល្បៈ ។ល។ **III. ការសន្និដ្ឋាន** ○ បង្ហាញពីសារៈសំខាន់ សារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ការសិក្សាអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការសិក្សាវិភាគអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ និងទាញយកបទពិសោធមកផ្សារភ្ជាប់នឹងជីវភាពជាក់ស្តែង - លើកតម្កើងអក្សរសិល្ប៍ជាតិ ស្រឡាញ់ និងអភិរក្សស្នាដៃនិពន្ធខ្មែរ។		
IV. កំណាព្យ និងចម្រៀង		**១០ម៉**	**០៨ម៉**
១- កំណាព្យ៖ - បទមូលដ្ឋាន - បទទ្វេមាត្រ	- វិជ្ជាសម្បទា - ប្រាប់របៀបស្ទូត្រកំណាព្យតាមបែបបទនីមួយៗ - ប្រាប់ពីប្រភេទ លក្ខណៈសម្គាល់ ប្រភព អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់តែង សញ្ញាពិសេសនៃកំណាព្យ (គូសលើព្យាង្គនិងបកស្រាយ) ចំណាប់ជួន ជួន រណ្តំ ក្បួនកាព្យមាត្រ ចង្វាក់ បរិយាកាស អត្ថន័យ និងគុណតម្លៃនៃបទកំណាព្យនីមួយៗ - ***ប្រាប់ពីបញ្ញត្តិ និងវិធីបង្កើតកាព្យរូបារម្មណ៍មួយចំនួនដែលប្រើប្រាស់ក្នុងអត្ថបទដូចជា ចក្ខុរូបារម្មណ៍ សោតរូបារម្មណ៍ ឃានរូបារម្មណ៍ ជីវ្ហារូបារម្មណ៍ កាយរូបារម្មណ៍។ល។*** - ប្រាប់ពីកាព្យរូបារម្មណ៍មាន បំរៀបន័យឬឧបមានរូបារម្មណ៍ រូបារូប្បារម្មណ៍(ឥន្ទ្រីយ៍រូបារម្មណ៍ វេទនារូបារម្មណ៍ កាមរូបារម្មណ៍ និងនិមិត្តរូបារម្មណ៍ - ប្រាប់ពីវិធីបង្កើតកាព្យរូបារម្មណ៍មាន វិធីផ្ទួនពាក្យ វិធីរណ្តំ បដិវិធីឬវិធីបញ្ច្រាស ឧបមានវិធី វិធីបំផ្លើស វិធីពង្វាង វិវត្តន៍វិធី និងវិធីត្រឡប់		

	- ប្រាប់ពីវិធីបកស្រាយដោយផ្តល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីអត្ថន័យ រចនារូប ភាសាកាព្យ និងទំនាក់ទំនងរវាងកាព្យ ចម្រៀង និងភ្លេង ។ **បំណិនសម្បទា** - បកស្រាយដោយផ្តល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីកាព្យរូបារម្មណ៍មាន បំរៀបន័យឬឧបមានរូបារម្មណ៍ រូបារូប្បារម្មណ៍(ឥន្ទ្រីយ៍រូបារម្មណ៍ វេទនារូបារម្មណ៍ កាមរូបារម្មណ៍ និងនិមិត្តរូបារម្មណ៍..)ដែលមានក្នុងអត្ថបទ - រកឃើញវិធីបង្កើតកាព្យរូបារម្មណ៍មាន វិធីផ្ទួនពាក្យ វិធីរណ្តំ បដិវិធីឬវិធីបញ្ច្រាស ឧបមានវិធី វិធីបំផ្លើស វិធីពង្វាង វិវត្តន៍វិធី និងវិធីត្រឡប់... ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការសូត្រកំណាព្យ និងមានស្មារតីថែរក្សា ស្រឡាញ់ អភិរក្ស និងសិក្សាស្រាវជ្រាវកំណាព្យខ្មែរ ។		
២- ចម្រៀង៖ - ចម្រៀងប្រជាប្រិយ - ***ចម្រៀងប្រពៃណី*** -ចម្រៀងសម័យ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីលំនាំបទនៃចម្រៀង - ប្រាប់ពីលក្ខណៈសម្គាល់ ប្រភព អ្នកនិពន្ធ កាលកំណត់ តែង រូបារម្មណ៍ អត្ថន័យឬតម្លៃអប់រំ នៃចម្រៀង ។ **បំណិនសម្បទា** - ច្រៀងចម្រៀងប្រជាប្រិយ ប្រពៃណីនិងសម័យតាមបែបបទ - ***បកស្រាយដោយផ្តល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីប្រវត្តិ សង្គមបរិយាកាស អ្នកនិពន្ធ និងអត្ថន័យ ការប្រើប្រាស់ និងការឆ្លុះបញ្ចាំងអត្ថន័យទៅនឹងជីវភាពសង្គម អត្ថបទចម្រៀងប្រជាប្រិយ និងប្រពៃណី ។*** - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ចម្រៀងប្រជាប្រិយនិងប្រពៃណី នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - បណ្តុះស្មារតីស្រឡាញ់ អភិរក្ស និងឱ្យតម្លៃចម្រៀងប្រជាប្រិយ និងចម្រៀងប្រពៃណីខ្មែរ ។		
V. អត្ថបទដែលមានទម្រង់ខុសគ្នា		**០៨ម៉**	**០៦ម៉**
១- អត្ថាធិប្បាយ ២- ព័ត៌មាន ៣- ការឃោសនា ៤- វិយោគកថា ៥- សុន្ទរកថា ៦- សង្គកថា	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់បញ្ញត្តិ និងទម្រង់អត្ថបទនីមួយៗ - ប្រាប់ពីរបៀបប្រើពាក្យ ខ្លឹមសារក្នុងអត្ថបទ និងបរិយាកាសក្នុងការប្រើប្រាស់អត្ថបទទាំងនោះ - ប្រាប់ពីប្រភេទអត្ថបទ ប្រភព អ្នកនិពន្ធ ប្រធានបទ គោល		

៧- សេចក្ដីថ្លែង ការណ៍ ៨- អារម្ភកថា ៩- បុព្វកថា ១០-បទវិចារណកថា ***១១- វិភាគកថា*** ***១២- ជាប់កថា***	បំណាង កាលកំណត់តែង អត្ថន័យរបស់អត្ថបទ ។ **បំណិនសម្បទា** - វាយតម្លៃ(គំនិត ព័ត៌មាន ហេតុការណ៍ រឿងរ៉ាវ ព្រឹត្តិការណ៍ ឬការឃោសនា) គំនិតអូសទាញ ភាពលម្អៀងនិងបុរេនិច្ឆ័យ និងញែកភាពខុសគ្នានៃអត្ថបទ - ***បកស្រាយដោយផ្ដល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពីទស្សនៈសមហេតុផលនិងផលប្រយោជន៍ ការសំយោគមតិយោបល់ ឬទស្សនៈ។*** **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការប្រើប្រាស់អត្ថបទផ្សេងៗនៅក្នុងជីវភាពជាក់ស្ដែង - ប្រើប្រាស់បំណិនក្នុងជីវភាពរស់នៅដោយប្រសិទ្ធភាព ។		
VI. អត្ថបទទាក់ទងនឹងវប្បធម៌ អរិយធម៌		**១៨ម៉**	**១៤ម៉**
១- វប្បធម៌ អរិយធម៌ខ្មែរ៖ - ជំនឿ ប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់ សាសនា - ភាសានិងអក្សរ - សិលាចារឹក - អក្សរសាស្ត្រ អក្សរសិល្ប៍ - សិល្បៈ - ពិធីបុណ្យ ប្រពៃណីជាតិ និងបុណ្យ សកល - ការប្រើប្រាស់ ឯកសារយោង	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីរបៀបអានដើម្បីកំណត់បានខ្លឹមសារ និងរបៀបរកព័ត៌មានដើម្បីឆ្លើយនឹងសំណួរទាក់ទងនឹងអត្ថបទ - ប្រាប់ពីអំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពី វប្បធម៌អរិយធម៌ (ប្រវត្តិអក្សរសាស្ត្រអក្សរសិល្ប៍ និងស្នាដៃនិងអ្នកនិពន្ធសំខាន់ៗ) ភាសានិងអក្សរខ្មែរ(ប្រវត្តិនៃភាសានិងអក្សរខ្មែរ ប្រភព និងវិវត្តន៍នៃទម្រង់អក្សរខ្មែរ) សិលាចារឹកឬអត្ថបទសំណេរបុរាណ(អានបានត្រឹមត្រូវទៅតាមទម្រង់អត្ថបទ និងបកស្រាយអត្ថន័យក្នុងអត្ថបទសិលាចារឹកឬអត្ថបទសំណេរបុរាណ) ទម្រង់ផ្សេងៗរបស់សិល្បៈខ្មែរ(របាំប្រពៃណីមានប្រជាប្រិយនិងតន្ត្រី ចម្រៀងមានប្រពៃណីនិងទំនើប និងសិល្បៈភាពយន្ត និងវីដេអូ) - ***ប្រាប់ពីគោលគំនិតសំខាន់ៗរបស់ព្រាហ្មណ៍ សាសនាព្រះពុទ្ធសាសនា និងទម្រង់ផ្សេងៗរបស់សិល្បៈខ្មែរ (ស្ថាបត្យកម្មប្រាសាទ ចម្លាក់ ភ្លេងនិងប្រភេទផ្សេងៗ)។*** **បំណិនសម្បទា** - បកស្រាយដោយផ្ដល់អំណះអំណាងនិងហេតុផលអំពី៖ ○ វប្បធម៌អរិយធម៌ដោយបង្ហាញ៖ • ប្រវត្តិអក្សរសាស្ត្រអក្សរសិល្ប៍ • ស្នាដៃនិងអ្នកនិពន្ធសំខាន់ៗ ○ ភាសានិងអក្សរខ្មែរដោយបង្ហាញ៖ • ប្រវត្តិនៃភាសានិងអក្សរខ្មែរ • ប្រភព		

	• វិវត្តន៍នៃទម្រង់អក្សរខ្មែរ ○ សិលាចារឹក ឬសំណេរបុរាណដោយបង្ហាញ៖ • អានបានត្រឹមត្រូវទៅតាមទម្រង់អត្ថបទ • បកស្រាយអត្ថន័យក្នុងអត្ថបទសិលាចារឹកឬ អត្ថបទសំណេរបុរាណ ○ ទម្រង់ផ្សេងៗរបស់សិល្បៈខ្មែរ • របាំប្រពៃណី(ប្រជាប្រិយ និងតន្ត្រី) • ចម្រៀង(ប្រពៃណី និងទំនើប) • សិល្បៈភាពយន្ត និងវីដេអូ ○ *គោលគំនិតសំខាន់ៗនៃព្រាហ្មណ៍សាសនា និង ព្រះពុទ្ធសាសនា* ○ *ទម្រង់ផ្សេងៗរបស់សិល្បៈខ្មែរ* • *ស្ថាបត្យកម្មប្រាសាទ* • *ចម្លាក់* • *ភ្លេងនិងប្រភេទផ្សេងៗ។* **ចរិយាសម្បទា** - មានមោទនភាពលើភាសា អក្សរ អក្សរសាស្ត្រ អក្សរសិល្ប៍ ផ្នត់គំនិតជំនឿ សាសនា ប្រពៃណីនិងទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរ - ថែរក្សា អភិរក្ស និងឱ្យតម្លៃវប្បធម៌អរិយធម៌ជាតិខ្លួន។		
២- វប្បធម៌ អរិយធម៌បរទេស៖ - ជំនឿ សាសនា ប្រពៃណី និង ទំនៀមទម្លាប់ - ឥទ្ធិពលវប្បធម៌ បរទេសនៅ ក្នុងសង្គមខ្មែរ - ការប្រើប្រាស់ ឯកសារយោង	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីទស្សនៈ ជំនឿ សាសនា ប្រពៃណី និងទំនៀមទម្លាប់ បរទេសរបស់ប្រទេសមួយចំនួនក្នុងតំបន់និងពិភពលោក - ប្រាប់ពីឥទ្ធិពលវប្បធម៌បរទេសមួយចំនួនទៅលើវប្បធម៌ ប្រពៃណីខ្មែរ ។ **បំណិនសម្បទា** - បកស្រាយដោយផ្តល់អំណះអំណាង និងហេតុផលអំពី ទំនាក់ទំនងនិងឥទ្ធិពលនៃជំនឿ សាសនា ប្រពៃណី និង ទំនៀមទម្លាប់របស់បរទេសមួយចំនួន - បង្ហាញពីឥទ្ធិពលវប្បធម៌បរទេសមួយចំនួន នៅក្នុងសង្គម ខ្មែរហើយខ្មែរទទួលយកដោយមិនដឹងខ្លួន - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងផលចំណេញនៃឥទ្ធិពលនៃ វប្បធម៌បរទេស នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - ទម្លាប់ក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវ វប្បធម៌ អរិយធម៌បរទេស - បណ្តុះស្មារតីស្រឡាញ់មិនរើសអើង រស់នៅក្នុងពិភពលោក ប្រកបដោយសន្តិភាព ។		

សមត្ថភាពសរសេរ			
I. សំណេរលិខិតដែលមានទម្រង់ខុសគ្នា		១៣ម៉	១១ម៉
១- ការបំពេញបែបបទផ្សេងៗ៖ - ពាក្យសុំចុះឈ្មោះប្រឡង - ពាក្យសុំចូលបម្រើការងារ - ពាក្យស្នើសុំអាហារូបករណ៍	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីខ្លឹមសារ ទម្រង់ និងរបៀបបំពេញទៅតាមទម្រង់ ។ **បំណិនសម្បទា** - បំពេញលិខិតផ្សេងៗទៅតាមទម្រង់នីមួយៗបានត្រឹមត្រូវ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់លិខិតទាំងនេះនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការបំពេញលិខិតផ្សេងៗ - ដោះស្រាយបញ្ហាក្នុងការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ ។		
២-ការសរសេរលិខិតឯកជនផ្សេងៗ៖ - លិខិតសូមអភ័យទោស - លិខិតសរសើរ - លិខិតប្រកាសបដិសេធ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ ន័យសេចក្តី ទម្រង់ និងរបៀបសរសេរ **បំណិនសម្បទា** - សរសេរលិខិតផ្សេងៗទៅតាមទម្រង់បានត្រឹមត្រូវ - ប្រើប្រាស់លិខិតឆ្លើយតបនឹងការរស់នៅជាក់ស្តែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការសរសេរលិខិតតាមទម្រង់ផ្សេងៗ និងតម្រូវការរបស់ខ្លួន - បង្កើនតម្លៃសាមគ្គីភាព មិត្តភាពនិងសុខដុមនីយកម្ម ។		
៣-ការសរសេរលិខិតរដ្ឋបាលផ្សេងៗ៖ - ប្រកាសព័ត៌មាន - សេចក្តីសម្រេច - ប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ អនុវត្ត	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ ន័យសេចក្តី ទម្រង់ និងរបៀបសរសេរ **បំណិនសម្បទា** - សរសេរលិខិតផ្សេងៗទៅតាមទម្រង់បានត្រឹមត្រូវ - ប្រើប្រាស់លិខិតឆ្លើយតបនឹងការរស់នៅជាក់ស្តែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងការសរសេរលិខិតតាមទម្រង់ផ្សេងៗ និងតម្រូវការរបស់ខ្លួន - បង្កើនធនធានមនុស្សផ្នែករដ្ឋបាលសាធារណៈនិងឯកជន។		
II. សំណេររាយការណ៍		០៦ម៉	០៧ម៉
១- កំណត់ហេតុ ២- របាយការណ៍	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ ទម្រង់ ខ្លឹមសារ និងរបៀបសរសេរ ។ **បំណិនសម្បទា** - សរសេរកំណត់ហេតុ និងរបាយការណ៍បានត្រឹមត្រូវ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់កំណត់ហេតុ និងរបាយការណ៍ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។		

	ចរិយាសម្បទា - មានទំនុកចិត្តនិងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការសរសេរលិខិតផ្សេងៗ ផ្នែករដ្ឋបាល ។		
III. ការតែងអត្ថបទផ្សេងៗ		**១៤ម៉**	**១០ម៉**
១- អត្ថបទដែលមានទម្រង់ខុសគ្នា៖ - អារម្ភកថា - បុព្វកថា - បទវិចារណកថា ***- វិភាគកថា*** ***- បាឋកថា***	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសំនួនពាក្យ ទម្រង់ និងរបៀបតាក់តែងអត្ថបទ ។ **បំណិនសម្បទា** - តែងអត្ថបទដែលមានទម្រង់ខុសៗគ្នាដូចជា៖ ○ អារម្ភកថា បុព្វកថា និងបទវិចារណកថា ○ ***វិភាគកថា និងបាឋកថា*** - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់អត្ថបទទាំងនេះនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការតែងអត្ថបទផ្សេងៗ - បណ្តុះធនធានមនុស្សផ្នែកតែងនិពន្ធ ។		
២- កំណាព្យ និងចម្រៀង៖ - បទមូលដ្ឋាន - បទទ្វេមាត្រ - ចម្រៀង	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីបទកំណាព្យ វគ្គ ព្យាង្គ ឃ្លា ពាក្យជួន(ស្រៈនិងស្រៈ ឬស្រៈ និងព្យញ្ជនៈប្រកបតួដូចគ្នា) និងគូសគំនូសតាងចំណាប់ជួនក្នុងវគ្គនិងឆ្លងវគ្គនៃកំណាព្យ៖ ○ បទមូលដ្ឋាន ○ បទទ្វេមាត្រ ○ ចម្រៀង - ប្រាប់ពីរបៀបតែងកំណាព្យតាមបទនីមួយៗ និងចម្រៀង **បំណិនសម្បទា** - តែងកំណាព្យ និងចម្រៀងតាមបទនីមួយៗ៖ ○ បទមូលដ្ឋាន ○ បទទ្វេមាត្រ ○ ចម្រៀង - បង្ហាញពីសារៈសំខាន់ សារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់កំណាព្យនិងចម្រៀងនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការតែងកំណាព្យ និងមានស្មារតីសិក្សាស្រាវជ្រាវកំណាព្យនិងចម្រៀងខ្មែរ - បណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្សផ្នែកសិល្បៈតែងកំណាព្យនិងចម្រៀង ។		

IV. តែងសេចក្តី		**១៨ម៉**	**១៦ម៉**
៤- តែងសេចក្តី បែបអត្ថាធិប្បាយ៖ - ពន្យល់ - ប្រៀបធៀប - ពិភាក្សា	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់សំនួនពាក្យ ទម្រង់ និងរបៀបសរសេរតែងសេចក្តីបែបអត្ថាធិប្បាយពន្យល់ ប្រៀបធៀប និងពិភាក្សា **បំណិនសម្បទា** - សរសេរតែងសេចក្តីបែបអត្ថាធិប្បាយពន្យល់ ប្រៀបធៀប និងពិភាក្សា - បង្ហាញពីសារៈសំខាន់ សារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់តែងសេចក្តីបែបអត្ថាធិប្បាយពន្យល់ ប្រៀបធៀប និងពិភាក្សា នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការសរសេរតែងសេចក្តីបែបអត្ថាធិប្បាយពន្យល់ ប្រៀបធៀប និងពិភាក្សា។		
V. ការស្រាវជ្រាវ ការធ្វើគម្រោង ផែនការ ការប្រើប្រាស់ឯកសារយោង និងឧបសម្ព័ន្ធ		**២២ម៉**	**១៨ម៉**
១- សំណេរបកស្រាយ៖ - ការបកស្រាយទិន្នន័យ - ការប្រើលេខយោង និងឧបសម្ព័ន្ធ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ ទម្រង់ និងរបៀបសរសេរបកស្រាយ៖ ○ បកស្រាយទិន្នន័យតាមការវិភាគ ○ ការប្រើលេខរៀង យោង និងឧបសម្ព័ន្ធ **បំណិនសម្បទា** - សរសេរបកស្រាយ និងប្រើប្រាស់៖ ○ បកស្រាយទិន្នន័យតាមការវិភាគ ○ ការប្រើលេខរៀង យោង និងឧបសម្ព័ន្ធ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់បកស្រាយទិន្នន័យតាមការវិភាគ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការសរសេរបកស្រាយទិន្នន័យបានត្រឹមត្រូវ ។		
២- ការធ្វើគម្រោង និងផែនការ៖ - ការលើគម្រោង - ការធ្វើផែនការ - ការប្រើលេខរៀង យោងនិងឧបសម្ព័ន្ធ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីទម្រង់ ឈ្មោះ និងរបៀបសរសេរ៖ ○ រៀបចំដំណើរការធ្វើផែនការ ធ្វើផែនការ និងអនុវត្តផែនការ ○ ប្រើលេខរៀង យោង និងឧបសម្ព័ន្ធ **បំណិនសម្បទា** - ពិភាក្សានៅក្នុងថ្នាក់រៀន ឬនៅក្នុងក្លឹបសិក្សាដើម្បី៖ ○ រៀបចំដំណើរគម្រោង ធ្វើផែនការ និងអនុវត្តផែនការ ○ ប្រើលេខរៀង យោង និងឧបសម្ព័ន្ធ		

	- បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់គម្រោង ការធ្វើផែនការ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងការធ្វើគម្រោងនិង ផែនការ ដើម្បី រៀបចំខ្លួនចូលប្រឡូកការងារគម្រោងផ្សេងៗ ។		
៥-ការចងក្រងប្រវត្តិទីកន្លែងប្រវត្តិសាស្រ្តនៅតាមសហគមន៍	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ឈ្មោះទីតាំង ទម្រង់ និងរបៀបសរសេរចងក្រងពីប្រវត្តិទីកន្លែងប្រវត្តិសាស្រ្តនៅតាមសហគមន៍។ **បំណិនសម្បទា** - សរសេរចងក្រងពីប្រវត្តិទីកន្លែងប្រវត្តិសាស្រ្តនៅសហគមន៍ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍ ចំពោះជាតិមាតុភូមិកម្ពុជាយើង។ **ចរិយាសម្បទា** - បណ្តុះទម្លាប់ក្នុងការកត់ត្រាប្រវត្តិសាស្រ្តជាតិខ្លួន និងមានមោទនភាពចំពោះកេរដំណែលជាតិ ។		
៦- ការតែងអត្ថបទ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីទម្រង់សំណេរ និងរបៀបសរសេរអត្ថបទ។ **បំណិនសម្បទា** - តែងអត្ថបទបានត្រឹមត្រូវ និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយទៅតាមលំនាំលម្អិតនៃ អត្ថរូប អត្ថន័យ និងអត្ថរស(**សូមមើលគម្រោងលម្អិតក្នុងអំណាន**) - តែងរឿងល្ខោនខ្លីៗតាមគំរូអត្ថបទ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្តក្នុងកាតតាក់តែងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយទៅលើអ្នកនិពន្ធ ស្នាដៃ សង្គមប្រវត្តិ និងជីវភាពតាមសម័យកាលស្នាដៃ។		
៧- សំណេរស្រាវជ្រាវបែបនិក្ខេបបទ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីទម្រង់ និងរបៀបសរសេរសំណេរស្រាវជ្រាវបែបនិក្ខេបបទ - ប្រាប់ពីឯកសារយោងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងជាក់ច្បាស់។ **បំណិនសម្បទា** - សរសេរសំណេរស្រាវជ្រាវបែបនិក្ខេបបទបានច្បាស់លាស់ - ប្រើលេខយោងនិងឧបសម្ព័ន្ធបានច្បាស់លាស់ - បង្ហាញពីសារប្រយោជន៍នៃសំណេរស្រាវជ្រាវបែបនិក្ខេបបទក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត គំនិតច្នៃប្រឌិត និងមានចំណង់ចំណូលចិត្ត		

	ក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវ សម្រាប់ជាមូលដ្ឋានបន្តការសិក្សាទៅឧត្តមសិក្សា ។		
	វេយ្យាករណ៍		
១- បញ្ជិកានៃភាសា	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីប្រភេទនៃការប្រើប្រាស់ភាសា(បញ្ជិកា)៖ ○ បញ្ជិកាអក្សរសាស្ត្រតាមក្បួន វេយ្យាករណ៍(ក្នុងសំណេរ) ○ បញ្ជិកាធម្មតា(ក្នុងការនិយាយ សរសេរខ្លះៗ) ○ បញ្ជិកាតំបន់ ○ បញ្ជិកាពាក្យបុរាណនិងទំនើប - ប្រាប់ពីរបៀបបកស្រាយអំពីការប្រើប្រាស់ភាសាទៅតាមកម្រិត ឬមុខងាររបស់ភាសាជាតិ។ **បំណិនសម្បទា** - ប្រើប្រាស់ភាសាខ្មែរទៅតាមបរិបទ (បញ្ជិកា)ភាសាឬមុខងារក្នុងភាសាជាតិបានត្រឹមត្រូវ ។ - បកស្រាយពីសារៈសំខាន់ សារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់បញ្ជិកានៃភាសា នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ **ចរិយាសម្បទា** - មានមោទនភាពចំពោះមុខងារសម្បូរបែបក្នុងការប្រើប្រាស់បែបផែននៃភាសាខ្មែរ ។	០៣ម៉	០៤ម៉
២- អំពីពាក្យ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីបញ្ញត្តិរបស់ពាក្យ(ពាក្យមួយព្យាង្គ និងពាក្យពហុព្យាង្គ) និងសូររបស់ពាក្យ ។ **បំណិនសម្បទា** - ប្រើប្រាស់ពាក្យមួយព្យាង្គ ពាក្យពីរព្យាង្គ ពាក្យបីព្យាង្គ ពាក្យបួនព្យាង្គ និង លើសពីនេះ) និងការប្រើប្រាស់សូររបស់ពាក្យ បានត្រឹមត្រូវ ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានទំនុកចិត្ត និងប្រាប់សារប្រយោជន៍ នៃប្រើប្រាស់ពាក្យនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។	០២ម៉	០៣ម៉
៣- ការបន្លឺសំឡេង	**វិជ្ជាសម្បទា** - *ប្រាប់ពីលក្ខណៈបន្លឺរបស់សំឡេង ដោយបង្ហាញពីទីបន្លឺ និងប្រដាប់បន្លឺ លក្ខណៈខ្យល់លក្ខណៈឮ របស់សំឡេង និងមូលភេទ«អ-អ៊» និងការប្រើប្រាស់ការបន្លឺសំឡេង។* **បំណិនសម្បទា** - *បកស្រាយលក្ខណៈបន្លឺរបស់សំឡេងដោយបង្ហាញពីទីបន្លឺនិងប្រដាប់បន្លឺ លក្ខណៈខ្យល់លក្ខណៈឮ របស់*	០៣ម៉	០០ម៉

	សំឡេងនិងមូលហេតុ«អ-អ៊»។ **ចរិយាសម្បទា** - *មានការយកចិត្តទុកដាក់សិក្សាស្រាវជ្រាវដើម្បីទទួលបានព័ត៌មានលម្អិតពីក្បួនខ្នាតនៃការបន្លឺសំឡេងក្នុងភាសាខ្មែរ។*		
៤- សូរស្រៈ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីនិយមន័យស្រៈ លក្ខណៈរបស់សូរស្រៈខ្មែរ ការចែកស្រៈទៅតាមបញ្ចេក «អ អ៊»បញ្ចេក«វែង ខ្លី» និងបញ្ចេក «ទោល ផ្សំ» និងការប្រើប្រាស់ស្រៈ ។ **បំណិនសម្បទា** - ប្រើប្រាស់ស្រៈខ្មែរទៅតាមលក្ខណៈរបស់សូរ តាមបញ្ចេក «អ អ៊» បញ្ចេក«វែង ខ្លី» និងបញ្ចេក«ទោល ផ្សំ» **ចរិយាសម្បទា** - ដឹងពីសារៈសំខាន់ សារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់សូរស្រៈនៅក្នុងភាសាខ្មែរ ។	០២ម៉	០២ម៉
៥- សញ្ញាស្រៈខ្មែរ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសញ្ញាស្រៈនិស្ស័យ សញ្ញាស្រៈពេញតួ និងការប្រើប្រាស់សញ្ញាស្រៈទាំងនោះ ។ **បំណិនសម្បទា** - បកស្រាយសញ្ញាស្រៈនិស្ស័យ សញ្ញាស្រៈពេញតួ និងការប្រើប្រាស់សញ្ញាស្រៈខ្មែរទៅតាមក្បួនខ្នាតនៃភាសាខ្មែរ ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានស្មារតីយកចិត្តទុកដាក់សិក្សាស្រាវជ្រាវពីសញ្ញាស្រៈខ្មែរ និងដឹងសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់សញ្ញាស្រៈខ្មែរនៅក្នុងភាសាខ្មែរ ។	០២ម៉	០២ម៉
៦- ព្យញ្ជនៈទោល	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីនិយមន័យព្យញ្ជនៈទោល ទីតាំងរបស់ព្យញ្ជនៈទោលក្នុងពាក្យ លក្ខណៈបន្លឺរបស់ព្យញ្ជនៈទោល និងការប្រើប្រាស់ព្យញ្ជនៈទោល។ **បំណិនសម្បទា** - បកស្រាយនិយមន័យព្យញ្ជនៈទោល ទីតាំងរបស់ព្យញ្ជនៈទោលក្នុងពាក្យ លក្ខណៈបន្លឺរបស់ព្យញ្ជនៈទោល និងការប្រើប្រាស់ព្យញ្ជនៈទោល - បកស្រាយពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ព្យញ្ជនៈទោល នៅក្នុងពាក្យខ្មែរ ។ **ចរិយាសម្បទា**	០២ម៉	០២ម៉

	- មានស្មារតីយកចិត្តទុកដាក់សិក្សាស្រាវជ្រាវពីព្យញ្ជនៈនិងការប្រើប្រាស់ព្យញ្ជនៈខ្មែរ ។		
៧- សូរព្យញ្ជនៈ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីសូរព្យញ្ជនៈ ការចែកទៅតាមលក្ខណៈខ្យល់និងលក្ខណៈឮរបស់ព្យញ្ជនៈ និងការប្រើប្រាស់សូរព្យញ្ជនៈ។ **បំណិនសម្បទា** - បកស្រាយសូរព្យញ្ជនៈ ការចែកទៅតាមលក្ខណៈខ្យល់និងលក្ខណៈឮរបស់ព្យញ្ជនៈ និងការប្រើប្រាស់សូរព្យញ្ជនៈ - បកស្រាយពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់សូរព្យញ្ជនៈនៅក្នុងការបន្លឺសូរពាក្យ ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានស្មារតីយកចិត្តទុកដាក់សិក្សាស្រាវជ្រាវពីសូរព្យញ្ជនៈ។	០២ម៉	០២ម៉
៨- ព្យញ្ជនៈផ្សំ	**វិជ្ជាសម្បទា** - ប្រាប់ពីនិយមន័យព្យញ្ជនៈផ្សំ លក្ខណៈបន្សំរបស់ព្យញ្ជនៈ និងការប្រើប្រាស់ព្យញ្ជនៈផ្សំ ។ **បំណិនសម្បទា** - បកស្រាយនិយមន័យព្យញ្ជនៈផ្សំ លក្ខណៈបន្សំរបស់ព្យញ្ជនៈ និងការប្រើប្រាស់ព្យញ្ជនៈផ្សំ - បកស្រាយពីសារប្រយោជន៍ និងការប្រើប្រាស់ព្យញ្ជនៈផ្សំនៅក្នុងការបន្លឺសូរពាក្យ ។ **ចរិយាសម្បទា** - មានស្មារតីយកចិត្តទុកដាក់សិក្សាស្រាវជ្រាវពីសូរព្យញ្ជនៈ។	០២ម៉	០២ម៉
៩- ព្យាង្គនិងសទ្ទក្នុងព្យាង្គ	**វិជ្ជាសម្បទា** - *ប្រាប់ពីនិយមន័យព្យាង្គនិងសទ្ទ ទីតាំងសទ្ទនៅក្នុងព្យាង្គ និងការប្រើប្រាស់ព្យាង្គនិងសទ្ទ ។* **បំណិនសម្បទា** - *បកស្រាយនិយមន័យព្យាង្គនិងសទ្ទ ទីតាំងសទ្ទនៅក្នុងព្យាង្គ និងការប្រើប្រាស់ព្យាង្គនិងសទ្ទរបស់ភាសាខ្មែរ។* **ចរិយាសម្បទា** - *មានស្មារតីយកចិត្តទុកដាក់សិក្សាស្រាវជ្រាវពីព្យាង្គនិងសទ្ទ និងបម្រើបម្រាស់ក្នុងភាសាខ្មែរ ។*	០៣ម៉	០០ម៉

កំណត់សម្គាល់ ៖

ខ្លឹមសារលទ្ធផលសិក្សាទាំងអស់ នៅក្នុងតារាងសមត្ថភាពអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ សម្រាប់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិមានទម្រង់អក្សរទ្រេតដិត និងអក្សរធម្មតា។ សម្រាប់បណ្តុំវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម មានម៉ោងសិក្សាចំនួន ២១០ម៉ោង ស្មើនឹង១០០% ដូច្នេះត្រូវសិក្សាខ្លឹមសារលទ្ធផលសិក្សាទាំងអស់ គឺទាំងទម្រង់អក្សរទ្រេតដិត និងអក្សរធម្មតា។ ចំណែកបណ្តុំវិទ្យាសាស្ត្រ មានម៉ោងសិក្សាចំនួន ១៧៥ម៉ោង ស្មើនឹង៨៥% ដូច្នេះត្រូវសិក្សាតែលើខ្លឹមសារលទ្ធផលសិក្សាដែលមានទម្រង់អក្សរធម្មតាប៉ុណ្ណោះ។

៨- ឯកសារយោង

១- ក្របខណ្ឌកម្មវិធិសិក្សា អប់រំចំណេះទូទៅនិងអប់រំបច្ចេកទេស ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ឆ្នាំ២០១៥
២- គោលនយោបាយ សម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍កម្មវិធីសិក្សា ចំណេះទូទៅ ឆ្នាំ២០០៥ - ២០០៩
៣- កម្មវិធីសិក្សាគោល មុខវិជ្ជាភាសាខ្មែរ និងអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ របស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ឆ្នាំ២០០៨
៤- កម្មវិធីសិក្សាលម្អិតមុខវិជ្ជាភាសាខ្មែរ និងអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ សម្រាប់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ ថ្នាក់ទី១០ ទី១១ និងថ្នាក់ទី១២ របស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ឆ្នាំ ២០០៩
៥- កម្មវិធីសិក្សាមុខវិជ្ជាអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ របស់ក្រសួងអប់រំជាតិ ឆ្នាំ១៩៦៣
៦- កម្មវិធីសិក្សាកម្រិតសិក្សាទី២ និងកម្រិតសិក្សាទី៣ របស់ក្រសួងអប់រំ ឆ្នាំ១៩៨០
៧- កម្មវិធីសិក្សាគោល សំរាប់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ របស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ឆ្នាំ១៩៩៦
៨- Key Concepts for Understanding Curriculum (Colin j. Marsh) , Fourth edition. 2013
៩- Education in Singapore .
១០- អរិយធម៌ខ្មែរ ថ្នាក់ទីបញ្ចប់ របស់ អ្នកស្រី ត្រឹង ងា ឆ្នាំ១៩៧៤
១១- ប្រវត្តិអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ របស់ លាង ហាប់អាន ឆ្នាំ ១៩៦៧
១២- អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ របស់ លី ធាមតេង ឆ្នាំ ១៩៦០
១៣- កំណាព្យខ្មែរ ភាគ១ និងភាគ២ (លី សុមុនី) របស់ក្រសួង អប់រំ ១៩៨៤
១៤- វេយ្យាករណ៍ ថ្នាក់ទី៥ ទី៦ ទី៧ និងទី៨ ក្រសួង អប់រំ ១៩៨១ - ១៩៨៤
១៥- Education Policy Formulation & Monitoring . UNESCO Bangkok Thailand 2013
១៦- Literature English Teaching Syllabus 2013 Lower and Secondry , Curriculum Planing and Development Division Ministry of Education SINGAPORE.
១៧- Social studies Syllabus (Lower Secondary Normal (Technical)) , Curriculum Planing and Development Division Ministry of Education SINGAPORE.
១៨- សេចក្តីណែនាំលេខ ០៣ អយក.សណន ស្តីពីការបង្រៀនសិក្សាអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍នៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ ថ្នាក់ទី១០ ដល់ទី១២ របស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៦

៩- បញ្ជីឈ្មោះគណៈកម្មការ

គណៈកម្មការគ្រប់គ្រង

១- ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ **ហង់ ជួន ណារ៉ុន**
២- ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ **ណាត ប៊ុនរឿន**
៣- លោកជំទាវ **ទន់ សាអ៊ីម**
៤- ឯកឧត្តមបណ្ឌិត **ជេត ជាលី**
៥- ឯកឧត្តម **ពុត សាមិត្ត**
៦- លោកបណ្ឌិត **ម៉ុក សារ៉ុម**
៧- លោក **អោ សៀម**

គណៈកម្មការរៀបចំកម្មវិធីសិក្សាលម្អិត

១- ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ **ហង់ ជួន ណារ៉ុន**
២- ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ **ណាត ប៊ុនរឿន**
៣- ឯកឧត្តមបណ្ឌិត **ជេត ជាលី**
៤- ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ **ចន្ទ័ សំណព្វ**
៥- ឯកឧត្តម **ពុត សាមិត្ត**
៦- លោកបណ្ឌិត **ម៉ុក សារ៉ុម**
៧- លោក **អោ សៀម**
៨- លោក **យិន ធី**
៩- លោក **យ៉ង់ កំស៊ាន**
១០- ឯកឧត្តមបណ្ឌិត **ហ៊ាន សុខុម**
១១- លោកបណ្ឌិត **អ៊ុក ឌីវ៉ង់**
១២- លោក **គួយ សុគាន**
១៣- លោក **អ៊ិត សុធា**
១៤- លោក **ឆាន់ គីមសឿន**
១៥- លោក **វ៉ាន់ វី**
១៦- លោក **ហាក់ សុកហ៊ី**
១៧- លោក **យិន ស៊ីដា**
១៨- លោកស្រី **ម៉ៅ តាន់ណារី**
១៩- លោក **ប៉ែន សំភាស់**
២០- លោក **យិត សុភ័ក្រ្ត**
២១- លោក **ព្រៃ សំបូរ**
២២- លោកស្រី **បែន នាង**
២៣- លោក **យូ លក្ខិណា**
២៤- លោក **ងិន សុតារ៉ា**
២៥- លោក **វ៉ិត សុខខេង**
២៦- លោកស្រី **ផាន់ សុជាតា**
២៧- លោកស្រី **វ៉ាន់ សុភី**
២៨- លោកស្រី **សេង ពិសិដ្ឋនារី**
២៩- លោកស្រី **យ៉ាត ថារី**
៣០- លោក **អ៊ុក កុសល**
៣១- លោក **ហោ សុខៈ**
៣២- លោក **កែវ សារ៉ាត់**
៣៣- លោកស្រី **ប៊ី គីមសែន**
៣៤- លោក **កែវ សុផាន់**
៣៥- លោក **ណន ម៉ារ៉ាឌី**
៣៦- ឯកឧត្តម **សូ មុយឃៀង**
៣៧- ឯកឧត្តមបណ្ឌិត **នៅ ស៊ុន**

គណៈកម្មការត្រួតពិនិត្យ

១- ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ **ណាត ប៊ុនរឿន**

២- ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ **ច័ន្ទ សំណព្វ**

៣- ឯកឧត្តមបណ្ឌិត **ជេត ជាលី**

៤- លោកបណ្ឌិត **ម៉ុក សារ៉ុម**

៥- លោក **យិន ធី**

៦- លោក **យឹម សារិន**

៧- លោក **ស៊ុន ប៊ុណ្ណា**

៨- លោក **វ៉ា វុទ្ធី**

លេខាធិការដ្ឋាន

១- លោកបណ្ឌិត **ម៉ុក សារ៉ុម**

២- លោកបណ្ឌិត **ជ័យ ចាន់អឿន**

៣- លោកបណ្ឌិត **ឃុន គឹមលាង**

៤- លោកបណ្ឌិត **ម៉ម សុជាតិ**

៥- លោក **អុន ស៊ីវុធថា**

៦- លោក **យិន ធី**

៧- លោក **យឹម សារិន**

៨- លោក **ហាក់ ធម្មតា**

៩- លោកស្រី **វ៉ាន់ លីណា**

ជំនួយការបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ

១- លោក **លឹម សុត្ថារិទ្ធ**

២- លោក **អេង វណ្ណារិទ្ធ**

៣- លោក **មឿន លិនណា**

៤- លោក **ជួន ចេវ**

ឧបសម្ព័ន្ធ

គម្រោងទូទៅនៃការវិភាគអត្ថបទ

អនុលោមតាមសេចក្តីណែនាំ ស្តីពីការបង្រៀនសិក្សាអត្ថបទនៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិថ្នាក់ទី១០ ទី១១ និងថ្នាក់ទី១២របស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា លេខ០៣ អយក.សណន ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៦ ក្នុងការវិភាគអត្ថបទរឿងនីមួយៗ ត្រូវវិភាគរកឱ្យឃើញនូវចំណុចធំៗនិងអនុលោមតាមគម្រោងរួមដូចខាងក្រោម៖

I. ការបង្ហាញអត្ថបទ

១- អត្ថបទ

- ចំណងជើង
- ប្រភព
- ប្រភេទ(រឿងនិទាន រឿងបុរាណ ទំនើប ល្ខោន ...)
- ចលនា(ព្រាហ្មណ៍និយម ពុទ្ធនិយម ខេមរនិយម បរទេសនិយម)។

២- អ្នកនិពន្ធ

- ឈ្មោះអ្នកនិពន្ធ
- ជីវប្រវត្តិ
- ស្នាដៃសំខាន់ៗ ។

៣- កាលកំណត់តែង

- ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការតាក់តែង
- ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការបោះពុម្ព ។

៤- សង្គមបរិយាកាស

- កាលប្រវត្តិ (សម័យកាលករកើតរឿង)
- ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ ។

II- ការវិភាគអត្ថបទ

ក- ស្ថានភាពរឿង

- សង្ខេបរឿង
- តួអង្គ (តួអង្គឯក តួអង្គរង តួអង្គបន្ទាប់បន្សំ តួអង្គរំលឹក)
- កាលអាកាស
- ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ ឬបញ្ហាសង្គមដែលបង្ហាញ... ។

ខ- អត្ថន័យ

- ប្រធានរឿង
- មូលបញ្ហារឿង
- ទំនាស់
- វិភាគតួអង្គ (គុណសម្បត្តិ គុណវិបត្តិ)
- ឧត្តមគតិរឿង។

គ- អត្ថរូប

- វិធីតែងនិពន្ធ(ពាក្យរាយ ពាក្យកាព្យ កម្រងកែវ ល្ខោន និងការប្រើប្រាស់ភាសា...)
- ការផ្ដើមរឿង(វិធីផ្ដើមរឿង៖បង្ហាញតួអង្គ រៀបរាប់ទេសភាព នមស្សការព្រះរតនត្រៃ ហោមពិធី...)

- ដំណើររឿង(ពណ៌នាដំណើររឿងដោយ សំវាទវិធី ឯកវាទវិធី សន្ទេហវិធី ...)
- ការបញ្ចប់រឿង(សង្ឃឹមគឺជួបជុំទទួលជោគជ័យនិងអស់សង្ឃឹមគឺបែកបាក់ព្រាត់ប្រាសបរាជ័យ)។

ឃ- អត្ថរស

- កុសលរស
- សង្គមរស
- តថរស
- វីររស
- អច្ឆរិយរស
- ហាសរស
- ទារុណរស
- នាដករស ...... ។ល។

ង- បញ្ហាសង្គម

១- នយោបាយ

- ក្នុងប្រទេស (អ្នកគ្រប់គ្រង របបគ្រប់គ្រង...)
- ក្រៅប្រទេស (ទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិ...)

២- សេដ្ឋកិច្ច

- កសិកម្ម
- ផលិតកម្ម សិប្បកម្ម
- ឧស្សាហកម្ម
- ពាណិជ្ជកម្ម
- គមនាគមន៍
- ទេសចរណ៍ ។

៣- សង្គមកិច្ច

- ស្ថានភាពរស់នៅ
- សុខាភិបាល
- មុខរបរនិងជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន ... ។

៤- វប្បធម៌

- ជំនឿ ប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់
- សាសនា
- ការសិក្សាអប់រំ
- សិល្បៈ ។ល។

III. ការសន្និដ្ឋាន

ចរិយាសម្បទា

អភិវឌ្ឍបុគ្គល គ្រួសារ និងសង្គម
សហគ្រិនភាពនិងភាពជាអ្នកដឹកនាំ
ការទទួលខុសត្រូវ
កាយសុខភាព
ចិត្តសុខភាព

ចំណេះសម្បទា

អក្ខរសាស្ត្រ
លេខសាស្ត្រ
ភាសាបរទេស
បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននិងទូរគមនាគមន៍

បំណិនសម្បទា

បំណិនពិចារណានិងការបង្កើតថ្មី
ប្រាស្រ័យទាក់ទងនិងធ្វើការងារជាក្រុម
អនុវត្តចំណេះដឹងនិងជំនាញ